

**JULIJ
2004**

Foto A. Panulje

**KAJ SE SKRIVA NA
NAŠIH TLEH?**

Arheolog dr. Marko Freljeh

**TURIST MORA OKOLJE
DOŽIVETI**

Pogovor: Alenka Henigman

**Sedem let dolgá za
Športni center**

Sašo Udovič razveselil nogometaše

Foto Z. Miteljič

REŠETO

GLASILO OBČINE RIBNICA
30. julij 2004, letnik VIII

Št.

7

"Rad sem vas imel..."

Gospod Maks Ipavec je rad rekel, da je tu 'kisikova dežela', ker je vonjal in vdihoval zdrav in čist zrak, se sprehajal po ugarskih poteh in zajadral po mnogih njenih vaseh.

29. julija jo je dokončno zapustil. Poklonil ji je 17 svojih let, v njej pustil svoj pomembni del, ki so ga tvorile tako solze kot radost, smeh, jeza, negotovost, boleča razočaranja. Dopusstil si je doživljati vse občutke, zakaj neprestano se je držal besed, ki nam jih je namenil ob nastopu svoje duhovniške službe v Ribnici. "Bom človek, kot vsi vi..."

Skupaj z Zdenko, ki se mu je v župnišču pridružila pred osmimi leti, sta iz te hiše vere ustvarila pravo domače ognjišče, kjer smo se vsake toliko greli vsi, ki smo želeli prihajati v ta dom.

Slišala sem, da so se enako toplo počutili tudi diakoni in kaplani, ki so prihajali semkaj v službo božjo in bi si jo radi tisti, ki niso bili deležni te 'farovške posadke', kot jo imenuje sedanji kaplan Andrej Ojstrež, prav izprosil pri nadrejenih, če bi si jo lahko...

Vedela sem, da bo župniku in dekanu g. Ipavcu sila težko pri srcu, ko bo moral imeti še zadnjo, poslovilno mašo v župniji, 25. julija. Čustven človek je, čeprav kolerik, kot sva zadnjič ugotovila. Sam mi je zaupal, da se slovesa naravnost boji, ker se zaveda, da se mu bo srce zlomilo in od ganjenosti prelomil glas. V začetku je res kazalo tako, potem pa je zmogel moč, ki ga dela duhovnika in ljudje pravijo, da je rojen za to in da ne bi mogel biti nič drugega kot to. "Rad sem vas imel," je dejal. "Prišel sem med verne in delavne Ribničane in v eno najlepših in najbolj vernih župnij na Dolenjskem. Prišel sem s strahom, zdaj odhajam s hvaležnostjo. Slovo je težko, a bodimo Bogu hvaležni za trenutke, ki smo jih skupaj preživeli."

V pogovoru, ki sva ga opravila prejšnji mesec, je bilo povedanega marsikaj.

Gospod Ipavec je pustil pečat Ribniški dolini. Ni bil le eden izmed duhovnikov. Nanj se bomo spomnili vsakič, ko bomo pogledali na nova barvna okna v župnijski cerkvi. Enega je blagoslovil ravno tisto nedeljo. Mogočnega lestenca ne, ker ga niso uspeli obnoviti do njegovega odhoda. Ko bomo pogledali h kamnitim vršcem, se bomo spomnili njegovega imena. Ko bomo obiskovali podružnične cerkve, kapele in znamenja, ...segali po njegovih knjigah, listali po člankih, slišali omenjati njegovo ime tudi potem, ko se bodo zamenjale generacije...

Pa je bilo res vse to potrebno? se je Janez Pucelj kot predstavnik župljanov spraševal, ko je nagovarjal gospoda Ipavca in gospodinjo ter katehistinjo Zdenko pred oltarjem.

"Naš odgovor je DA! Ravno to je bilo potrebno. Nesebično, pošteno, trdo delo. Hvala Bogu, da je poslal taka delavca. To je razlog za naše veselje, ne žalost ob odhodu."

Vesta, kaj resnično šteje v življenju?

Da sta postala del spominov v srcih mnogih ljudi, ki sta jim bila blizu zavoljo svoje odkritosrčnosti in širokogrudnosti duha.

Da se nam bo razsvetlil obraz vsakič, ko se bomo spomnili vajinega smeha, in orosilo oko, ko se bomo spominjali, da smo po vajinih licih videli polzeti solzo...Predali smo si srce. To pa je pravzaprav smisel božjega poslanstva, kolikor vem.

Lepo slovo so mu pripravili župljani...Z leve in desne je vsakdo nosil svoj beli cvet in ga oddal gospe Zdenki ali gospodu Ipavcu. Nato so mu v špalirju oddali darila.

V imenu občine je spregovoril tudi ribniški župan Alojz Marn, rekoč: "Ponosni smo, da ste bili z nami. Bili ste prepričljivi v besedah in upoštevali tudi drugačna mnenja. Bili ste razumeva-joč duhovnik."

Novice iz doline

**Sedem let dolgá
60 let smrti Ignacija Merharja**

**4
5**

Pogovor meseca

Alenka Henigman

6

Zavod si želi sodelovati pri oblikovanju turistične miselnosti ljudi tega območja in skupaj z njimi ustvarjati vzdušje, ki bo spoštljivo do nas samih in okolja, v katerem živimo. Turistu ni več pomembna samo narava in objekti dediščine, ampak želi za tem začutiti pridih radosti domačinov. Ko turist spozna, da ljudje živijo v skladu z okoljem, v katerem so srečni in zadovoljni, se bo vedno rad vračal v to prijetno vzdušje. Takrat ugotovimo, da za razvoj turizma ne potrebujemo morja.

Gasilske slovesnosti se je udeležil tudi slovenski gasilski vrh

V središču

Regionalna zasnova je padla

8

Pričakoval sem, da bo regionalna zasnova sprejeta, a je pri svetnikih prevladalo mnenje, da bi morali biti izrecno naštetí vsi projekti. Po mojem bi bilo vendarle bolje, da bi bila sprejeta širša dikcija, ker bi omogočala izvedbo različnih projektov, ne samo tistih, ki bodo konkretno navedeni.

(Župan)

Kulturne drobtinice

**Obnovljena kapela v Glažuti
Stavbenika Hrena vključiti v promocijo**

**9
12**

Pogovor

Dr. Marko Frelih

10

II 5883

Iz političnih krogov

26

Od vrta do šole

**Romski oddelek
32 prešernih levstikovcev**

**28
28**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA
KULTURNO ŠPORTNO
IN TURIZEM
2004/3464

O projektu "Od Idrijce do Kolpe"

Športni utrinki

**3. Tek po Lončariji
Mlade nogometaše pozdravil Udovič
Kokoška čez hrbet prepeljana**

**30
32
32**

Petek, 23. julij.
Naselja od Ribnice do Kočevja zajelo hudo neurje. Toča, debela za jajce, uničevala pločevino, pridelke in tudi glave ljudi, ki so hoteli reševati imovino.

Po dolini

Bohovka, breški vaški dom

34

Poletna seja občinskega sveta

ŠPORTNI CENTER SE BO ODPLAČEVAL ŠE DOLGIH SEDEM LET

Da bi Občina dobila manjkajočih 546 mio SIT za plačilo obnove Športnega centra, bo morala prodati del Centra, ki ga bo po odplačilu finančnega leasinga spet lahko dobila v svojo last.

Sprva se je načrtovalo, da se bo več kot 800-milijonska investicija poplačala v prihodnjem letu, do tedaj pa blokirala proračun za izvedbo drugih večjih načrtov v letih 2004/05. Toda v prah se je sesulo predvidevanje, da bo v tekočem letu občina od Fundacije za šport dobila 150 mio SIT, kapljo čez rob pa je pomenila informacija ministrstva za finance, češ da se občina ne more zadolžiti za želenih 120 mio SIT, ampak le za 47 mio SIT.

Nastala je velika luknja. Izvajalec del, Gradbeno podjetje Grosuplje, pa zahteva, da se jo takoj popolni. Postavljena pred dejstvo, je Občina poskušala najti neke variante za izplačilo in se dogovarjala z bankami in izvajalcem, da bi terjatve odkupili. A se ni izšlo, je dejala vodja oddelka za finance Marjana Radivojevič. Izkazalo pa se je, da bi Občina lahko investicijo financirala preko leasinga, kjer bo za njegovo vrednost prodala polovico Športnega centra.

V sedmih letih ji bo lažje odplačati 546 mio SIT, bankam pa je menda tudi bolj v interesu, da se investicija odplača, kot pa da si naloži objekt na svoja pleča. Devet svetnikov je v upanju, da je to najbolj ugodna rešitev, podprlo predlog spremembe Odloka o proračunu za leto 2004, štirje pa so bili proti. Liberalna demokracija je podprla najem leasinga, "saj bo Občina tako postala likvidna in bo spet lahko plačevala vse obveznosti," je dejal Marko Obrstar. Hipoteko pa tudi ne pojmuje kot dramatičen ukrep, le kot obvezo za nadaljnjih sedem let, ko bo morala Občina denar iz proračuna redno odvajati za odplačevanje, drugače bo ob 50-odstotni lastniški delež. Veliko bolj skeptična je bila svetniška skupina SDS in z njo Miha Klun, ker gre le za informativni izračun višine leasinga, meni pa tudi, da proračun sploh ni optimalno nastavljen. "Izkoristili niste niti lanske zadolženosti." Prepričan je, da bi se moral v iskanje rešitev vključiti posvetovalni organ, ki pa ga župan še vedno ni oblikoval. Sprejeta je bila tudi Klunova pobuda, da se občinskemu svetu predloži vse pogodbe za izgradnjo dvorane, račune in naredi kronološki pregled obnove, iz katere bo razvidno, kdo je česa kriv.

Še vedno ni niti narejena revizija obnove, čeprav se že ves čas kažejo večje fizične pomanjkljivosti pri izvedbi del in bo bržkone potrebno koga tudi sankcionirati oz. uveljavljati znižano plačilo del.

Športna dvorana je tako na zadnji seji ponovno razburila svetnike in na zatožno klop posadila bivšega župana Jožeta Tanka, ki je dejal, da v letu 2003 te postavke ne bi bilo potrebno ponovno umestiti v proračun. "Športni center bi lahko vseeno normalno deloval, imeli pa bi tudi čas, da se dogovorite o preložitvi in dopolnitvi projekta." Toda svetnike je vodila le ena misel: čimprej končati megalomanski projekt, da bo začel pri-

našati denarce in vračati vložek vanj.

A projekta Tanku nikakor ne morejo odpustiti.

"Ključni problem je slabo načrtovana investicija in odgovornost zanjo naj si pripiše kar Tanko sam," je pripomnil Franc Češarek, SLS. Predvsem pa mu je ušla iz rok, je dejal Obrstar, ki na vsaki seji opominja na investicijo, "ki je pripeljala do finančne godlje oz. situacije, da je ribniška občina zavoljo Športnega centra pred bankrotom."

Svetniki, ki so v prejšnjem mandatu dvignili roke za projekt obnove, pa se zdi, kot da so pozabili, da je debata na njen račun trajala bormih 10 minut in da tudi kasneje, ko so se že začele faze obnove, nobena pogodba oz. aneksi k njej niso bili vredni polemike, ki bi potek obnove zaradi dilem in boljših idej preusmerili k bolj racionalni prenovi.

Lekarna si bo izplačala polovico dobička

Lekarni Ribnica je uspelo v letu 2003 ustvariti skoraj 13,6 mio SIT dobička in tudi letos bi ga rada polovico namenila za izplačilo delovne uspešnosti svojim sedmim zaposlenim.

Njen dobiček, ki je za leto 2002 znašal 12,2 mio SIT, je vsako leto trn v peti svetnikom, ki predstavljajo tri občine - soustanoviteljice zavoda. Tako

Direktorica Lekarne opozorila na kadrovske težave

so ribniški lani odločili, da Lekarni dodelijo le nagrado v višini 25% dobička, saj se ji zanj prav posebej ni treba truditi, ker je farmacija dejavnost, ki se v moralnem smislu opira na nesrečo in bolezen ljudi.

Tokrat pa je direktorici Darinki Merhar uspelo, poleg sodraških in potoških, pregovoriti še ribniške svetnike in delavcem priboriti 50-odstotno nagrado. Njeni argumenti so bili očitno prepričljivi: da je kadrovski problem v ribniški Lekarni prehud že dve leti, saj so v njej trije tehniki in le dve magistri farmacije, ker je slednji zelo deficitaren poklic. In če bo Ribnica izgubila še ti dve magistri, tudi Lekarne ne bo več imela v svojem kraju. To se pa kaj lahko zgodi, ker magistri nista pripravljeni pristati na nižjo plačo. Ta v poprečju znaša 280.000 SIT neto na mesec.

Glede nagrade se ni mogel zediniti niti finančni odbor, je dejal njegov predsednik Vinko Levstek. Zaveda se, da Lekarna ni v breme občini, po drugi strani pa bi lahko več denarja ostalo tudi občinam. Odbor je tako nihal med 50- in 30-odstotno nagrado, enotni sklep pa so sprejeli šele svetniki. Tako bo morda Lekarni letos uspelo pridobiti v svoje vrste še tretjega magistra farmacije, ki naj bi nadomestil farmacevtskega tehnika, ker ta odhaja v pokoj.

Gene komunalnih storitev krepko porasle

Potem ko je vlada RS leta 1993 zamrznila cene komunalnih storitev, so jo najslabše odnesle občine, ki so imele cene že takrat na najnižji ravni, saj so tam tudi ostale. Več kot to. Njihova komunalna podjetja so dosegla le raven enostavne reprodukcije ter vsa leta poslujejo z izgubo, je dejal direktor ribniške Komunalne, ki sodi v kategorijo opisanih podjetij. Pa vendar se je zdelo svetniku Metodu Jakliču, Nsi, povsem nerealno, saj se je kanalščina na primer povišala kar za 70%, grobarina pa za 51. Komunalni je svetoval, naj se raje loti drugačnih pogrebnih storitev in jih ponuja v drugih občinah. Toda ribniška je vedno želela, da se Komunalna ubada le s komunalnimi storitvami in ne še s kakimi postranskimi dobičkonosnimi dejavnostmi, je dejal direktor Jože Zakrajšek. Nekdaj je imela v uporabi peskokope, ki so bili dober vir zaslužka, je dejal, pa jim ga je nato odvzela. Strinjal se je s predlogom Prvina Lavriča, ZLSD, da bi se morda Komunalna lahko lotila urejanja okolice, potem pa se spekter dejavnosti kaj hitro zoži. "Smeti nam menda ja ne bodo vozili od drugod, da bi mi lahko na ta račun služili," je dodal direktor. Edino, kar bi jim še lahko nosilo denar, je prodaja železa, "a kaj, ko Romi vse poberejo pred nami!" Največji porast bodo občine, ki jih pokriva ribniš-

PRAZNOVALI 60 - letnico smrti Ignacija Merharja

Gasilska zveza Slovenije je 23. julija ob sodelovanju Gasilske zveze Ribnica in domačih prostovoljnih gasilskih društev Prigorica in Dolenja vas s spominsko slovesnostjo počastila 60-letnico smrti staroste slovenskega gasilstva in utemeljitelja slovenskega poveljevanja Ignacija Merharja.

Čeprav je bilo tisto popoldne v Prigorici videti kot soden dan z neurjem in točo, pa so gasilci vse izpeljali po načrtu.

Najprej je bila ob 15. uri v Prigorici skupna seja predsedstva, poveljstva in komisije za zgodovino požarnega varstva in gasilstva ter kulturne dejavnosti GZS, kjer so se dotaknili tudi potrebne prenove temeljnih učnih programov in meseca požarne varnosti (oktober).

Slavnostni spominski del na visokem državnem nivoju pa je za vse, ne samo gasilce, sledil kasneje, ko so v imenu slovenskih gasilcev položili venec pri obnovljenih spominskih ploščah na gasilskem domu PGD Prigorica in na rojstni hiši Ignacija Merharja (Kozinova hiša) ter tudi pri obnovljenem spomeniku na pokopališču v Prigorici.

Prenovljeni nagrobni spomenik I. Merharja je dolenjevaški župnik Branko Potočnik tudi blagoslovil, zapel pa je Moški pevski zbor Lončar. Slovesnosti se je udeležilo preko 80 gasilcev, med njimi so bili predstavniki predsedstva in poveljstva GZS s predsednikom Ernestom Eöryem na čelu, pa Komisija za zgodovino požarnega varstva gasilstva in kulturne dejavnosti GZS, predsednik GZ Ribnica Janez Henigman, predsedniki in predstavniki domačih prostovoljnih gasilskih društev, predstavniki GZ Maribor, GZ Krško, praporščaki iz GZ regije Ljubljana 2 (Kočevje, Ribnica, Grosuplje, Loški Potok, Ivančna Gorica in Dobropolje) ter mnogi drugi. Nagovor je med ostalimi govorniki imel tudi ribniški župan Alojz Marn, slovesnosti pa je prisostvoval tudi poslanec državnega zbora RS Janez Drobnič.

O pomenu Ignacija Merharja je spregovoril predsednik GZS, Ernest Eöry. *"Ignacij Merhar je bil eden izmed največjih gasilskih mož 19. stoletja in prve polovice 20. stoletja, torej v časih avstroogrške monarhije in mlade Jugoslavije. Prostovoljno gasilstvo v mladih Merharjevih časih pri oblasteh ni bilo zaželeno, ker so ga razumeli kot spodbujanje narodne zavesti in upor proti tujcem. Njegovo delovanje ni bilo omejeno samo na ribniško-kočevski konec, temveč je seglo tudi do Metlike in Ljubljane. Kmalu po ustanovitvi prvega prostovoljnega gasilskega društva na Slovenskem, v Metliki leta 1869, je tudi v Dolenji vasi kot komaj 23-leten leta 1879 ustanovil gasilsko društvo."*

Kmalu po ustanovitvi prvega prostovoljnega gasilskega društva na Slovenskem, v Metliki leta 1869, je tudi v Dolenji vasi kot komaj 23-leten leta 1879 ustanovil gasilsko društvo.

Le-to smatrajo tudi za prvo slovensko gasilsko društvo na Kočevskem. Eöry je nadaljeval:

"Današnje snidenje v Prigorici želi dati vseslovenski pomen temu pomembnemu možu gasilstva. Bil je zelo zaveden Slovenec, taka pa je bila tudi njegova družina. Merhar je dal velik prispevek k izobraževanju, njegova najpomembnejša knjižica pa je Vadnik "Slovensko poveljevanje v gasilskih organizacijah in društvih", ki ga je kot prvega na Slovenskem izdal že leta 1886. Uvedel je poveljevanje v slovenskem jeziku oz. uvedel poveljevanje nasploh. Zaradi narodne zavesti in spodbujanja le-te pri vseh, predvsem pa med preprostimi ljudmi, je bil pri Slovencih zelo priljubljen."

Leta 1880 je Merhar s svojo dolenjevaško četo nastopil na gasilski svečanosti v Ljubljani in ji poveljeval v slovenščini, med Ljubljanci pa vzbudil veliko navdušenje.

Toda oblast se ni s tem strinjala, tako da ga je prišla in zaprla, a zaradi pritiska ljudi po nekaj urah tudi izpustila.

Pri izhodu so ga obdali gasilci, pristopilo pa je tudi nekaj izobražencev, celo pesnikov in pisateljev, ki so mu čestitali, rekoči: *"Vi ste v enem popoldnevu za slovenstvo napravili več kot mi v 50 letih!"*

Ker je letos obletnica Merharjeve smrti, želi GZS leto obeležiti z vsem spoštovanjem, saj njeno delo v marsičem temelji na njegovem znanju.

Danes GZS šteje okoli 125.000 članov, med njimi je kar 30% mladih. Tudi Merhar je nekdaj dajal velik pomen izobraževanju. Rodil se je 30. julija 1856, umrl pa 17. septembra 1944. Ob vsem delu, ki ga je opravljal - bil je priznan gostilničar in celih 35 let tudi župan občine Dolenja vas - je bil predsednik PGD Dolenja vas vse do leta 1940, ko je svoje predsednikovanje zaupal Jožetu Henigmanu.

Svojo življenjsko in narodno-prebujevalno moč je Merhar v času hudega nemškega pritiska črpal iz Levstikovega gesla: *"Trd bodi, neizpros, moč jeklen, kadar brani je časti in pravde narodu in jeziku svojemu..."*

Za gasilce je Merhar svetel zgled človeka, narodnjaka in gasilca, ki je v slovensko gasilstvo vpeljal tudi vsem poznani pozdrav, s katerim se gasilci še danes pozdravljajo: *"Na pomoč!"*

Tekst in foto Zdenka Mihelič

ka Komunala, utrpele pri odvajanju in čiščenju odpadnih voda, vendar sta se Sodražica in Loški Potok s tem že strinjala, povišanje cen pa so sprejeli tudi ribniški svetniki, *"ker hočejo imeti komunalo, ki bo tudi po cenah primerljiva z ostalimi, saj lahko šele nato od nje zahtevamo boljše rezultate,"* je dejal Vinko Levstek, SDS.

Trenutno sosednje občine prednjačijo s cenami za odvoz in deponiranje odpadkov: 4-članski ribniško družino mesečno ta stane 1.286 SIT, kočevsko 1.983, cerkniško 1.757, dobrepoljsko pa 1.725 SIT.

Ponovno v vrsto čakajočih za dom za ostarele

Enkrat smo že pogoreli, ko smo upali, da bo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve res pripomoglo k uresničitvi velike ribniške želje po izgradnji doma za ostarele, a nismo bili uvrščeni na prioriteto listo kljub lobiranju takratnih političnih pomembnežev. Še obrazložitve nismo dobili, zakaj nam ni uspelo zbrati zadostno število točk. Enaka bojazen obstaja tudi sedaj, ko omenjeno ministrstvo pripravlja nov vrstni red novogradenj za starejše, ki bo uvrščen v Strategijo skrbi za starejše v obdobju od leta 2006 do 2010.

Od zainteresiranih občin tako pričakuje izdelan projekt, 10-odstotno sofinanciranje ocenjene investicijske vrednosti izgradnje doma ter komunalno opremljeno zemljišče. Občina bo tako kandidirala s projektom, ki ga je leta 2003 izdelala družba Arhitekt-iz Ljubljane, ki predvideva 150 mest. Tu se že pojavi prvi problem, saj ministrstvo opominja, da naj bi se gradili manjši (60) in s tem ljudem bolj prijazni objekti. Ti domovi naj bi bili dislocirane

Leta 2000 je bila predlagana ustanovitev fundacije, v kateri naj bi se zbirala finančna sredstva za izgradnjo doma, toda sosednje občine, ki so bile zainteresirane za soudeležbo v projektu, niso bile pripravljene sodelovati v predvideni fundaciji. Zavoljo dražega in zahtevnega projekta se tako že dalj časa govori o tem, da bi se naslonili tudi na zasebni kapital.

enote obstoječih javnih zavodov. Ribniška Občina nima časa za izdelavo novega idejnega projekta, je dejal župan Alojz Marn, zato se bo potegovala z obstoječim, ki ga bo pač potrebno predelati. V nasprotnem primeru bi že na račun njegove velikosti pri točkovanju izgubila 20 točk, je dejala Metka Tramte z oddelka za družbene dejavnosti. Točkovanje se zdi vodji oddelka za okolje in prostor Tatjani Dečman Žagar nasploh le pretkana poteza ministrstva. *"Nanj se ne bomo mogli pritožiti, na javni razpis bi se pa lahko."*

Svetnikom se je zdela sumljiva tudi obljuba ministrstva, da bi izgradnjo doma sofinancirala s 85% sredstev. *"Treba bo iskati še druge alternativne rešitve,"* je dejal Lavrič, saj gre za projekt, vreden 1,4 mlrd SIT. Še posebej zato, *"ker gre za politične projekte, ki so namenjeni velikim sredinam,"* je dodal Tanko, in je zato ponovno dokaj malo realnega upanja, da bo Ribnica tokrat uslišana.

Sejo spremljala Alenka Pahulje

Sedem let se je že obrnilo naokoli, kar smo prvič slišali za projekt Po poteh dediščine. Takrat so 14 občinam od Idrijce do Kolpe pot oživiljanja podeželja in uvedbe trajnostnega turizma, ki ne obremenjuje okolja, pokazali angleški strokovnjaki iz Know How Fonda. Sprehajali so se po naših poljih, travnikih, obiskovali domačije, lokacije, ki bi jih občine rade pokazale širnemu svetu kot turistično privlačne, domačine izobraževali v vedenju o tem, kako načrtovati svojo prihodnost. Te ne bo, če se v projekte ne bodo vključili lokalni prebivalci in če se občine v naši mali Sloveniji ne bodo začele povezovati. Prav tako bo ta jalova, če ne bomo spoznali, kako dragoceno je svoje okolje oblikovati tako, da nam bo všečno in prijetno za bivanje. Angleška ekipa strokovnjakov je bila tu dve leti, povedala je o prednosti, ki jih regija ima, povečala pa tudi zavest o naši dediščini. Skozi oči zunanjega opazovalca, ki ni obremenjen s preteklostjo in subjektivnimi zgodbami krajev, smo lahko začeli ceniti tudi tisto, kar se nam zdi tako samoumevno, za turista pa tako sveže, izvorno in povsem novo. Na njihovo pobudo je bilo ustanovljeno tudi začasno upravljavsko združenje, katerega je vodila Ribnica, vse od leta 2002 pa se je iskala neka primerna oblika organizacije, ki bi lahko občinam zagotavljala tudi ljudi, ki bi vsakodnevno bdeli nad projektom in ga izvajali v praksi. Januarja letos je tako zaživel na novo ustanovljen Zavod za pospeševanje turizma in oživiljanje podeželja Po poteh dediščine od Idrijce do Kolpe, v skrajšani in prepoznavni

Pogovor:

ALENKA HENIGMAN

TURIST MORA ČUTITI, DA SO PREBIVALCI SREČNI IN ZADOVOLJNI

verziji znan tudi kot Od Idrijce do Kolpe, ki ga vodi Alenka Henigman, nekdanja regionalna koordinatorica projekta. Sedež je ostal na istem mestu, v Ribnici, saj si je naša občina zanj tudi prva prizadevala. V času, ko pod svojim oknom, ki nudi razgled po celem trgu, venomer slišim tujo govorico in vidim ljudi, ki si ogledujejo naš kraj, je morda tudi ugoden trenutek, da se z Zavodom seznanimo malo boljše.

V zadnji številki smo pisali ravno o tem, da Zavod ni mogel konkurirati za sredstva, ki jih je okviru razpisa za spodbujanje razvoja turističnih destinacij razpisalo ministrstvo za gospodarstvo. Nekakšna ironija je v tem tudi zato, ker država pravzaprav venomer deklarira, da podpira regionalno povezovanje, tokrat pa je gladko umanjala.

Tudi sama strategija razvoja turizma preferira razvoj že uveljavljenih turističnih destinacij, razpisi pa pogosto kažejo na močno nepovezanost med posameznimi ministrstvi pri usklajenem razvoju turizma, saj sovpadajo celo določene njihove

naloge.

Zavod seveda težje pridobiva sredstva, ker ni v državnem prioriteten planu. Edino ministrstvo, ki projekt redno podpira, je ministrstvo za kmetijstvo, preko katerega se je projekt revitalizacije podeželja tudi začel. Najprej soroden projekt Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, potem naš, zdaj pa sta v teku tudi projekta na obali in v predelu osrednje Slovenije. Ministrstvo je v začetni fazi najprej izvedlo delavnice, preko katerih je ugotavljalo interes lokalnega prebivalstva po turističnem razvoju področja, nato pa leta 1998 začelo s prvo fazo projekta, ki ga je vodilo skupaj z angleškim Know How Fondom.

V tem času je projekt dobil novo, daljše ime, drugo obliko organiziranosti in se po številu vključenih občin malce skrčil. Toda sedež je kljub različnim željam po vseh teh letih vendarle ostal v Ribnici.

Najprej je bilo v projekt vključenih 14 občin, a je Oslinica že v začetni fazi ustanavljanja Zavoda izrazila željo, da v njem za zdaj ne bi sodelovala. Del Zavoda tudi ni Kočevje, je pa ostalo vključeno v sam projekt, tako da lahko sedaj govorimo o 13 občinah. Dejstvo, da je ravno v Ribnici že od vsega začetka sedež projekta, je posledica tega, da je Ribnica leta 1997 tudi prva izrazila interes po turističnem razvoju območja. Na razpisu ministrstva za kmetijstvo je pridobila sredstva za ta namen, naknadno pa so se k projektu priključile še ostale občine, ki sedaj tvorijo nek regionalni koridor: Idrija, Cerkljeva, Logatec, Cerkljeva, Bloke, Loška dolina, Loški Potok, Sodražica, Velike Lašče, Dobropolje, Kočevje in Kostel. Ribnica je tudi vseskozi imela vlogo koordinatorice projekta in podpisovala ustrezne pogodbe. Zaradi njenega brezplačnega angažiranja pri projektu in velike zavzetosti Jožeta Tanka in Darje But je sedež v Ribnici tudi obstal.

Ustanoviteljice Zavoda so občine oz. institucije, ki se ukvarjajo s turizmom. Letno za njegovo delovanje namenijo 5 mio SIT, ostala sredstva pa mora Zavod pridobiti na javnih razpisih. 2,5 milijona je že prispevalo ministrstvo za kmetijstvo, za izvedbo ključnih aktivnosti pa bo letos potreboval ca. 12 mio SIT. Nad njegovim delom in strokovnim programom bdijo predstavniki ustanoviteljic in 16-članski programski svet.

Namen projekta tudi po ustanovitvi zavoda ostaja isti?

Da. Še naprej sestavljamo regionalno mrežo naravnih in kulturnih znamenitosti ter turističnih storitev ter oblikujemo ponudbo, ki bi turista zadržala na območju. Ta si lahko program bivanja prilagaja oz. ga glede na 26 'turistično magnetnih' lokacij tudi sam sestavi.

Imate na voljo tudi že podatke, koliko gostov je na račun nove turistične ponudbe že prišlo na ogled ali večdnevno bivanje?

Ti podatki bodo na voljo ob koncu leta, ko nam bo agencija Robinson iz Novega mesta posredovala poročilo. Ta je zdaj z naše strani uradno zadolžena za marketing in promocijo naše ponudbe, je pa del podjetja Kompas d.o.o., Novo mesto.

Problem našega okolja je predvsem ta, da ne zna in ne zmore zadržati gosta dlje časa na svojem področju. Zavodl neznanja in nezanimanja. Se nam zdaj obetajo boljši časi?

Težko rečem, ker Zavod deluje na regionalnem nivoju, nato pa je od lokalne skupnosti odvisno, kako razvejano ima svojo lokalno ponudbo, s katero bo gosta lahko zadržala. Zavod je le v pomoč in usmerja turistični razvoj, ne more pa sam reševati problemov lokalnega turizma. Zavod se trudi biti v pomoč, je pa območje 13 občin včasih tudi že samo fizično težko obvladljivo, saj sem trenutno v Zavodu edina zaposlena. Je pa res, da se je v tem času izkazalo, da občinam primanjkuje ustreznega kadra. Tudi zato, ker jim turizem nikoli ni predstavljal prioritete in v njem niso videle kake posebne razvojne prilike. Z zdaj se stanje malo izboljšuje.

Ali namerava Zavod razširiti svojo dejavnost tudi z novim kadrom?

Zavod si lahko trenutno, glede na razpoložljiva finančna sredstva, ki jih prispevajo občine in jih dobi preko javnih razpisov, privoščiti le enega zaposlenega. Cilj je seveda, da svojo dejavnost

nadgradi in kadrovsko okrepi ter se za oblikovanje in razvoj turističnih podproduktov koga dodatno zaposli. Sčasoma bo neko doberverno prevzel tudi področje marketinga in promocije, ki ga zdaj vodi agencija Robinson. Toda to so bolj dolgoročni cilji.

Ima pa Zavod po svoje srečo, da je ustanovljen na področju, ki ga odlikuje ta dokaj neokrnjena narava in domačnost okolja, kar dandanes išče novodobni turist, prenasičen urbanega okolja. Omenjena regija ima izvrstne pogoje za ekoturizem, ki je svetovni trend.

Področje res nima Alp, morja ali toplic, ima pa bogato kulturno dediščino, obilico naravnih neokrnjenih lepot in je res izvrstno za ekoturizem. Zavest o varovanju okolja v svetu raste in vse več ljudi išče trajnostno obarvane počitnice, stran od masovnega turizma. Dandanes bodo uspevali le tisti, ki bodo ponujali produkte in odidde, ki bodo hkrati varovali naravo. Turist želi okusiti lokalno kulturo, podoživljati vsakdan lokalnih prebivalcev in zato ni tako pomembno, kakšno vsebino bomo dali turističnim programom, ampak ali jih bomo ljudje, ki jih bomo ponujali, znali predstaviti tako, da bo turist okolje lahko v polnosti doživel in vključil vse čutne zaznave. Od vseh vtisov, ki jih gostje odnesejo iz naše projektne regije, je gostoljubnost na prvem mestu.

Zavod ima premalo ljudi, področje je pa geografsko zelo široko in vsebinsko zelo raznoliko. Lokalne skupnosti se šele turistično osveščajo...Bomo sploh ujeli ta svetovni trend?

Zavod bo podajal strokovne smernice za razvoj turističnih destinacij, pomagal pri pridobivanju sredstev na evropskih razpisih, dajanje navodil za ureditev infrastrukture ter pomagal pri razvoju produktov in njihovega trženja in izobraževanju ponudnikov. Fizično pa bo lokacije morala urediti posamezna občina: dostope, parkirišča, označevalne table, smerokaze, koše za smeti, sanitarije, obnovo objektov, ureditev mestnih jeder in vaških središč ter vzpostavitev turistično-informacijskih centrov (TIC), ki so ključni akterji za povezovanje ponudnikov turističnih storitev na lokalnem nivoju in za predstavitev turistične vsebine kraja.

Ribnica je do sedaj ustanovila ravno TIC, po občini pa vidimo tudi nekaj označevalni tabel. Vse ostalo delo nas očitno še čaka.

Osnova in dobra podlaga je to, da imajo občine človeka na lokalnem nivoju, ki pokriva samo tur-

izem. Vsaj večje občine bi morale v ta namen zaposliti človeka, ki zna igrati vlogo povezovalnega dejavnika v okolju. Glede urejanja okolja pa lahko rečem le to: dokler lokalno prebivalstvo ne bo začutilo, da si najprej samo primerno uredi svojo dolino, bodo tudi projekti težje uresničljivi. Za zdaj je vse odvisno le od zavzetosti vsakega posameznika na institucijah, ker občine praviloma problem razvoja turizma rešujejo preko ljudi, ki pokrivajo tudi druga področja in jim turizem predstavlja le en segment dela. Za Ribnico menim, da je nujno, da človek, ki pokriva področje turizma na lokalnem nivoju, zna povezati vse ključne akterje, ki lahko dajejo vsebino turistični ponudbi kraja. Ribnica ima to prednost, da že ima na posameznih področjih odlične ljudi npr. v Miklovi hiši, na Škrabčevi domačiji, Obrtni zbornici z izdelovalci domače obrti, v turističnih in ostalih društvi, manjka pa samo še povezovalni člen na lokalnem nivoju.

Se je Zavod zato morda znašel v nekakšni 'pat' poziciji, saj zaradi nerazvitosti okolja še ne more imeti njegove zadostne podpore?

Veliko občin trenutno pomanjkanje kadra rešuje ravno preko Zavoda, a ta vsaki lahko pomaga le v 1/13. Treba bo povečati zavest o potrebi po kadru v lokalnih skupnostih ter ozavestiti tudi potrebo po spreminjanju okolja - ne zaradi drugih, ampak zaradi sebe. Videti moramo smisel in prihodnost v tem svojem početju.

Verjetno si želite, da bi bile občine pripravljene več vlagati v razvoj turizma in neposredno tudi v vaše programe in dejavnosti. Oprijemljivih rezultatov, ki bi jih prepričali, pa še ni...

Vsaka občina razvoj turizma pojmuje po svoje. Nekatere vidijo smisel v regionalnem povezovanju, drugi bi si želeli urediti le svoj lokalni turizem. Občine bodo k večjemu vložku gotovo prepričali le rezultati: urejeno okolje, objekti in infrastruktura. Iz tega naslova so že pridobile sredstva programa SAPARD. Večje je tudi število obiskovalcev in število turističnih kmetij, predvsem na severnem in osrednjem projektne območju, ter naša prepoznavnost v tujini.

Kakšni so pa kratkoročni plani za delo vnaprej? In navsezadnje, kako Zavod sprejemajo ponudniki storitev?

Izdela promocijskega materiala, izobraževanje regionalnih turističnih vodnikov in učenje tujih jezikov, oblikovanje turistično privlačnih produktov, med katerimi naj omenim opazovanje živali v gozdu, ekokmetije, želimo se aktivno vključiti tudi v sodelovanje pri razvoju produkta rimski zid, ki bi lahko predstavljal rdečo vsebinsko nit celotnega območja. Kmalu se bomo morali začeti navezovati tudi na ostale regije.

Ponudniki storitev pa se do Zavoda obnašajo različno: nekateri imajo negativen odnos do vseh projektov, ki jih vodijo institucije, čeprav si vsi želijo nek povezovalni člen. Spet drugi so samozadostni in bodo preživeli brez zavodov in podobnih institucij. Nekateri so tudi taki, ki si želijo in vidijo svoj smisel v povezovanju.

Dolgoročno gledano: Zavod si želi sodelovati pri oblikovanju turistične miselnosti ljudi tega območja in skupaj z njimi ustvarjati vzdušje, ki bo spoštljivo do nas samih in okolja, v katerem živimo. Turistu ni več pomembna samo narava in objekti dediščine, ampak želi za tem začuti pridih radosti domačinov. Ko turist spozna, da ljudje živijo v skladu z okoljem, v katerem so srečni in zadovoljni, se bo vedno rad vračal v to prijetno vzdušje. Takrat ugotovimo, da za razvoj turizma ne potrebujemo morja.

Pogovarjala sem se in fotografirala
Alenka Pahulje

Na izredni občinski seji o neenakovrednem partnerstvu z državo REGIONALNA ZASNOVA RAZVOJA

16 OBČIN JE PADLA

V dokumentu, ki bo usmerjal razvoj 16 občin JV regije, Ribnica med 19 točkami ni omenjena niti z enim programom.

Tako poenotene svetnike v njihovem dosedanem mandatu še nismo imeli prilike videti, vendar je bila njihova usklajenost nujna, saj je šlo za potrditev Programa regionalne zasnove prostorskega razvoja jugovzhodne Slovenije.

Ta bo naš razvoj zakoličil za nadaljnjih 20 ali več let, zato je bil za svetnike, ki so se množično udeležili izredne poletne seje 20. julija, dokument Program priprave regionalne zasnove prostorskega razvoja JV Slovenije, v katerem naše področje ni bilo izrecno omenjeno, nesprejemljivo. Pripravilo ga je ministrstvo za okolje in prostor na podlagi sestanka, ki ga je z regionalno razvojno agencijo Novo mesto ter s predstavniki 16 občin, ki naj bi tvorile statistično regijo, imelo sedmega julija. Toda množica navzočih in številni interesi so bili očitno prevelik enkratni zalogaj za ministrstvo, zato je izražanje želja zaustavilo s salomonsko odločitvijo, da naj se pod zadnjo točko zapiše: "ter vse drugo že izdelano relevantno gradivo."

Ta stavek je zdaj jabolko spora, ki ga občine večinoma nočejo prežvečiti, ribniška pa meni, da država iz njih brije norca.

Ministrstvo je v dokumentu, ki obsega 8 strani, navedlo 19 točk, vrednih pozornosti pri izdelavi strokovnih podlag. Med njimi najdemo manjše zaselke z njihovimi tegobami, o ostalih krajih in občinah pa ne duha ne sluha. Krajevna skupnost Mirna Peč jo je najbolje odnesla; kar štirinrat je omenjena: glede razvoja kmetijstva, preskrbe z vodo, pri oceni stanja in vrednotenja nahajališč tehničnega kamna ter pri razvoju turistične ponudbe. Celo Metlika se je uspela vpisati na papir s strateškim načrtom razvoja in trženja turizma. Le kako? Igor Vizjak, direktor Podjetniškega centra Novo mesto, je pojasnil, da zato, ker je njihov predstavnik pač na sestanku to uspel izreči pred drugimi, ki niso uspeli priti na vrsto in je MOP slednje strpal v neopredeljeno kategorijo. Ribniški svetniki so zato izrazili bojazen, da država nezapisanega ne bo spoštovala, še posebej, ko se bo zamenjala oblast. "Nima smisla podpreti takega dokumenta, ker manjkajo vitalne zadeve in je vsebinsko asimetričen. Projekti sploh niso izbrani glede na težo, zavedati pa se moramo, da se to, kar zdaj manjka in ni zapisano, tudi ne bo razvijalo. Dikcija 'drugi programi' ne zadošča.

Ti morajo biti eksplicitno navedeni. Ne se pustiti zapeljati. Če nisi naveden, za državo avtomatsko ne obstajaš," je svetnikom pojasnil Jože Tanko, ki je kot bivši župan sodeloval pri pripravi regionalnega programa. Tako je tudi direktorja agencije povprašal, kje so vsi tisti predlogi, ki jih je pripravila ribniška občina (npr. toplovodno omrežje, CRPOV-i programi in projekt Po poteh dediščine) in zakaj se na sestanku ribniški župan ni potegnil zanje. Slednji, Alojz Marn, je pojasnil, da ravno iz tega razloga, ker jih je ministrstvo prepričalo, da se lahko vse reši in strpa pod navedeno dikcijo. Direktor je pojasnil, da ima sicer vse predloge zbrane in da so vsi upoštevani, ni jih pa navedel. "Programski odbor se je odločil, da morajo biti programi tako široki, da ne hromijo

nobene lokalne iniciative, čeprav je jasno, da do leta 2006 vsega ne bomo mogli uresničiti," je dejal Vizjak. Pri sebi je hranil sivi fascikel, v katerem je zbrana vsa razvojna vizija posameznih občin, toda skoraj ničesar od tega ni navedenega v temeljnem dokumentu, ki bo podlaga partnerske naveze med agencijo in državo. Tega bo treba še uskladiti s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije (SPRS), ki je stopil v veljavo 19. julija in je že deležen vrste kritik. Ena izmed bolj slišnih je ta, da se bo podeželje ekonomsko sesulo, Ljubljano pa se bo razvijalo kot edino državno središče in vozlišče vseh najpomembnejših ustanov.

Težave pri usklajevanju bodo predvsem pri zadevah nacionalnega interesa, kot je urejanje avtocestnega omrežja, več manevrskega prostora za pogajanje pa bo pri obrobni nedefiniranih temah.

Vse je prirejeno NM, mi smo le za statistiko zraven!

Jože Tanko

Ta dokument je maček v žaklju. Ni projekta, vezanega na razvoj naše-ga področja. Glasoval bom proti, ker ne morem glasovati proti koristim ljudi v našem kraju!

Jože Lampe

Dokument ni resno zastavljen, ker ne upošteva cele regije. Tega, kaj skriva sivi fascikel, pa ne vemo.

Anica Benčina

Zaskrbljujoče je, da nismo bili enotni, ko se je program delal in se nismo uspeli nikamor zapisati. Spali smo!

Marko Obrstar

Omenjeni regionalni program (RRP) so leta 2002 sprejeli občinski sveti vseh 16 občin, a ni mogel zaživeti, ker je bila šele nedavno tega sprejeta SPRS. Za izdelavo regionalne zasnove prostorskega razvoja, ki je zakonsko nujna, sta ministrstvo za okolje ter za gospodarstvo pripravljena sofinancirati pripravo te zasnove, ki jo izdeluje Podjetniški center NM. Stroški so ocenjeni na 45 mio SIT, od tega bosta ministrstva prispevali slabo polovico sredstev, pričakujeta pa, da bo zasnova narejena do decembra 2004.

Glede na to, da se mora glede dokumenta uskladiti vseh 16 občin, bo to hud zalogaj. Že v času priprave RRP predstavniki mnogih občin, ki so sedeli v programskih svetih in projektih skupinah (za Ribnico je minister Janez Kopač julija 2003 v programski svet določil Alojza Marna in Janeza Lesarja-Inoterm, v projektno skupino pa Janeza Mateta in Danila Hočevarja), niso ravno vestno obiskovali vseh sestankov, delavnic ali pa

se odzivali na pozive centra oz. regionalne razvojne agencije, da naj podajo strokovne podlage za izvedbo razvojnih projektov in ta neangažiranost zdaj tepe marsikatero občino. Svetnik Marko Obrstar je prepričan, da je ravno to razlog, da Ribnica ni zapisana v dokumentu programa zasnove. "Očitno smo premalo naredili za to, da bi bili prepoznavni...Poglejte Mirno Peč, kolikokrat se pojavlja. Spali smo in ta neangažiranost se nam zdaj hudičevo dobro pozna."

V začetku te regionalne povezave, ki sega še v prejšnji mandat občinske oblasti, so bili marsikje prisotni tudi dvomi ter nejevolja nad tem, da je ribniško-kočevsko območje potisnjeno v naročje Novemu mestu, s katerim nikoli ni imelo nič skupnega. "V Ljubljani mislijo, da hodimo po solato v Novo mesto," je bil na izredni seji duhovit Benjamin Henigman.

Pogosto so glavni akterji pogajanj izražali tudi pomislek, da se povezujemo s področjem, ki je ekonomsko zelo močno, zato mu Ribnica ter Kočevje predstavljata le slepo pego, ki jo bo JV regija najbolje vnovčila le pri pridobivanju sredstev za manj razvite. Ribnica je sploh postala delikatna, saj se več ne kategorizira kot manj razvito območje, marveč tako, ki ga postavljajo ob bok Novemu mestu.

Kako enotna je ta statistična regija, "ki nam je bila dana na silo in smo jo sprejeli, ker lahko iz tega naslova kaj dobimo", bodo pokazala že pogajanja z ministrstvom za promet, s katerim bo po Vizjakovem mnenju usklajevanje najtežje.

"Če ta regija ne bo soglasna, bo Dolenjska dobila navezavo na avtocesto, kočevsko-ribniško področje pa bo ostalo pri Škofljici, čeprav je načrtovana hitra cesta oz. priključek na avtocesto," je dodal.

Končni sklep ribniškega občinskega sveta je bil enoten. Vsi svetniki so zavrnili dokument in zahtevali, da se vanj vnesejo strokovne podlage iz naše-ga okolja ter da se naslednja seja na to temo skliče v najkrajšem možnem času. Sprejeli so tudi Tankovi priporočili, da se obstoječi regionalni program dopolni, saj so se v teh letih določene zadeve že spremenile. Meni pa tudi, da je potrebno na novo določiti kriterije stopnje razvitosti posamezne občine.

Alenka Pahulje

"Kdor se spominja, vase se povrača, v sam začetek, v prvo izhodišče, si skrbno pota sem in tja preišče, smeri po igri vetra ne obrača."

M. Komar

PRI KONFINU

25. junija je bila ob jami pri Konfinu spominska sv. maša, ki jo je daroval ribniški dekan g. Maks Ipavec, somaševal pa župnik v Dolenji vasi g. Branko Potočnik. Sodeloval je župnijski pevski zbor iz Dolenje vasi.

Spominjali smo se tragičnih dogodkov, ki so se na tem kraju zgodili od 21. do 24. junija 1945. Tedaj je bilo pomorjenih okrog 200 bolnikov in ranjenih, ki so se zdravili v bolnišnici.

Po končani sv. maši je bila spominska slovesnost, ki jo je lepo pripravil župnijski pevski zbor pod vodstvom organista Feliksa Podgorelca. Spregovoril je tudi predsednik Nove slovenske

STOPITI V ŠOLO ČLOVEČNOSTI

V osrčju kočevsko-ribniških gozdov, ki skupaj z notranjskimi gozdovi in gozdovi Trnovske planote predstavljajo največji strnjeni gozdni kompleks v srednji Evropi, leži opuščeno naselje, imenovano Glažuta.

Ime kraja spominja na steklaro, ki je tu delovala v letih 1840 do 1871. Steklarstvo je potem lastnik Glažute in glažutarskih gozdov Auersperg dal predelati v parno žago, ki je delovala do druge svetovne vojne.

zaveze Anton Drobnič. Predstavil je vso grozovitost zločina, ki ga obsoja ves svet. Prekršene so bile vse Haaške konvencije od leta 1899 do 1907 in Ženevska konvencija o usodi bolnikov, ranjencev in vojnih ujetnikov. Povedal je tudi, da je dr. Lovro Šturm, ki je s svojo ekipo raziskoval dogajanje pri Konfinu in vse opisal v knjigi *Brez milosti*, predložil vse dokumente in knjigo vložil na državno tožilstvo, a odziva ni. Znan je zločin in povzročitelji, ni pa politične volje, da bi to raziskali. Zločini te vrste ne zastarajo, zato je prikrivanje nesmiselno. Če še tako skrivamo resnico, vedno znova prihaja na dan in vedno bolj bremeni krivce.

"Zdaj je vse tiho v jami pri Konfinu, utihnil jok je, bolečina. Želim da umiri se duša tudi tebi, ki v zaslepljeni strasti moril nedolžnega si brata."

Anica Benčina

Ljudje so bili na tem prostoru namreč izredno povezani z gozdom, ki je marsikateri družini predstavljal eksistenčni vir za preživljanje.

Od tod so les vozili z vozovi na železniško postajo na Rakek in kasneje v Ribnico, od tam pa po širnem svetu. Življenje teh ljudi je bilo za današnje razmere izredno naporno in trdo. Ker je v Glažuti živel okrog 80 ljudi, je leta 1926 grofica Auersperg dala tam postaviti kapelo Srca Jezusovega, kjer so bili bogoslužje, prvo sveto obhajilo, birma, verouk, predvsem pa so tu mnogi našli vir moči za vztrajanje v napornem delu in zelo trdem življenju. Za otroke pa je predstavljala kapela tudi pomemben del verske vzgoje. Glažuta je bila 1941 požgana, vendar je bilo kapeli prizaneseno. Prebivalci so se odselili, politične razmere so se po vojni bistveno spremenile, zato se je tudi namembnost kapele bistveno spremenila. Večkrat je služila celo za stanovanje delavcev. Leta 1984 je bila na pobudo gozdarja Mirka Oražma obnovljena streha in kapela tako rešena pred propadom.

Vse do leta 2002 se kapela ni uporabljala za verske obrede. V letih 2002 - 04 je bila temeljito obnovljena na pobudo revirnega gozdarja in s pomočjo gozdarske stroke, ki deluje na tem področju.

Domači umetnik Branko Žunič iz Grčaric je izdelal tudi lep oltar s tremi reliefnimi podobami, ki predstavljajo Boga Očeta Stvarnika, Sina - Odrješnika in Svetega Duha - posvečevalca in pospeševalca miru. 27. junija je prelat Božidar Metelko med sveto mašo, pri kateri se je zbralo kar lepo število ljudi, blagoslovil obnovljeno kapelo in novi oltar. V pridigi je poudaril, da vsako cerkev, kapelo gradimo in obnovljamo predvsem zato, da bi se kristjani v nji obnavljali, oblikovali, postajali drugačni, boljši: bliže drug drugemu in Bogu. Ob daritvenem oltarju Kristusu se kristjani klešemo, da bi postajali čimbolj podobni Kristusu in se tako vzdavali v duhovno zgradbo Cerkve. Prav v tem smislu ima ta kapela, ki je posvečena Jezusovemu Srcu, še poseben pomen. V litanih Srca Jezusovega namreč vzklikamo: Jezus, krotki in iz Srca ponižni, upodobi naše srce po svojem Srcu. Jezusovo Srce je vzorec, kako in na kakšen način naj ljubimo. In današnji človek, ki zaradi novega načina življenja in oddaljevanja od Boga postaja vse bolj stroj - robot brez srca, potrebuje šolo ljubezni, v kateri bo na novo odkril elemente človečnosti.

Tako naj to svetišče sredi čudovite narave - okolja miru - vsem, ki se bodo tu ustavljali, pomaga stopiti v šolo človečnosti, da bi lahko postajali bolj polni dobrote, ljubezni, pozornosti, veselja. Kajti koder sta dobrota in ljubezen, tam je Bog.

Branko Potočnik

Tradicionalna razstava študentov Akademije za likovno umetnost

'LABORATORIJ' ZA USTVARJANJE UMETNIŠKIH NOVITET

Ko se nas je množica obiskovalcev 9. julija udeležila odprta razstave, ki je bila letos v Galeriji Miklove hiše postavljena že petič, nas je kustosinja dr. Nadja Zgonik na ogled spodbudila z zanimivim argumentom. Da je namreč Akademija za likovno umetnost, od koder vsako leto v Ribnico prihajajo razstavljati študentje 2. letnika magistrskega študija, postala laboratorij, v katerem študentje preizkušajo razne tehnike, ki vključujejo tudi souporabo in navezavo na najodobnejše audiovizualne pripomočke. "To kaže tudi na odprtost te institucije." Slednja je tudi presenečena, celo fascinirana nad tem, da ima Ribnica, kot majhen kraj, tolikšen interes, da zmore že peto leto gostiti umetnike, ki vstopajo v profesionalno življenje, je dejal dekan Akademije Bogoslav Kalaš. "Za umetnike je to zelo dobra popotnica in preverba za vstop v nadaljnje življenje in ustvarjanje." Svoj posluh za umetnike namerava Galerija do prihodnje razstave še razširiti in nadgraditi. Njen vodja Stane Kljun je dejal, da želi Galerija tudi odkupovati določena dela mladih avtorjev, ki sodelujejo na razstavi, saj gre že tudi za mednarodno uveljavljene umetnike.

Razstave se je udeležil tudi dekan Akademije za likovno umetnost (desno)

Na ta način bi si Galerija tudi dopolnila svojo umetniško zbirko, ki je nespremenjena že od leta 1992. Na letošnji razstavi se je predstavilo sedem mladih ustvarjalcev in 4 ustvarjalci, "ki so že suvereno zakorakali na umetnostno prizorišče. Veliko od njih jih je že pripravilo samostojne predstavitve, skoraj vsi imajo za seboj prve mednarodne izkušnje", je povedala dr. Zgonik, ki je skupaj s Polono Lovšin tudi soavtorica razstave. Vsi mladi umetniki se vedno znajdejo pred isto nalogo kot vsi drugi ljudje - kaj v življenju početi? In verjemite, ni hujšega, kot sprejeti to odločitev, saj moraš nositi tudi vse posledice, je dejal dekan Akademije. Vesna Bukovec, Antonia Čačič, Gašper Jemec, Anja Jerčić, Asparuh Mihailov, Nika Oblak, Kristina Restovica, Nataša Skušek, Aleš Vaupotič, Vedran Vražalič in Metka Zupanec so vsak po svoje ubrali pot in v njihovem delu najdemo vse: od spopadanja s stereotipi, ustvarjanje elektronskega arhiva, prisvajanja medijskih oblik s področja vizualnih komunikacij, do grafik, slik, fotografskih dokumentov in avtorskih videov, pravi dr. Zgonikova. Obiskovalec, ki si bo razstavo lahko ogledal do 9. avgusta, se bo tako lahko sprehajal in seznanjal z različnimi vejami umetnosti..., na koncu pa morda spoznal to, kar je ob priliki dejal eden izmed avtorjev videa, ki snema vsak dan neke družine...in ugotavlja, da se življenje v marsičem ni spremenilo...v čutenju in občutenju ljudi.

Tekst in foto A. Pahulje

Arheolog dr. Marko Frelih raziskovalno dejavnost največkrat usmerja v rimsko obdobje.

Še posebej ga zanimajo cestne komunikacije in vojaški kontrolni sistem, ki ga poznamo pod imenom Clastra Alpium Iuliarum. O pomenu tega največjega antičnega spomenika v Sloveniji je lani decembra predaval tudi v Miklovi hiši. Na njegovo pobudo je Miklova hiša v Športnem centru pripravila razstavo o najstarejših olimpijskih igrah v Grčiji. Letos je olimpijsko leto in zato je takšna razstava zelo dobrodošla. V svojih študijah se dr. Frelih pogosto ukvarja z medkulturnimi povezavami v Sredozemlju. Že več let raziskuje pomen jamskih svetišč starih sredozemskih civilizacij in išče povezave v kulturnih obredih, ki so bili namenjeni v čast podzemnim božanstvom. Orient mu je že od nekdaj blizu, še najbolj pa Egipt, in zato je razumljivo, da je tudi v Ribnici izkoristil priložnost za predstavitev starodavne kulture ob Nilu. K sodelovanju je povabil prijatelja z Dunaja, in tako je zadnji dan v maju v Miklovi hiši predaval prof. dr. Günther Hölbl, znani egiptolog in specialist za mlajše obdobje egipčanske zgodovine, ko so se med piramidami že sprehajali rimski cesarji.

V začetku junija je dr. Frelih pripravil za osnovnošolce krajšo predstavitev kultur starega Egipta, za širšo javnost pa je imel predavanje o slavnem faraonu Tutankamonu. K reki Nilu ga v zadnjem času vodijo tudi raziskave afriške zbirke misijonarja dr. Ignacija Knobleharja, ki je sredi 19. stoletja deloval med plemeni južnega Sudana. Ob tem dr. Frelih še posebej poudarja pomen Knobleharjevega biografa Franca Jakliča iz Andola, in na koncu pristavi, da tako tudi preko Afrike prideš nazaj v Ribnico. Predvsem pa se je s Frelihovim prihodom Ribnici ponudila priložnost, da jo spoznamo v njenih življenjskih temeljih...

RIBNICA SKOZI TISOČLETJA

Od novembra lani ste v Miklovi hiši zaposleni kot strokovna pomoč. Pogodba Vas zavezuje, da pripravite arheološko razstavo. Kako ste si jo zamislili oz. kakšna naj bi bila njena vezna nit? Se Ribnici obeta razkritje še kakšnega dela njene nepoznane zgodovine?

Z Miklovo hišo sem v dogovoru, da pripravim pregledno študijo o arheološki topografiji v Ribniški dolini in okolici. Rezultat topografije naj bi bila tudi razstava, ki sem si jo zamislil kot samostojno predstavitev najbolj značilnega arheološkega najdišča, ki ga vsaj po imenu pozna vsak domačin. To je Sv. Ana nad Ribnico, priljubljena izletniška točka in važna arheološka lokacija.

V aprilu ste ssemkaj pripeljali skupino arheologov-študentov, da bi se поблиže seznanili tudi z bogastvom, ki ga v sebi skriva Ribniška dolina. Kaj ste odkrivali in do katerih spoznanj prišli?

Študentje arheologije so me zaprosili za informativni ogled Ribnice. Večina je bila prvič na tem prostoru, zato sem predlagal, da si skupaj najprej ogledamo bronastodobno naselbino v Žlebiču, nato smo obiskali še Tentero, arheološki pohod pa smo zaključili pri Sv. Ani. Od tam nas je žal prehitro pregnalo slabo vreme, ki nam tisti dan ni dopustilo še dodatnih arheoloških aktivnosti. Kljub temu so mladi arheologi dobili osnovni pregled nad preteklostjo Ribniške doline in se strinjali z menoj, da je verjetno na tem prostoru še veliko arheoloških potencialov.

Arheološka stroka je Dolino do zdaj precej zapostavljala, rekoč, da tu ni kakšnih omembe vrednih najdb. Vi pa sumite, da je tod potekala celo jantarna pot...

V Ribniško dolino so arheologi res bolj redko zahajali. Stroka je bila vse preveč usmerjena na druga območja Slovenije, v Ribnici in naprej na

Kočevskem pa se je samo občasno pojavila. Že 23 let bo minilo, ko je bilo opravljeno manjše arheološko izkopavanje v peskokopu pri Žlebiču. Poleti 1981 so tam arheologi odkrili ostanke temeljev hiše in polno ostankov razbitih posod. Arheolog Ivan Puš iz Mestnega muzeja je izkopano gradivo objavil in ga časovno uvrstil v pozno bronasto dobo, t. j. obdobje med 1300 in 900 pred Kristusom. V tem časovnem okviru nastopa po Sloveniji veliko najdišč in med drugim tudi Debeli vrh nad Pregradom, kjer so leta 1977 skupaj s številnimi bronastimi predmeti odkrili tudi jantar. Glede na prehodnost ozemlja dopuščam možnost, da bi trgovina z jantarjem potekala tudi po Ribniški dolini. Bronastodobna poselitev v dolini to možnost dopušča, z arheološkimi raziskavami pa bo treba hipotezo še dokazati.

Kaj izpričuje obstoječa arheološka dokumentacija (koliko obširna je, katere podatke

zajema, kdo jih je zbiral, koliko so relevantni za nadaljnje raziskave) in kam vse ste se ali se še nameravate odpraviti na teren?

V veliko pomoč pri arheološki topografiji so mi prispevki, ki jih je objavil arheolog dr. Marijan Slabe. V njegovih objavah so prikazana dobra izhodišča za terensko delo, predvsem pa je Ribniško dolino ovrednotil kot važno arheološko območje, ki še veliko obeta.

Upam, da mi bo uspelo nadgraditi njegov pregled najstarejše zgodovine prostora med Malo in Veliko goro. Sicer pa je arheološka dokumentacija, ki je na razpolago v Ribnici, zelo skromna. To je razumljivo, saj v Miklovi hiši niso imeli samostojnega arheološkega kadra. V času dosedanjega sodelovanja z Miklovo hišo sem zbral različne kartografske vire in letalske posnetke, ki so zelo koristni pri interpretaciji pojavov, ki jih dokumentiram na terenu.

Na starejših posnetkih so še posebej zanimive stare poti, ki jih danes ni več. Iz višine je npr. lepo vidna trasa t. i. Rimske ceste pri Otavica.

Omenili ste sv. Marjeto...Zdi se Vam nekakšna magična točka...V kakšnem smislu?

Včasih so ljudje živeli bolj v stiku z naravo in imeli do nje več spoštovanja kot danes.

Cerkev sv. Marjete leži blizu požiralnika, ki je izrazit naravni pojav, do katerega so ljudje že v davni preteklosti ustvarili nekakšen poseben odnos. Vodni izviri in požiralniki so bili pogosto predmet čaščenja, predvsem takrat, kadar je bilo vode premalo ali pa je je bilo preveč. Legenda z zmajem samo še potrjuje predkrščansko tradicijo svetega prostora. Že prvi terenski ogled je pokazal, da je na prostoru današnje cerkvice stal še starejši objekt. To mi potrjuje tudi lončenina, ki sem jo našel v bližini. Potrebna pa bi bila vsaj manjša izkopavanja, da bi zares dobili konkretne podatke o pravem pomenu lokacije.

Sv. Ana naj bi bila ena prvih, ki se je boste lotili raziskovati, saj ste tam pri naključnem obisku že našli določene predmete iz starejših obdobij. Katere in kaj nam lahko že zdaj napovedo - gre res za naselbino ali pa je bila Sv. Ana že takrat posvečeno mesto?

Pri različnih terenskih delih pri obnovi cerkve in v okolici planinskega doma je prišlo na dan več ostankov razbitih posod. V glavnem je to lončenina iz železne dobe, nekaj kosov pa sodi v srednji vek. Železnodobna naselbina pri Sv. Ani je zagotovo zelo markantna arheološka točka. Zdi se mi važna predvsem zaradi strateške lege, saj dopušča neverjeten pregled nad zelo obsežnim območjem. Kljub zelo lepo ohranjenim terasam, kjer so nekoč stale hiše, se mi zdi malo verjetno, da bi bilo nekoč tukaj običajno naselje. Kot tip naselbine na dominantni višinski točki me bolj spominja na ambient, ki so ga ljudje rabili namenjsko za opravljanje obrednih dejavnosti. Naravne danosti preprosto narekujejo sakralni pomen in to se kaže še danes s prisotnostjo cerkve sv. Ane. Krščanstvo je pogosto poganska svetišča "preobleklo" v novo podobo, saj je bila tradicija pomena svetega prostora premočna, da bi se ji kristjani odpovedali in lokacijo prepustili pozabi.

Menda je za Vas kot arheologa izjemno pomembno sodelovanje z domačini, ki Vam lahko dajo kakšen napotek, kje iskati?

Stik z domačini je zelo dragocen, še posebej zame, ki prihajam od drugod. Marsikaj lahko prebereš, tudi teren lahko spoznaš sam, ampak popolnoma nekaj drugega je, če te v novo okolje uvede nekdo, ki tu živi od otroštva. Takoj povem, da so me ljudje zelo prijazno sprejeli in mi pomagali s številnimi dragocenimi informacijami. Navdušilo me je veliko zanimanje posameznikov

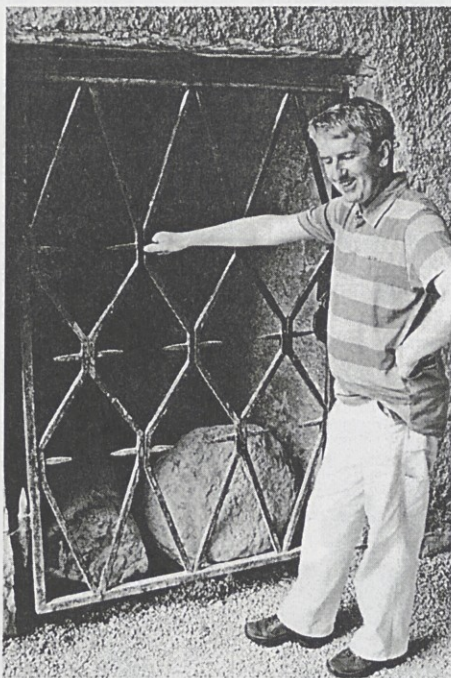
za preteklost svojega kraja in vidim, da je v ljudeh močna želja, da spoznajo svoje korenine.

Še posebej je važno izobraževanje mladih, da dovolj zgodaj oblikujejo odnos do kulturne dediščine in do preteklosti prostora, v katerem živijo.

Koliko, mislite, se je vrednega v Dolini že izgubilo zaradi neznanja domačinov, ko jim je kaj slučajno prišlo pod roke; gradenj, ker se ni vedelo, kaj je v tleh; nezanimanja arheologov...?

Težko rečem, koliko pomembnih arheoloških podatkov je zginilo zaradi nevednosti ljudi in zaradi odsotnosti arheologov. Intenzivne gradnje v zadnjih letih so se gotovo kdaj srečale z neznano arheološko lokacijo. Redko so ljudje tako prisebni, da o odkritju obvestijo ustrezno ustanovo in zato je najdišče za stalno izgubljeno iz arheološke evidence.

Eno leto je kratka doba. Je Vaše sedanje delo zavezano temu, da bi Vam vse na novo

Krogle, ki so v starih časih menda služile za podiranje zidov, bi lahko svoje mesto našle vzdane v grajskem obzidju.

dognano in odkrito služilo za arheološko razstavo ali nameravate še globlje in za dlje časa seči v skrivnosti ribniške zemlje?

Pregledati Ribniško kotlino s širšim zaledjem v enem letu je popolna iluzija, še posebej, če imaš takšne vremenske pogoje, kot so letos naklonjeni meni. Kljub temu je veliko terenskih ogledov že opravljeno, precej dokumentacije se je že nabralo in celo nekaj novih arheoloških najdišč imam dokumentiranih. Načrtovana razstava bo samo ena od faz moje arheološke dejavnosti na območju Ribniške doline. V vsakem primeru nameravam z delom nadaljevati še naprej, saj sem si pripravil načrt večletnih raziskav, ki naj bi me na koncu pripeljale do kompleksne študije poselitvene slike Ribniške doline skozi najstarejša obdobja človeške zgodovine.

*Pogovarjala sem se in fotografirala
Alenka Pahulje*

VEČNI BOJ NOMADSKIH IN CIVILIZIRANIH DUŠ

Vsaka občina se po svoje trudi, da bi Rome vključila v svoje bivanjsko in socialno okolje, vse po vrsti pa se soočajo z njihovimi podobnimi vedenjskimi težavami, s stanovanjsko in materialno stisko. Ta vendarle ni toliko odraz manjkajočega denarja, marveč njihov način razpolaganja z njim. Nekateri Romi se gredo spretno trgovino z odpadnim železom in ne bom pozabila enega, ki mi je dejal, da z njo lahko zasluži tudi do 400.000 SIT mesečno. To je denar! In še krasti jim ni treba, pravijo Romi.

Potem ko je romska problematika v Sloveniji ponovno buhnila na dan, je v Ribnici trenutno razmeroma mirno, čeprav so ob mojem zadnjem obisku Romi iz tabora v Goriči vasi dejali, da bodo za pol ure na legalen način zaprli odsek magistralne ceste proti Kočevju, če jim Občina ne bo omogočila boljših življenjskih pogojev. S tem mislijo na vodo in elektriko in ne morejo razumeti, kako da jim zdaj občina ne zmore zagotoviti lokacije v Lepovčah, ko pa so se po dolgih pregovarjanjih z njo nato le strinjali. Tja najprej niso hoteli zato, ker se z lepovškimi Romi niso razumeli in so drug za druge trdili, da so 'cigani'. Zdaj bi 4 romske družine, kolikor jih je v Goriči vasi, rade, da se jim nekje, četudi v gozdu, na Travnici gori ali pri Belih stenah, omogoči 1000 m² površine in nanjo napelje vodo. Zidali bomo kar sami, tako kot v Črnomlju, je dejal Vojko Šerkezi, oče štirih otrok.

Tudi to še pomnim, kako sem na račun ribniške romske problematike spregovorila z gosti v studiu lokalne TV ravno v času, ko je Branko Hudorovič ustanovil romsko društvo, hodil v obleki vzneseno in ponosno po ulicah, poln volje za pogovore in željo po napredku Romov..., pa društva nihče ni jemal resno, ljudje pa so si oddajo o Romih snemali na videokasete in si jih še danes predvajajo, da se, tako kot takrat, sladko nasmejejo ob slikoviti in živahni romski govoric...Bilo je vse zaman.

In pomnim, kako je od želja ostal le pepel in Branka, ki se je nato preselil na smetišče ter od svojih otrok podil kače, ki so lezle pod njihove odeje...

Prvega septembra 2003 je Občina poskusila startati na dolgi rok in je ustanovila romski oddelek v vrtcu, da bi preko vrtca in šole začela z zgodnjo socializacijo Romov. Zelena luč je dala že prej, a šelke z uvedbo devetletke je vrtec v kletnih prostorih dobil tudi mesto za mlade Rome.

Pa se tudi pri vzgoji in izobraževanju vsake toliko zatika in Hudorovič pravi, da so v Goriči vasi že lani razmišljali, da 12 otrok, ki hodi v šolo, ne bi več pošiljali, če Občina ne bo poskrbela za njihove osnovne bivanjske pogoje. Če drugega ne, naj jim namestijo vsaj vodovodno pipo, pravi. Takrat so nas pregovorili predstavniki šole, Centra za socialno delo in Breda Oražem, češ da nam bodo uredili lokacijo, je dejal Hudorovič. "A ni bilo nič od tega in letos nam ne bodo več zakrili oči. Tudi če nam ukinejo socialno pomoč. Bomo šli pa krast naokoli in to tako, da nas ne bo nihče dobil. Ljudje naj sadijo, mi bomo pa pobirali."

Nadaljevanje na strani 12

STAVBENIKA HRENA VKLJUČITI V PROMOCIJO KRAJA

Ne samo, da se ga zapiše v anale slovenskega stavbeništva, kjer do zdaj zanj ni bilo mesta, marveč tudi ohraniti stavbe, ki so lahko Ribnici v ponos.

Predavanje, ki naj bi razjasnilo življenje stavbenika Hrena s plati, ki ga predhodna razstava ni mogla v celoti odkriti, je avtor dr. Bogo Zupančič napovedal že pred dvema mesecema, saj je želel vanj vključiti tudi odzive na razstavo in izzive, ki so se ob raziskovanju pojavili. Pa vendar je prvega julija v prostorih Miklove hiše pogrešal predstavnike zelo relevantne službe, Zavoda za spomeniško varstvo, da bi jih povprašal, ali upoštevajo Hrenovo delo v svojih smernicah za ohranjanje kulturne in stavbne dediščine. Do danes jim ni bil pomemben, saj ni bil vpisan v

Bil je zelo kvaliteten gradbenik in ne ravno poceni. Toda vse, kar je sezidal, je dolgo stalo in še vedno stoji. **Tone Petek**

slovenski 'leksikon' stavbeništva, njegovih 200 objektov, kolikor jih je posejal po Ribniški dolini, pa zanje ni merilo. Tudi za same Ribničane ni bilo, saj se je Novakova vila, bivši zdravstveni dom, sedanja policijska postaja, prelevila v nekaj bolj obiskumege. Od nekdanjega imenitnega vrta, "ki

ob razstavi, je predal številnim profesorjem na fakulteti za arhitekturo, da bi tako širil vedenje o stavbeniku Hrenu in stavbni dediščini v Ribnici. Avtor se je raziskovanja lotil zato, ker mu je vedno, ko se je vozil v Ribnico, zanimanje vzbujala vila Ele Hren. Kako to, da se ponaša z njegovo streho? se je spraševal in se lotil poglobljenega proučevanja. Odkril je, da je bil stavbenik Hren predan modernizmu, čeprav so bili naročniki bolj naklonjeni tradicionalni arhitekturi. Tako je svoje navdušenje nad modernizmom še najlažje vgradil v hiše svojih sorodnikov. "Vsaki hiši je pridal nekaj res svoje-ga...Pri kvaliteti pa je bil neizpros in je velikokrat potarnal, da ga tudi njegovi zidarji več ne ubogajo," je v razpravi dejal Tone Lesar, Hrenov sodelavec v podjetju Gradbenik. Bil je zelo navezan na Hrena. Skupaj sta potovala na motorjih in v mnogih trenutkih, ki sta jih preživljala skupaj, sta si marsikaj zaupala. "Vse mi je povedal, morda celo več kot svojim sinovoma." Tako zdaj vemo, da je z veliko ljubeznijo delal naselje Cvišlerji pri Kočevju in da je pri gradnjah in načrtih vedno obveljala Hrenova beseda. "Vedno je imel

najboljše rešitve in vse zadeve povsem domišljene in premišljene."

To, da je imel rad umetnost in da jo je tudi podpiral, pa smo zvedeli od njegove najmlajše hčerke Bernarde. Hren je bil prvi naročnik oljne slike Franceta Miheliča, leta 1930. "Na račun tega plačila je 3 leta živela cela Miheličeva družina, mi je zaupal umetnik, ko sem ga pred 15 leti prosila za podpis na sliki. Očetu jo je takrat namreč predal brez podpisa." Ko ga je po tolikih letih vendarle dodal, je izrazil željo, da mu gospa

Bernarda sliko pusti v hrambi teden dni, da jo bo lahko opazoval in pokazal bratom, ki jih je naslikal na njej.

ln če je dr. Zupančič pri svojem raziskovanju nalezl na vrzel, ker ni imel podatkov iz obdobja po drugi svetovni vojni, ko je moral Hren zavoljo političnih pritiskov v zapor, je imel srečo, da je imel za razstavo in publikacijo na voljo dovolj fotografskega gradiva. Stavbenik Hren je namreč vestno slikal vse objekte, ki jih je bodisi gradil sam bodisi preko podjetja Gradbenik. Vse fotografije in načrte hrani sin Janko Hren, vse spomine nanj pa tudi člani njegove družine, ki so predavanje tudi obiskali in skupaj z ostalimi slušatelji počastili ime 'ribniškega Plečnika'.

Sosedje seveda ne sedijo križem rok in so se tudi letos glede Romov že dobili z županom in gradbenim inšpektorjem. Nihče jih ne želi v svoji bližini in to Romi dobro vedo.

A ne bi zdaj ravno jaz ponovno modrovala o tem začaranem krogu, ki ga naša država niti približno ne zna rešiti, in v župane, ki se dnevno soočajo z romsko problematiko, gleda kot tele nova vrata. Je res, državni uslužbenci kot po pravilu niso sosodje Romov in če to nisi, potem ne razumeš. Nekako me vse spominja na medveda, ki je enkrat prišel kar v središče Ljubljane, in hajko, ki se je razvila okrog njega. Drugi dan so spet vsi pozabili, bog ne daj pa razumeli, kako je Ribničanom in Kočevcem, ki sobivajo s pol medvedje populacije v Sloveniji...To so družbene anomalije. Ravno to.

Naj se vrnem k romskemu oddelku v vrtcu, katerega vrata so javnosti zavoljo rezultatov, ki jih lahko po letu dni pokažejo, odprli konec maja. Zdaj so v njem štiri fantje in štiri deklice, tudi starejši, ki bi že morali obiskovati osnovnošolski pouk, a niso imeli enakih startnih pogojev kot drugi otroci, je dejala ravnateljica Andreja Hojč, ki je najbolj zaslužna za oblikovanje oddelka.

V njem sta dve delavki, Marija Petek in Dragica Lovšin, ki še posebej razume romsko kulturo. Razvoj oddelka in napredek otrok spremlja tudi strokovni tim, sestavljen iz predstavnic šole, zdravstvenega doma, centra za socialno delo...Začelo se je z majhnimi in sila negotovimi koraki, ko se ni niti vedelo, ali bodo otroci prihodnji dan prišli v vrtec ali ne, in je bilo treba starše nenehno vzpodbujati k obisku. Otroci so v začetku govorili le romsko, le Lepovčani so malo bolje poznali slovenski jezik, je dejala Petkova. V vrtcu so jih prvič seznanile s pravljicami in jih preko igre učile znanj in določenih veščin, glasba in ples pa sta vrtni, ki sta Romom naravnost prirojeni, zato so nam tisti dan zaplesali Romski ples in Ples prijateljstva. Romski oddelek je prehodil relativno kratko pot, pravi Hojčeva, a na njej se je mnogo dogajalo.

"To je naložba v ljudi in prave cilje." Ostaja še pet predšolskih otrok, za katere vrtec upa, da se bodo vključili v prihodnjem letu, se igrali tudi z drugimi otroki, odhajali v knjižnico in se udeleževali skupnih srečanj, kjer se pečeta kostanj in krompir. Tako kot lansko generacijo bo morda tudi letošnjo obiskal Miklavž, ob materinskem dnevu pa bodo starši in otroci skupaj ustvarjali. Sledili naj bi nalogam, ki so si jih vzgojitelji zadali: oblikovanje osnovnih življenjskih navad, spoznavanje razlik in razumevanje slovenskega jezika ter njegova uporaba.

Otroci, vzgojeni v socializacijskem duhu, naj bi bili vzgled prevzgoje...Ne bodo več hodili s 5-litrsko kanglico v Nemško vas po vodo, želeli si bodo iti v šolo, ker jih bo ta približala večinskemu narodu in se bodo lažje vključili vanj. Čeprav je vprašanje, če si to država želi. Lažje je deliti socialno pomoč in nekoga strpati v kategorijo marginalcev. Tako zanj obstajajo le na papirju. Za to denarno pomoč bi lahko Rome vključila v javna dela, preko katerih bi jih učila delovnih navad.

A nič ne zahteva. Da ima mir. Ker ima itak drugih problemov vrh glave. In ker je ta problem težko uloviti za rep s pravega konca.

Včasih si rečem, še dobro, da ribniški Romi berejo Rešeto. Smo vsaj vsi prizemljeni in se ubadamo z njihovimi in našimi vsakdanjimi težavami. So mi rekli, da v svojih taborih nimajo ravno odlagalšč starega železa in odpisane avtomobilske pločevine, kot je bilo zapisano.

Toda počistili so jih le...

A. Pahulje

Predavanja so se udeležili tudi Hrenovi otroci. V ospredju je hči Bernarda, ki je očeta predstavila kot ljubitelja umetnosti.

kaže na izredno visok nivo bivanja", in notranjega salona z lestencem, zaradi predelav ni ostal niti idejni približek prvotne gradnje. Čeprav se strokovna javnost strinja, da je to eden najboljših modernističnih objektov v Sloveniji, pravi dr.

Kako smo delali Plečnikove zvonike? Vse se je betoniralo v Ljubljani in kot votlo vozilo semkaj. Zato so zvoniki tudi razpadali, ker so bili elementi sestavljeni in nato zabetonirani. Pa še drug cement je bil. **Tone Lesar**

Zupančič, ki se je tudi spraševal, kako Hrena vključiti v širšo promocijo kraja, ga vpisati v slovenske anala in razstavo posredovati v Ljubljano ali še kak drug večji kraj. Navsezadnje, bil je 'ribniški Plečnik', kot so ga radi poimenovali domačini. Priložnostno publikacijo, ki je izšla že

Tekst in foto:
A. Pahulje

REŠETO

Ob odhodu gospodov

V teh dneh se poslavljamo od ribniškega župnika in dekana g. Maksa Ipavca in frančiškana p. Nika Žvoklja z Nove Štife.

Ribniški župnik, ki po 17-ih letih odhaja iz Ribnice, in p. Niko, sta v času duhovniškega službovanja pri nas za svoje delo prejela Gallusovo priznanje, ki ga podeljuje občina Ribnica za dolgoletno uspešno in ustvarjalno delo ter vidne dosežke s kulturnega področja in drugih družbenih dejavnosti. Ribničanom sta poznana. Radi smo ju obiskovali in izmenjavali različna mnenja.

Beseda HVALA ne more dovolj izraziti hvaležnosti do vsega, kar sta naredila. Vajino opravljeno delo nas bo vedno spominjalo na čas, ki smo ga preživeli skupaj.

Želim vama, da bi bila vajina pot uspešna tudi v bodoče.

Alojz Mam, župan

OB DNEVU DRŽAVNOSTI

Dogodki pred trinajstimi leti, ko se je rodila samostojna Slovenija, počasi tonejo v pozabo. Danes so pogledi na preteklost dokaj zamegljeni, naše zgodovinsko obzorje sega komaj še do leta 1991, ko je bil naš zanos in ponos na višku, ko smo ustvarili novo, demokratično, od vseh nekdanjih gospodarjev neodvisno, suvereno državo. Tok zgodovine pa nas nosi naprej. Po trinajstih letih smo se na nekaterih vitalnih področjih pogodbeno odrekli delu svojih pravic. Najbrž pa nam, ki smo zgodovinsko nezapljivi do vsega tujega, zato ni lahko pri srcu. Izteklo se je namreč veliko, zelo posebno zgodovinsko obdobje. Prelom je drugačen, kot je bil tisti leta 1991, vendar pa je prav tako globok, morda še bolj: stopili smo v združeno Evropo, v Evropsko zvezo.

Na dan včlanitve, 1. maja letos, ko so se izpolnila najskrajnejša hotenja preteklega desetletja, pa nas je prevzel tudi strah pred novo konkurenco, pred novim ogrožanjem delovnih mest z ene strani ter dobičkom z druge. V takem stanju se Slovenci radi povlečemo v svoja provincialna zatočišča, kar pa ni rešitev.

Sedaj prihaja čas, ko bo odgovornost politikov za nadaljnji razvoj Slovenije ogromna. Mnogi so se nadejali, da bo formalni vstop v EU razrešil mnoge nerešene probleme. Nekateri so se bali Evrope in se je branili, drugi pa so v njej videli "obljubljeno deželo". Resnica je nekje na sredi, saj se moramo zavedati, da smo Evropa mi, mi jo gradimo in bo

takšna, kakršno jo bomo naredili. Zato si ne bomo mogli privoščiti posebej mirnega obdobja, zelo bo razgibano. Na neki način smo se z nemirom že navadili živeti. Prinesel ga je čas. Na srečo je naš nemir ustvarjal.

Kaj pa pričakujemo od Evrope? Brez izjeme bi lahko odgovorili: ekonomsko blaginjo, zares demokratično družbeno ureditev, notranjo in zunanjo varnost, socialno pravičnost in varnost, visoko stopnjo človekovih pravic in izjemno duhovno in kulturno dediščino. To so zak-

ladi te evropske družine, ki se jim nihče ne more in noče odreči.

Občutki manjvrednosti v tej skupnosti narodov niso potrebni, čeprav smo majhen narod, ki je dal v preteklih stoletjih Evropi zelo veliko: soustvarjal je njeno kulturo, znanost, gospodarstvo. Če se le ozko omejim na našo Ribniško dolino, potem ne morem mimo naših slavni mož, katerih izjemna dela bogatijo evropsko kulturno zakladnico. Jakob Petelin Gallus je že v 16. stoletju zaslovel kot tvorec novih evropskih glasbenih zvrsti. Jezikoslovec pater Stanislav Škrabec je "jasnil Slovincem dušo in materni jezik". In tudi slovenski jezik je postal v združeni Evropi eden od uradnih jezikov. To, naše pridne roke in "bistre glave", (kot poje narodna pesem o Ribničanih) in še marsikaj, so dota, ki jo prinašamo v evropsko skupnost narodov.

Sicer pa za nas Evropa ni bila nikoli neznanka.

Tja so hodili že naši dedje, oprtani s suho robo, in spoznavali ljudi, narode, njihove šege in navade. Danes prihaja Evropa k nam. Zaradi ljudi, ki jih premore Slovenija, je tudi ona bogatejša.

Čeprav danes, na večer pred praznikom dneva državnosti, proslavljamo in obujamo spomine, nas pretekla junaška dejanja ne smejo peljati v nostalgijo. Živeti moramo za prihodnost, za naše sinove in hčere, za naše vnuke, za prihodnje rodove, za uspešno Slovenijo.

Alojz Mam, župan
Foto Marko Burger

GOSPODU MAKSU IPAVCU

*v spomin
ob odhodu iz Ribnice*

*Minilo sedemnajst je let,
kar k nam prišel je župnik mlad,
pomagat z vero nam živet',
zatreti v dušah vsako jad.*

*Prišel z gorenjske je strani,
spod sončnih Kamniških planin,
kjer narod trd in klen živi
in nanj ponosen vsak je sin.*

*Vsakomur roko rad je dal,
pa bil nevernik al' kristjan,
povsod ljubezen je sejal
globoki mislec, mož učan.*

*Z besedami ni varčeval,
ko nas o veri je učil,
svobodna mnenja spoštoval,
sovražnosti nikjer netil.*

*Učencem je kot oče bil,
prišluhnič' željam njih je znal,
tolažil jih je in bodril,
a tudi koga v kot poslal.*

*Obraz je redko kdaj mračan,
čeprav ga tarejo so skrbi,
kot da je rojen Ribničan,
napredka naš'ga si želi.*

*Po fari vsej je znan postal,
ne le kot pisec, pridigar,
ki v duše seči nam je znal,
tudi kot umen gospodar.*

*Ko ribniško je nprav spoznal,
zavihal si rokave je,
ljudi ob sebi prave zbral
in v delo se zagnal molče.*

*Obnavljal, zidal in gradil
sakralne je objekte nam,
zvonovom novim boter bil
in zdaj že znanim jasicam.*

*Vse, kar v tem času ustvaril je,
zapušča nam kot drag spomin,
ker vrača v kraje svoje se,
kjer raste svišč in rožmarin.*

*V slovo podajmo mu roko,
hvaležen stisk naj naš bo dar,
nad njim naj Božje bdi oko -
pozabljen pa ne bo nikdar.*

*Utrudilo se je
tvoje dobro in ljubeče srce,
ustavile so se
tvoje pridne roke.
Ni bilo časa za šepet
zadnjih besed,
zato naj ti sedaj rečemo le:
Mama, hvala ti za vse!*

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi naše dobre in skrbne žene, mame, tašče,
stare mame in tete

FRANČIŠKE LESAR

iz Jurjevica 6

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem,
vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, tolažilne besede, darovano
cvetje in sveče ter maše. Iskrena hvala gospodu Maksu Ipavcu za
lepo opravljen obred in pevcem za izbrano petje.
Posebna zahvala tudi prostovoljnemu gasilskemu društvu Jurjevica ter
ge. Zdenki Tomazin za poslovilni govor.
Hvala tudi vsem, ki ste našo mamo v tako velikem številu pospremili
na njeni zadnji poti.

Vsi njeni žalujoči

ZAHVALA

Nepričakovano me je zapustil

VIKTOR MESTEK

iz Pugleda pri Karlovcih

Iskreno se zahvaljujem vsem za izkazano sočutje, izrečeno sožalje,
podarjeno cvetje, sveče in mašne namene.

Hvala vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti in mu tako izkazali
spoštovanje.

Marjanca

*Navček odhod Tvoj je vasi oznanil,
znanci, prijateljji, vsi so prišli,
v cvetju med nami spomin Te bo hranil,
v srcih pa naših slovo govori:*

*Hvala Ti, mama, za rojstvo - življenje.
Hvala za čast, za ljubezen, skrb,
hvala za bisere, vtkane v trpljenje,
mama, naj večna Ti lučka goril!*

ZAHVALA

V sredo, 16. 6. 2004, je v 92. letu starosti tiho zaspala naša ljuba
mama,

IVANKA ŠILC

Breže 20

Ob njeni smrti se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji v zadnjih dneh
stali ob strani (posebno družini Zidar in dr. Žagarjevi), vsem za
izrečeno sožalje in darovano cvetje in sveče, patru Nikotu Žvoklju,
gasilcem PGD Jurjevica, pevcem ter vsem, ki ste pokojno mamo
pospremili na zadnji poti v večni počitek...

Še bo pomlad, še bodo rasle trave in cvetele dišeče rože na polju, a
naša mama bo novo pomlad doživela tam nekje med zvezdami, v
naših srcih pa bo ostal večni spomin nanjo.

Vsi njeni žalujoči

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

ANE ŽNIDARŠIČ

z Brega pri Ribnici

se iskreno zahvaljujemo vsem našim sodelavcem, prijateljem, sose-
dom in sokrajanom, ki so darovali cvetje, sveče, izrekli sožalje in jo
pospremili na njeni zadnji poti.
Posebno zahvalo izrekamo Milki Koščak za nesebično pomoč in
toplo besedo, ki jo je dajala mami v času njene bolezn. Zahvaljujemo
se tudi g. župniku Maksu Ipavcu za lepo opravljen obred ter pevcem
za zapete pesmi.

Vsi njeni

**POKROVITELJI OTROŠKEGA TEKMOVANJA V MALEM
NOGOMETU RIBNICA 2004**

generalni pokrovitelji:

PORSCHE **PORSCHE**
LJUBLJANA VEROVŠKOVA

pokrovitelji:

- SLAŠČIČARNA-KAVA BAR PRISANU
- SANDI d.o.o.
- DAFIN d.o.o.
- BLESK d.o.o.
- EKOP d.o.o.
- BITIS d.o.o.
- PETEK TRANSPORT d.o.o.
- OBČINA SODRAŽICA
- R.M. INTERNATIONAL d.d.
- ALPE AVTO d.o.o.
- RIKO-KOR d.o.o.
- TRGOVINA PRI KOVAČU-VINICE
- RŠK
- ŠTUPICA TRANSPORT
- MI & CO.
- DARJA IN JANI JUVANČIČ
- INOTHERM d.o.o.
- PEKARNA BLATNIK d.o.o.
- NZS
- RADIO UNIVOX
- R-KANAL PLUS
- RADIO URBAN

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

TEREZIJSKE PAHULJE

z Opekarske ulice 40

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za darovano cvetje in sveče.

Najlepša hvala pevcem za zapete pesmi, gospodu župniku Maksu Ipavcu za lepo opravljen obred, gasilcem PGD Bukovica, Društvu upokojencev Ribnica in dr. Alenki Nadler Žagar za skrb in pozornost, ki jo je namenjala naši dragi mami.

Vsi žalujoči

Lumpijada 2004

Ribnica, Grad, ob 10. uri

Ponedeljek, 2.8.	Torek, 3.8.	Sreda, 4.8.	Četrtek, 5.8.	Petek, 6.8.
Lumpi gre na Himalajo	Lumpi reševalec	Lumpi spozna stare običaje	Lumpi raziskovalec	Lumpi pustolovec
Ponedeljek, 9.8.	Torek, 10.8.	Sreda, 11.8.	Četrtek, 12.8.	Petek, 13.8.
Lumpi dela mozaik	Razgibani Lumpi	Lumpijeve igre	Lumpi dela grafite	Lumpi se poslovi

VELIKO ZANIMIVOSTI

PRESENEČENJA

VELIKO NOVIH IGER

ORGANIZATOR: Center za socialno delo Ribnica z izvajalkami
FINANCER: Občina Ribnica

ODVOZ KOSOVNEGA MATERIALA

PO VASEH	Datum odvoza
HROVAČA, GORIČA VAS, NEMŠKA VAS, OTAVICE	03.08.2004
PRIGORICA, DOLENJA VAS, RAKITNICA	05.08.2004
BLATE, GRČARICE, LIPOVEC, ZADOLJE	10.08.2004
BREG, DOLENJI LAZI, VELIKE POLJANE, DOLENJE PODPOLJANE, ŽLEBIČ	12.08.2004
SLATNIK, SUŠJE, BREŽE, JURJEVICA, KOT, RAVNI DOL	17.08.2004
SAJEVEC, BUKOVICA, DANE, ZAPOTOK, ZAMOSTEC	19.08.2004
VINICE, LIPOVŠICA, ŽIMARICE, GLOBEL, PODKLANEC	24.08.2004
ORTNEK, GORENJE PODPOLJANE, FINKOVO, GORENJI LAZI, ŽUKOVO, VRH PRI POLJANAH, BUKOVEC	26.08.2004
PRAPROČE, MARŠIČI, RIGELJ, PUSTI HRIB, GAŠPINOVO, HOJČE, HUDI KONEC, SINOVICA	31.08.2004
SV.GREGOR, ANDOL, KRNČE, LEVSTIKI, MAROLČE, JUNČJE, GREBENJE	02.09.2004
ČRNI POTOK, VINTARJI, PUGLED, PEROVO, ZADNIKI, ČRNEC, BRINOVŠČICA	07.09.2004
BETONOVO, JANEŽI, KRAČALI, PETRINCI, KRŽETI	09.09.2004

Mestno naselje Sodražica:

kontejnerji stojijo v opuščnem peskokopu Na pesku v mesecu:

- avgustu od 30.08.2004 do 05.09.2004
- septembru od 27.09.2004 do 03.10.2004

Klicne telefonske številke za pogrebno in cestno dejavnost:

- 01/8361-138, 01/8360-650
- dežurna pogrebna služba: 041 513-329, 041 513-328, 040 263-060,
- dežurna cestna služba: 041 903-109, 041 725-958

KOMUNALA RIBNICA, D.O.O.

MALI OGLASI

PRODAM

Prodaj hladilnik in zamrzovalno omaro znamke Gorenje, zelo dobro ohranjeno. Tel.: 041 / 395 132.

Prodaj pralni stroj Gorenje v dobrem stanju. Cena 10.000,00 SIT. Ugodno prodaj tudi dva sobna lestenca. Tel.: 031 / 207 718.

NAJAMEM

Najamem kmetijo z 0,5 ha pašnika z možnostjo odprtega hleva. Danilo, tel.: 031 / 705 290.

ODDAM

Na Merharjevi ulici 3 v Ribnici oddamo v najem poslovne prostore. Tel.: 070 / 345 404.

ZADNJI RAJ NA ZEMLJI

V Kranju je od 19. junija do 10. julija potekal festival Carniola, na katerem je tretje leto zapored gostoval tudi AD'B' ? TEATR. Preformans se je zgodil v soboto, 10. 7., na Maistrovem trgu. Za nami so še na dveh drugih lokacijah nastopili Jadranka Juras in legendarna zasedba The Platters. V našem nastopu se prepletajo tako aktualne teme kot tudi vsakdanji dogodki. Zgodba se vije okrog odnosov med aristokracijo in naravo ter reševanjem perečega vprašanja med dvema verskima skupnostima, ne prizanaša pa tudi delavskemu razredu. Ob tej priložnosti bi se zahvalili tudi našima specialnima gostoma Klemenu Nadlerju in Franciju Pajničju za njun glasbeni prispevek in igralski vložek, ki je med drugim prispeval k uspehu na gostovanju v Kranju.

KUD AD'B' ? TEATR

Foto Barbara B.

OBVESTILO o oskrbi s pitno vodo

Občina Ribnica in Ministrstvo za okolje, prostor in energijo obveščata, da si morajo gospodinjstva za lastno oskrbo s pitno vodo na podlagi določil zakona o vodah do 10. avgusta 2004 pridobiti vodno pravico oziroma dovoljenje za uporabo zajetja. Obrazce za posredovanje vloge na Agencijo za okolje, Vojkova cesta 1b, Ljubljana, dobite v tajništvu Občine Ribnica. Vodna pravica se bo vlagateljem zahteve podelila brezplačno.

Vlog za podelitev vodne pravice ni potrebno vlagati občanom, ki se s pitno vodo oskrbujejo iz vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega podjetja Hydrovod Kočevje d.o.o.

USTVARJAMO AVTOMOBILE.

RENAULT Clio

Clio z brezplačno
4-letno garancijo Renault
že od 19.990 SIT/mesec!

Vi le pokažete na izbrani model, vse ostalo
za vas uredimo mi!

Samo do konca avgusta boste ob nakupu
novega Renaulta po sistemu Renault
Financiranja poleg prihrankov in ugodnosti
pri omejenih serijah deležni še edinstvene
brezplačne 4 - letne garancije Renault!

www.renault.si

Renault Financiranje

Slika je simbolična.
Primer informativnega izračuna ob nakupu Clio Authentique 1.2 po metodi skupne obrestne mere. Cena vozila v akciji: 1.802.000,00 SIT. Polog ob nakupu vozila ali vrednost vašega rabljenega vozila v primeru zamenjave staro za novo: 811.050,00 SIT. Znesek kredita: 990.950,00 SIT. Realna obrestna mera: 4,25%, temeljna mesečna obrestna mera: 0,3%. Doba vračanja: 60 mesecev, zavarovalna premija: 22.651,00 SIT, stroški odobritve kredita: 14.864,25 SIT, realni del EOM: 5,96%, skupna letna EOM: 9,84%. Efektivna obrestna mera je informativne narave. Izračun je izdelan s koledarskim štetjem dni in upošteva pogoje, veljavne na dan izdelave, to je 30/6/2004. Efektivna obrestna mera se lahko spremeni, če se spremenijo stroški odobritve in obrestne mere za posojilo, dan in mesec črpanja oz. zavarovalna premija. Navedena ponudba posojil je pripravljena v sodelovanju z Novo Ljubljansko banko, d.d., Ljubljana. Priružujemo si pravico do spremembe ponudbe, v kolikor bi prišlo do spremembe prodajnih pogojev. Za tiskarske napake ne odgovarjamo. Brezplačna podaljšana garancija velja samo v primeru nakupa vozila preko sistema Renault Financiranja do konca avgusta 2004. Podaljšana garancija Renault velja 4 leta oziroma 80.000 prevoženih kilometrov, ter velja samo za fizične osebe. Model: Clio Authentique 1.2. Poraba - kombiniran način vožnje: 6,0 l/100 km. Emisija CO2 : 143 g/km. Renault Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana

AVTOCENTER
RUFAC d.o.o.

POOBlašČENI ZASTOPNIK ZA RENAULT

Ob Mahovniški c. 3, Kočevje. Tel. 8954-042, 8954-666, fax 8955-444, Delovni čas: 8-12, 13-17, sob. 9-12

Cesta na Ugar, Ribnica. Tel.: 836-99-56, 836-99-57, fax: 836-99-58. Delovni čas vsak dan od pon. do pet. od 8-12 in 13-17

VRHUNSKA KAKOVOST

- lesena okna in vrata
- les/aluminij okna in vrata
- pvc okna in vrata
- aluminij okna in vrata
- pvc/ aluminij okna
- polkna, rolete, komarniki

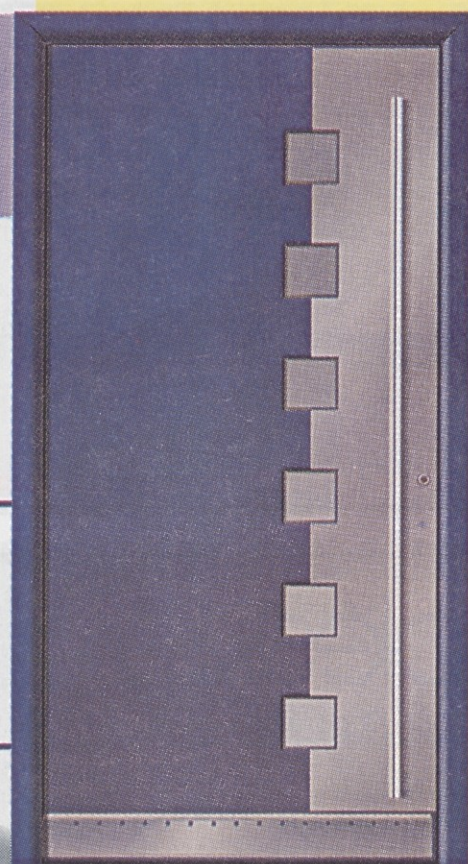
Preko 200 modelov aluminijastih vrat > sodobna
konstrukcija > varnostno okovje > dolga
življenjska doba > bogata izbira zasteklitve, kljuk,
nabiralnikov in druge dodatne opreme

Svetovanje - izmera - montaža - servis
brezplačen prevoz do 100 km
- 5% gotovinski popust

INLES d.d., Kolodvorska 22, 1310 Ribnica,
www.inles.si, e-mail: info@inles.si
Maloprodaja Ribnica, tel.: 01 8377 162, fax: 01 8377 331

A 90

inles®

OKNA
VRATA

Spoštovani !

Morda ste že dolgoletni uporabnik propan/butan plina in **LASTNIK PLINOHRAMA** ?

"Ali veste, da je pregled plinohramov (plinskih cistern) zakonsko **OBVEZEN** na vsakih 5 let ?"

Ob vašem sodelovanju opravimo **PREGLED** plinohrama (cisterne) **BREZPLAČNO!**

tel. **05 618 10 00**

INTERINA® d.o.o. LJUBLJANA

Dolinska 14, 6240 KOZINA
plin.kozina@interina.si, www.interina.si
Distribucija in prodaja UNP (propan-butan) plina za ogrevanje in gospodinjsko uporabo na področju Slovenije.

MONTAŽA - ANDOLJŠEK

PREGRADNE STENE - VISEČI STROPOVI

KNAUF
Armstrong
RIGIPS

Hrovača 6
1310 RIBNICA
Mbt.: (041) 647 226
Tel.: (01) 8363 089

Slikopleskarstvo BOJC

Peter Bojc, s.p.

Humec 24, 1331 Dolenja vas
Tel.: 01 8364-533
GSM: 041 712 103

Pekarna
HRAM

*Ta dobri kruhek
so spekle zlate roke
in babičin recept*
tel.: 8955-558

INS SAT - antenski sistemi
Peter Kočevar s.p. Merharjeva 2, Ribnica 8360-657, 041 761-769

INTERALTA

PVC OKNA IN VRATA

PE Ribnica:
Nemška vas 3
Tel.: 040/258-924
Ljubljana:
Interalta d.o.o., Ljubljana
Stegne 21 c
Tel.: 01/511-16-24
www.interalta.si

Okna Interalta omogočajo višjo kulturo bivanja

ELSTAR

Starc Matjaž s.p.
Goriča vas 86, 1310 Ribnica
tel.: 836 26 29
GSM: 041/612 590

SERVIS *Garažna in industrijska
avtomatska vrata
na daljinsko upravljanje*

Protipožarna vrata

Notranja kovinska vrata

Pogoni za vrtna vrata

blesk
Tone Pogorelec

Blesk 2 d.o.o.
Čistilni servis in
slikopleskarstvo
Bukovica 2, 1310 Ribnica
Tel.: 01/836 99 33,
fax: 01/836 99 34,
gsm: 031/647 188,
E-mail: blesk2@amis.net

- Slikanje stanovanj objektov
- Izdelava epoksidnih tlakov
- Polaganje laminatov, parketov
- Polaganje toplih podov
- Obnovitev starih parketov
- Generalna čiščenja objektov vseh vrst
- Tedenska čiščenja stanovanj
- Globinsko čiščenje preprog
- Brušenje in zaščita naravnega in umetnega kamna

Anita Hočevar s.p.
Majnikova 1, Ribnica

OPTIKA ANITA

Tel.: 83 61 128

V ZDRAVSTVENEM DOMU RIBNICA

NOVI MODELI SONČNIH OČAL

Delovni čas:

vsak dan od 8. do 12. ter od 16. do 18. ure
sobota od 9. do 12. ure

OPTIK

JANEZ POZNIČ s.p.

Vrvarška 3
1310 Ribnica
TEL.: 01/83 60 367

Delovni čas:
vsak dan od 9h do 19h
soboja zaprto

MicroERA

MOBITEL
zastopstvo v Ribnici!

PRODAJA, ODKUP, SERVIS
GSM APARATOV

MicroERA Jože Šilc s.p., Merharjeva 3, 1310 Ribnica
Tel.: 8373 116, fax: 8373 117, GSM: 041/402-779
e-mail: info@microera-sp.si, microera@siol.net, http: www.microera-sp.si

GOSTINSTVO - TURIZEM PUGELJ

Aljaž Pugalj s.p.
Lepovče 23, 1310 Ribnica
Tel.: 01/8361 189 ali 01/8361-665
GSM: 031/760-697

**SPREJEMAMO REZERVACIJE
ZA DRUŽINSKA SREČANJA**
- CATERING
(DOSTAVA HRANE NA DOM)

NOVO V RIBNICI

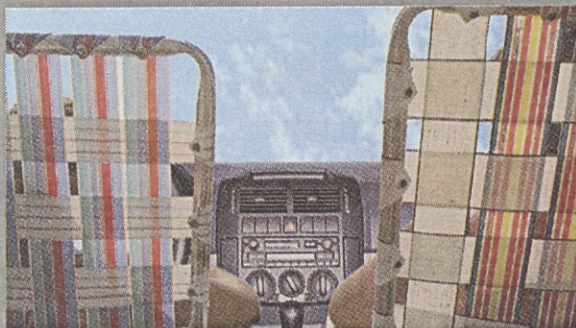
13. AVGUST

TOMAS SPORT 2

OBRтна CONA 29

OTVORITEV ŠPORTNE TRGOVINE

Počitnice se začnejo že v avtu.

Vročje vam bo postalo le ob prihranku do 370.000 SIT.

Zato izkoristite poletje! Polo Cool & Family vam s klimo in bogato dodatno opremo omogoča prijetno ohlajene in udobne poti. Izkoristite lahko tudi enkratno priložnost in Polo opremite z atraktivnim Sport paketom. Ponudba velja do 30. 8. 2004.

Polo Cool & Family

VOZILA NA ZALOGI

VW Polo cool & family comfortline 1.9 SDi, 47 kW, 1.2 47 kW, 5v, klima "climatic", daljinsko centralno zaklepanje, električni pomik stekel, ABS, meglenke, radio Beta, kovinske barve.
VW Golf trend. comfort., 1.9 TDI, 77 kW, 1.4 55 kW, 2.0 TDI, 103 kW, 2.0 SDI, 55 kW, 5 v, radio RCD 300, električni paket, kovinske barve klima "climatronic".
VW Passat lim. trendline 1.9 TDI, 96 kW, 130 KM, dnevne luči, exclusive.

PREDSTAVITVENA VOZILA

VW Golf, 1.9 TDI, trendline, 77 kW, 5v, klima "climatic", radio RCD 300, električni paket, žajbljevo zelena kovinska.
VW Golf, 1.9 TDI comfortline, 77 kW, 6 prestav
VW Passat var. trendline, 1.9 TDI, 96 kW, 130 KM, dnevne luči, exclusive

RABLJENA VOZILA

VW Polo, 1.9 SDI, comfortline, 47 kW, 3v, klima "climatic", letnik 2003
VW Polo, 1.4 letnik 1998
VW Golf, 1.4, 44 kW, letnik 1994
VW Golf, 1.4, JXD, 1.6, letnik 1990
VW Golf, 1.4, letnik 2000
Renault Clio, 1.4 16 v, RXE, letnik 2000

NOVOSTI

Prevzem izrabljenih motornih vozil

SERVISNE STORITVE

Notranje čiščenje bencinskih in dizelskih motorjev
Testi izpušnih plinov

RANDELJ

AVTOHIŠA

Mahcivnik 2, 1330 Kočevje
telefon 01 8951 488, telefax 01 8955 240
e-mail: damijan.randelj@porsche.si
salon in delavnica pon.- pet. od 7. do 18. ure
sobota salon od 8. do 12. ure

PORSCHE
KREDIT IN LEASING

Gospodarska
vozila

BAMBA NEPREMIČNINE Franc TANKO s.p.

Del. čas: od 10 - 17, sob. 10 - 13, Prečna 4a, Ribnica, Tel.: 83 62 101, GSM.: 041 643 004

PRODAMO

HIŠE:

- RIBNICA - Jurjevica, stanovanjska hiša z gostinskim lokalom 11 x 16 m, obnovljena 1980 in gospodarskim poslopijem 12 x 14 m, takoj vseljiva, vel. parc. 1884 m², CK, cena 19 mio SIT ali 89.500 EUR.

- KOČEVJE - center, starejša stanovanjska hiša 14 x 12 m, zgrajena 1932, velikost parcele 1395 m², el., voda, takoj vseljiva, možna zamenjava za stanovanje v Ljubljani, cena 19,7 mio SIT (94.000 EUR).

- SODRAŽICA - center, starejša stanovanjska hiša s poslovnim prostorom 37 m², trgovina 10 x 11 m, zgrajena 1930 in gospodarsko poslopije 10 x 22 m, vel. parc. 608 m², zemlj. 162 m², klas. ogrevanje, el. voda. Cena za stan. hišo in post. prostor 12,3 mio SIT ali 58.500 EUR, za gospodarsko poslopije pa 6,8 mio SIT ali 32.500 EUR.

- OŠLJNICA - Padovo, kmetija primerna za vikend - stan. hiša 6 x 7 m, zgrajena 1931, in nekaj gozda, njiv, travnikov in pašnikov v skupni izmeri 8,5 ha. Cena 9.988.000 SIT ali 44.000 EUR.

- LOŠKI POTOK, Gora - Kržeti, stan. stavba, 11 x 12 m, zgrajena 1980, III. gradb. faza z gospodarskim poslopijem in travnikom, v skupni izmeri 2782 m², cena 5,7 mio SIT ali 25.000 EUR.

- KOČEVJE - strogi center, poslovno stanovanjski objekt 12 x 10 m, obnovljen 1994, velikost parcele 147 m², v obratovanju (trgovina, servis, stanov.), 3 etaje, uporabna površina cca 300 m², cena 26 mio SIT ali 112.069 EUR.

- KOČEVJE - Gorenje, stan. hiša z delavnico, zgrajena 1984, velikost 12 x 10 m, vel. parc. 1311 m², takoj vseljiva, cena 23,12 mio SIT ali 98.000 EUR.

- RIBNICA - Dolenji Lazi, kmetija, delno obnovljena, zgrajena pred letom 1967, dodatni objekt izdelan do III. grad. faze, velikost stavbe 34 x 8 m, z vrtom in njivami v skupni izmeri cca 1 ha, lepa sončna lokacija, klasično ogrevanje, vselitev takoj, cena 22,8 mio SIT ali 95.000 EUR.

STANOVANJA:

NOVO V RIBNICI - več novozgrajenih stanovanj v centru Ribnice, cena za m² po dogovoru, rok vselitve približno 4 mesece.

- RIBNICA - center, trosobno stanovanje 78,66 m², zgrajeno 1975, IV. nadst. TEL, CK, cena 13,1 mio SIT ali 58.000 EUR.

- KOČEVJE - center, dvosobno, 50,35 m², zgrajeno 1965, v visokem pritličju, klas. ogrevanje, KTV, TEL, cena 6,8 mio SIT ali 29.122 EUR.

POSLOVNI PROSTORI:

- RIBNICA - center, na Škrabčevem trgu prodamo novozgrajeni poslovno stanovanjski objekt, IV. podaljšana faza, 7 x 25 m, zgrajen 1994, 940 m² neto površina, velikost parcele 748 m², cena 96 mio SIT ali 445.000 EUR.

- KOČEVJE - Industrijska cona, novejši poslovni prostori v

izmeri cca 450 m², 14 x 12 m, zgrajen 1997, z urejeno dokumentacijo za proizvodnjo (mirna dejavnost), 14 parkirnih mest, vsa infrastruktura, cena 63,95 mio SIT ali 273.876 EUR, v račun vzamemo tudi stanovanje v Ljubljani, uporaba takoj.

- LJUBLJANA Dravlje - tržnica Koseze, poslovni prostor, vel. 28,7 m², z lastnimi sanitariji, zgrajen leta 1993, CK na plin, klima, takoj vseljivo, cena 11 mio SIT.

GRABENE PARCELE:

- RIBNICA - Hrastje, več gradbenih parcel, različnih velikosti, prodamo. Cena 3.200,00 SIT/m², ali 14 EUR/m².

- DRTNEK, več gradbenih parcel, različnih velikosti z lokacijskim dovoljenjem, cena za m² 4.530,00 SIT ali 20 EUR.

- STARI TRG PRI LOŽU - delno zazidljiva parcela, velikost ca 6.020 m², kmetijski del ca 5.000 m², zazidljivi del ca 1.000 m², ob asfaltirani cesti, cena za celotno parcelo 5,8 mio SIT ali 24.500 EUR, vsa infrastruktura v bližini.

- TACEN pod Smarno goro, parcela velikost 2270 m², ob robu gozda - ravna, cena za m² 14.370 SIT ali 60 EUR.

- DOLENJA VAS, ob glavnih cestih, gradbena parcela ca 30 arov, z veljavnim gradbenim dovoljenjem, el. voda na parceli, cena 9,9 mio SIT.

VIKENDI:

- KRKA HOČEVJE - lepo urejen, opremljen bivalni vikend, zgrajen leta 1985, vel. 8 x 7 m, velikost parcele 2867 m², čudovit razgled, CK, cena 22,9 mio SIT ali 95.616 EUR.

ODDAMO V NAJEM

POSLOVNI PROSTORI:

- RIBNICA - strogi center, 3 lepo urejene pisarne z uporabnim dovoljenjem, skupna velikost 75 m², vseljivo takoj, cena najema po dogovoru.

- RIBNICA - bivši RIKO, posl. prostor v nadst., vel. 429 m², ki zajema sobo 391 m², pisarno 19 m², in garderobo 19 m². Tovorno dvigalo, nos. 1.000 kg, CK, el., voda. Cena najema za m² 3,5 EUR ali 793 SIT.

- KOČEVJE - tri pisarne, opremljene, varovane, v pritličju, vel. cca 63 m², 21 m² in 16 m², CK, vsa dokumentacija - uporabno dovoljenje, cena po dogovoru.

- RIBNICA - Breg, oddamo trgovski lokal z vso dokumentacijo na frekventni lokaciji, velikost ca 63 m², cena 69.000 SIT, garancija, sprotno plačilo.

- LJUBLJANA - Zupancičeva jama, poslovni prostor, velikost 21 m², III. nadstropje, vsa infrastruktura, varovanje, cena 80.000 SIT, garancija predplačilo.

KUPIMO

STANOVANJA:

- LJUBLJANA - Kodeljevo, Prule, Center, Vič kupimo dvosobno stanovanje, prvo ali drugo nadstropje, gotovinsko plačilo, vselitev takoj.

ŠKODA Fabia Clever

prihranek do 300.000 SIT*

Klimatska naprava, 2 x zračna blazina, ABS, centralno zaklepanje, el. pomik stekel spredaj, potovalni računalnik, servo volan, tonirana stekla

* Vešča ka-mo-del-Clever 1.4 TSI

ŠKODA FABIA CLEVER DO 300.000 SIT POPUSTA

NUDIMO VAM VSE SERVISNE USLUGE NA ENEM MESTU

EDINI POOBLAŠČENI PRODAJALEC IN SERVISER VOZIL ŠKODA V RIBNICI.

PORSCHE
KREDIT IN LEASING

Prodaja in servis vozil ŠKODA
Joras Center

Ob železnici 7, 1310 Ribnica
Tel.: 01/8369-040, 8361-127, fax: 8369-045

Delovni čas: pon. - pet. od 8. do 19. ure, sob. od 8. do 13. ure

MOTOMAN robotec d.o.o.

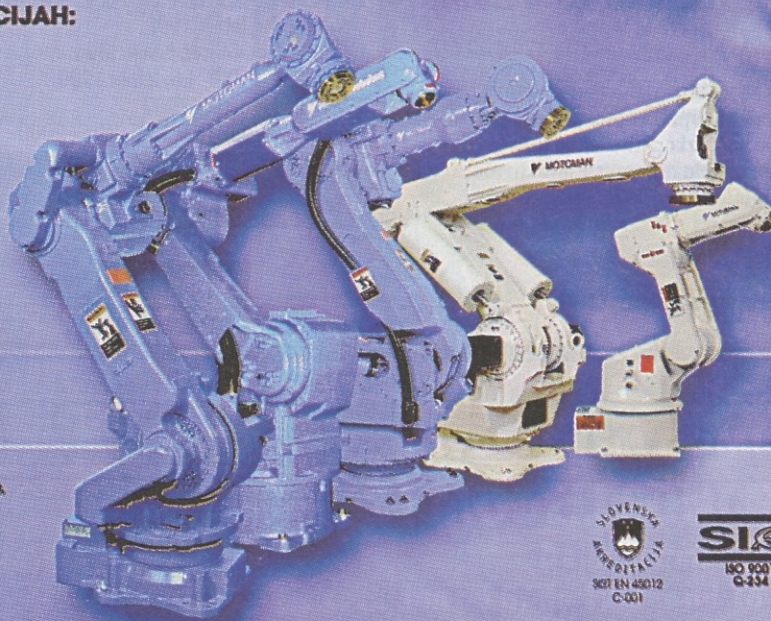
Robotizacija in avtomatizacija v industriji

PRAVI PARTNER V SVETU ROBOTIZACIJE V INDUSTRIJI

Šest osni členkasti roboti iz družine MOTOMAN, nosilnosti od 3kg-500kg, ki jih krmili visoko zmogljiv krmilnik XRC, ki edini na svetu omogoča sinhrono krmiljenje štirih robotov hkrati, ozroma lahko zvezno krmili 27 robotskih osi.

IDEALNA REŠITEV V APLIKACIJAH:

- OBLOČNEGA VARJENJA
- UPOROVNEGA VARJENJA
- STREGE
- PLAZEMSKEGA IN LASERSKEGA REZANJA
- POLIRANJA
- PALETIRANJA
- BRUŠENJA
- LEPLENJA

MOTOMAN robotec d.o.o.

Lepovče 23, 1310 Ribnica

tel.: +386 (0) 1 83 72 410

fax: +386 (0) 1 83 61 243

e-mail: info@motomanrobotec.si

www.motomanrobotec.si

Misli. Melodije. Slike.

Pošljite **MMS** in povedali boste več. Odslej tudi **Mobi**uporabniki.

Ko je tisoč besed premalo. Ko je vsaka beseda odveč.
Pošljite **MMS** – sporočilo z besedilom, zvokom in sliko.

MMS sporočila lahko odslej pošiljate tudi **Mobi**uporabniki. Tako kot Mobitelovi naročniki – po polovični ceni. Za vklop storitve pošljite SMS z besedo MMS na številko 1918. Še prej pa preverite, ali vaš obstoječi mobilnik podpira MMS. Če storitve ne podpira, si v bogati Mobitelovi ponudbi poiščite novega, sodobnega.

Informacije na brezplačnih številkah:

naročniki Mobitel GSM/UMTS: **031/041/051 700 700**, Mobiluporabniki: **031/041/051 121**, ostali: **080 70 70**.

ŽIVLJENJE NIS • LE • ESE • E

WWW.MOBITEL.SI

KUPONI

KUPON ZA OBJAVO BREZPLAČNIH MALIH OGLASOV

Besedilo: _____

_____

_____

KUPON ZA NAGRADNO IGRO

Rešitev: _____

_____

Ime in priimek: _____

Ulica: _____

Pošta: _____

Tel.: _____

***

Izpolnjeni kupon izrežite in ga v pismu oziroma na dopisnici pošljite na naslov: **REŠETO, Škrabčev trg 40, 1310 RIBNICA**, najkasneje do **16. avgusta 2004**.

Pravilna rešitev iz 6. številke Rešeta je:

POVSOD JE LEPO, A DOMA JE NAJLEPŠE

Med pravilnimi rešitvami pa je žreb določil naslednje nagrajence:

1. nagrado, paket **MOBITUKALICA** (mobilni telefon Philips Fisis 822 s prenosnim CD - predvajalnikom), v vrednosti 29.900,00 SIT, prejme: **EVA NOVAK**, Bukovec 2, 1316 ORTNEK
2. nagrado, **MOBIPLAVČEK** (Mobitelovo SIM - kartico), v vrednosti 4.200,00 SIT, prejme: **MARIJA ŠILC**, Breže 20, 1310 RIBNICA
3. nagrado, **MOBIKARTICE**, v vrednosti 2 x 1.000,00 SIT, prejme: **DRAGO KRANJEC**, Knafljev trg 6, 1310 RIBNICA
4. nagrado, **majico MOBITEL**, prejme: **MARIJA MIKULIČ**, Grčarice 28 a, 1331 DOLENJA VAS
5. nagrado, **majico MOBITEL**, prejme: **ŽIGA ZALAR**, Gredice 9, 1331 DOLENJA VAS

Nagrajencem iskreno čestitamo!

Kupone za prevzem nagrade boste prejeli po pošti.

SAMO MILIJON NAS ŠE ŽIVI
(pa še to bo utopija)

Po ugotovitvah državnega statističnega urada se je število živorojenih otrok v Sloveniji zniževalo tudi v letu 2003. Rojenih je bilo 17.321 otrok, kar je 180 manj kot leto pred tem. Še leta 1980 sta se rodila 29.902 otroka, v letu 1991 pa že manj, in sicer 21.583 otrok. V letu 1955 so na 1000 prebivalcev našli okoli 21 otrok, v naslednjih letih pa vedno manj. Leta 1980 se je tako rodilo 15,7 otroka na 1000 prebivalcev, leta 1991 10,8 otroka, leta 1997 9,1 otroka leta 2002 8,8 otroka in leta 2003 8,7 otroka.

Podatki tudi kažejo, da je vedno več otrok rojenih zunaj zakonske zveze in da precej strmo narašča povprečna starost matere ob rojstvu prvega otroka.

Podatki dovolj zgovorno kažejo, da je nekaj, čeprav se tega še ne zavedamo, hudo narobe. Čeprav s letno naravnanimi možganskimi celicami, lahko hitro ugotovimo, da so stvari zelo resne, kajti čez 50 let naše dame ne bodo več rojevale. V tolažbo, če sploh lahko tako rečemo, smo v Evropi nekje v sredini, kar je dokaz, da se EU zelo stara in se s tem globalno rušita plačni ter pokojninski sistem. Že v ribniških razredih OŠ lahko opazimo zmanjševanje števila učencev v prvih in ostalih razredih. Kaj narediti?

Verjetno bodo potrebne še ene volitve, da se bo kdo od strankarskih strategov velemno domislil kakšnega programa za povečanje rodnosti. Trenutno je pač Posočje tisto, kjer naši 'izbranci' nabirajo politične točke, kar je pohvalno in hkrati žalostno. Če bi bili med volitvami, se niti vlada niti opozicija ne bi trudili za hitro in učinkovito sanacijo posledic potresa, kar je dokaz prejšnji potres, ki se je zgodil v parlamentarno zelo nepravem času, 2 leti pred volitvami in 2 leti po njih.

Če se vrnemo na naše izumiranje, res je, da dandanes roditi oz. kot družina imeti 3 otroke in več, ni mačji kašelj. Ženska mora tvegati službo, da je ob porodniški ne izgubi, če si porodniški dopust privoščiti še oče, je lahko v nevarnosti za službo tudi on. Da obdržati službo oziroma jo dobiti, ni opravilo za 5 minut, vemo vsi. Gledano z druge strani pa smo hudirjevo razvajeni. Naši predniki oz. starši in stari starši so imeli po 5 otrok tudi v bistveno slabših socialnih razmerah, zdaj pa je, če otrok ne bo mogel v vrtec v najnovejši modni kolekciji in ne bo imel kolesa z najboljšimi vzmetmi, mobilnega telefona s fotoaparatom, dostopa do Planeta, interneta..., velik problem in se takoj počutimo manjvredne. Ne nazadnje

se ob arogantnem, vzvišenem obnašanju 'statusnikov' tudi lahko.

Že tako zaskrbljujoče stanje pa se še nekajkrat poslabša, ko ugotovimo, koliko izmed vedno manjšega števila mladih posega po drogi. Podatki s koroškega konca kažejo, da je polovica 12 - letnikov že poizkusila cigarete oz. alkohol in celo trdo drogo. Če to ni podatek za alarm, potem lahko v miru pustimo, da otroci pred našimi očmi družno delajo samomore. Pa ni v Ribniški dolini čisto nič drugače, mogoče je vse še nekoliko skrito, teroristi in ubijalci mladih duš pa se nemoteno sprehajajo med nami. Kam vse to pelje? Ob splošni pasivnosti, od vlade do opozicije, ki jima ta zadeva še ne prinaša dovolj točk, pa do nas samih zelo globoko in zelo daleč v samouničenje.

Da so proti - oz. svetle sile še žive, pa je v pohvalo tudi v naši dolini vse več dokazov. Kar lepo število športnih dogodkov se je v zadnjih dveh, pri nekaterih v nekoliko več letih rodilo v tej dolini. Od plavalcev, ki dosegajo lepe rezultate tudi preko občinskih meja, so se zelo uspešno razvili športni mix oz. mozaik, imenovani duation, triatlon, uspešni teki po Lončarji, otroško tekmovanje v malem nogometu, kjer moram izpostaviti Francija Miheliča iz Kota, ki je letos že drugi dokazal, da je organizacijsko iz pravega testa in je velik potencial naše doline. Ob pogovoru z njim se mi je v spomin vtisnila izjava: "Težko je priti do sponzorja, ampak, ko do njega pridem, težko, da me zavrne!" Takšnih več, bomo rekli.

Da je Ribnica precejšen potencial mladih športnikov, v en glas govorijo vsi športni strokovnjaki, ki obiskujejo določena tekmovanja in prireditve pri nas.

Vse lepo in prav, ampak ta potencial nato kar nekam ponikne. Da ne bi bilo tako, da bi ti potenciali uspešno rasli, se razvijali tudi v najstniških in kasneje 'članskih' letih, pa moramo poskrbeti vsi. Tudi ribniško gospodarstvo, ki bi omogočilo vadbo v novi športni lepotici, kjer pa v želji, da se tržno čimprej pokrije, postaja draga vadba. Sploh pa je potrebno strmeti k temu, da svetle sile (šport, kultura...) premagajo črne dejavnike, ki uničujejo naš podmladek. Pa to ni nabiranje točk, je le namig njim, ki jih potrebujejo, pod pogojem, da točke pretopijo v oprijemljiva dejanja (nekateri jih, da ne bil kdo užaljen), le volitve so pred durmi. Pa hladne, sveže urice in dneve ter tedne do naslednjic.

Marko Modrej

SVET JE PREČUDOVIT

(mobilni kviz)

So vroči dnevi, tople noči, ko Ribnica precej prazna se zdi. Da pa ni čisto tako, dopoldne terase poreko. Se sliši besed obilo, da še duše strohnjene vsakršne krivde bi umilo. Pa kaj, dejala je prikupna gospa, bi drugega blebetali, kot koga malce obrali, pa z očmi v oblake se podali. Kar sproščeno naj teče ta klepet in ne pozabite svinčnikov v roke vzeti! ...Nadaljevanje... pred sejmom. Dotlej pa vam na vsako vprašanje ponujamo več odgovorov in trditev, a le eno je pravilno. Črko pred pravilnim odgovorom vpišite v razpredelnico in dobili boste... nekaj že.

1. Evo nas. Ponovno gre zares! Nagrade, ki si jih lahko prislužite v tej številki, so naravnost izvrstne. Mobitel, ki jih podeljuje, ima v svojem omrežju 3 klicne številke. Katera izmed naštetih ni njihova?

N 041
V 051
A 061

2. Prijateljica, ki skorajda domuje na naših straneh, je inteligentna živalca in rada sodeluje s poštarji. Strokovno jo v spodaj navedenem primeru imenujemo...

B opica Mica
V afna
T šimpi

3. Jeseni bo Pošta Slovenije izdala znamke večjega formata, na katerih bodo upodobljene slovenske kulinarčne posebnosti. Čast prvih slovenskih kulinarčnih znamk bo pripadla Prekmurju, na njih bodo prikazani gibanica, bograč in bujta repa. Doslej pa se je na slovenski znamki že pojavila kot kulinarčni motiv znana in dobra...

K jota
G potica
N mortadela

4. Čas je, da se malce ozremo v zgodovino in pogledamo, kako so naši meteorologi napovedovali vreme. Napovedi so bile bolj dolgoročne. Npr.: Če se megla zjutraj vzdiguje, slabo vreme napoveduje; če pa zemlja meglo posrka...

Z Mala gora opoldne smirka
F pri nas je cela zbrka
U lepo vreme na vrata trka

5. Ribniški grad, znameniti most, fama cerkev v katedralnem stilu s Plečnikovima zvonikoma, spodaj pa Bistrica oz. Rešeto. Kdo je ta simbol Ribnice vsečno spravlil v svoj razpoznavni znak?

G Plavalno društvo Rešeto
S Turistično društvo Ribnica
H Projektično biro Urban

6. Kje po vašem mnenju raste zanimivo drevo, ki zraste v višino 18 metrov, imenujejo ga tudi drevo steklenica (Brachychiton rupestris). V deževni dobi se kratko malo napije in se precej odebeli, takrat iz okolice načrpa velike količine vode, ki jo hrani za sušno obdobje. Kje bi to bilo?

O Peru
Z Avstrija
T Avstralija

7. Domnevajo, da so ga začeli gojiti v 3. stoletju na Kitajskem, v njeni notranjosti. Kasneje se je ob Modri reki gojenje razširilo v obalne province. V specializiranih prodajalnah je danes mogoče kupiti veliko različnih vrst te rastline oz. pijače, ki je zelo priljubljena. V Angliji je prišlo pitje te tekočine v pravi popoldanski ritual, v trgovini pa poleg raznih vrst dobimo tudi ledeno tekočino. Katera rastlina oz. pijača je to?

J lipov nektar
E čaj
Ž med

8. Njene korenine segajo v 6. stoletje. Ločimo jo na tri osnovne stile: starodavni načina rikka, ki je strog in stiliziran, nageire, ki izvira iz 16. stoletja in je bolj naturalističen, ter moderni moribana, ki predstavlja kompromis med formalizmom in naturalizmom. Navdih je dobila v budizmu na Japonskem, je pa umetnost urejanja cvetličnih aranžmajev, s katerimi doseže umetniški in simbolični učinek. Govorimo o...

Z riveni
T butari
L ikebani

9. Kako lahko včasih zelo enostavna stvar postane veliko umetniško delo, za katerega ob nastanku avtor niti približno ni vedel, kaj bo nastalo. Ob podrobnem ogledu tega znaka vidimo, da je zelo enostaven, vendar ni bil narejen čez noč oz. ponoči. Je pa nosilec koga ali česa?

I Družbe Mobitel
O Društva mariborskih škorpiljonov
D Okroglih miši

10. Slovenska nogometna reprezentanca je dobila novega selektorja, v katerem se skriva prikupna živalca, ki se na televiziji predstavlja z neverjetno svetlečimi se zobmi, ker uporablja zeliščno zobno pasto. Katera živalca je to? Dobite jo iz imena in priimka selektorja naše članske nogometne reprezentance.

O svizec
K bober
R rakun

11. Katere društvo na Slovenskem je po svoji dejavnosti najbolj posrečeno in nenavadno in seveda zelo dejavno?

A Društvo za ohranjanje starih ur na mehanski pogon
H Društvo za oživljanje barvanja nojevih genitalij
R Društvo za priznanje krompirja kot samostojne jedi

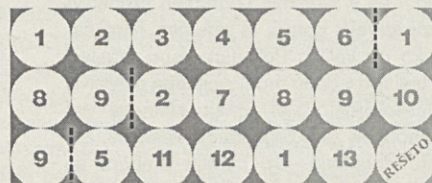
12. Olimpijske igre se letos vračajo v svojo rojstno državo. Med 13. in 29. avgustom bodo oči svetovne športne javnosti uprte v 41 športnih panog, katerih tekmovanja se bodo odvijala v Atenah in bližnji okolici. Katerega leta pa so v stari Grčiji priredili prve olimpijske igre, ki so bile nadgradnja splošnih zabav ob čaščenju bogov?

I leta 1776 p. n. š.
P leta 776 p. n. š.
O leta 1776

13. Za konec pa še obletnice: V skupnem življenju praznujemo okrogle obletnice kot prelomnice, ki imajo svoja imena. V zadnjem času se ta imena kar premalokrat slišijo, vsem pa, ki katerokoli v teh dneh praznujete, iz srca: Vse najboljše! Kot vprašanje pa nas zanima, kako se imenuje 10. obletnica skupnega življenja?

N rožna
C zlata
F diamantna

Pravilne rešitve napišite na kupone in jih pošljite v kuverti ali na dopisnici najkasneje do 16. avgusta 2004.

Med pravilnimi rešitvami bomo ponovno izžrebali 5 lepih nagrad:
PAKET MOBITUKALICO, MOBITELOV NAHRBTNIK, MOBIKARTICE in MAJICE družbe MOBITEL!!!

Ko gasilec zasliši plat zvona - sovražnika ne pozna

Ljudsko modrost, zapisano v naslovu prispevka, mi je zaupal vaščan Gregčev Jože, na ta rek pa sem se spomnila ob letošnjem gasilskem praznovanju na Velikih Poljanah.

Vsako jutro poslušam poročila, vedno znova me zaboli, ko slišim, da ljudem ogenj uničuje imetje in celo življenje.

V uteho mi je misel, da nesrečnežem priskoči na pomoč najbolj humana, požrtvovalna, nestranskarška organizacija - prostovoljni gasilci.

Trikrat sem nemočna opazovala, kako požrešni plameni uničujejo vse okrog sebe. Ob grozoti so pozabljeni vsi prepiri - gasilci prostovoljno delujejo kot eden. Na Velikih Poljanah so gasilci tudi drugače zelo dejavni. Letos praznujejo visok jubilej - 95-letnico gasilstva v kraju. Slovesnost je potekala pred gasilskim domom na Velikih Poljanah. Praznik so počastili s svečano parado in predstavitvijo gasilske tehnike. Razvili so nov prapor. Sledil je kulturni program s podelitvijo priznanj najbolj delavnim v društvu. Svečanost so zaključili z veselico in srečelovom.

Ob tej priliki so izdali tudi bilten - občasno glasilo - z naslovom 95 let delovanja Prostovoljnega gasilskega društva na Velikih Poljanah.

Na naslovnici je novi gasilski dom, čelada zgodovinske vrednosti, grb ter zbirka čelad.

Gradivo za brošuro je zbral in skrbno uredil Anton Andolšek, grafično oblikoval pa Andrej Ambrožič, ki jo je tudi izdal. Knjižica je pomemben prispevek praznovanju in krajevni zgodovini. Tako je lepa, da so gasilci nanjo lahko ponosni. V njej sodelujejo s prispevki tudi Brane Strnad - predsednik PGD, Aleš Pirnat - poveljnik PGD ter Andrej Ambrožič - zaslužni sponzor. Izšla je v nakladi 550 izvodov. Predvsem so lepe tudi fotografije, ki podčrtujejo zgodovinski razvoj organizacije.

S pomočjo ABO Grafike so gasilci ob novem letu 2004 izdali tudi koledar. Na njem so v svečanih uniformah predstavljeni starejši gasilci in prisrčen naraščaj. Tako na Velikih Poljanah lepo vzgajajo mladi rod v duhu prostovoljnega gasilstva. Gasilci-prostovoljci nimajo stalnega vira dohodkov, zato organizirajo veselice, zbirajo donatorje. Ob razviju prapora so darovalci dobili zlate žebeljčke na njem. Krajani čutijo, da je gasilska organizacija njihova, zato njihove veselice vedno uspejo.

Naj vam vedno uspe, dragi gasilci!

Sonja s Poljan

" NA POMOČ!"

Kot vsako leto je Gasilska zveza Ribnica razpisala in izvedla tekmovanje gasilskih enot v moški in ženski konkurenci v kategorijah: pionirji in pionirke, mladinci in mladinke, člani in članice A, člani in članice B, starejši člani.

Samo organizacijo je izvedlo prostovoljno gasilsko društvo Dolenja vas ob pomoči gasilskih društev iz Dolenjevaškega konca, s pomočjo PGD Ribnica, kot strokovno pomoč pa je nudilo poveljstvo GZ Ribnica. Lep nedeljski dan, 30. maja, je bil preplavljen z množico preko 520 z znanjem nabitih gasilcev in gasilk, ki so prišli meriti svoje moči in znanje na parkirišče firme Riko, pod budnim očesom 26 sodnikov. Veščine, ki kot tekmovalne discipline niso samo pokazatelj porabljenih ur na vajah, temveč so pokazatelj vsega, kar gasilci zmoremo tudi v pravih intervencijah. Kaj pomeni vaja in še enkrat vaja pričajo rezultati:

PGD Sveti Gregor si je s 6 enotami priborilo 5 pokalov, Jurjevica je z 8 enotami pobrala 4 pokale, Sušje je s 6 enotami pokasiralo 4 pokale, Bukovica je s 3 enotami dosegla 100% izkupiček pokalov, Sodražica je s 3 enotami odnesla 2 pokala, Ribnica

je z 2 enotama pobrala 100% izkupiček pokalov, Dolenja vas je s 3 enotami odnesla 1 pokal, Zamostec je z 2 enotama bogatejši za 1 pokal, Rakitnica je z 2 ekipama po sušnih časih vendarle prišla s požrtvovalnim delom do 1 pokala.

Brez pokalov je ostalo 9 prostovoljnih društev, žal pa tudi dve društvu, ki sploh nista pripeljali enote na tekmovanje.

Na tekmovanje oziroma na zaključek tekmovanja smo povabili župana občin Ribnica in Sodražica, poveljnika Regije Ljubljana II., predstavnika podjetja Riko. Žal se nihče ni udeležil zaključka prireditve, nekateri upravičeno, nekateri zopet ne. Pogrešali smo tudi predstavnike medijev, saj smo prepričani, da 560 udeležencev tekmovanja predstavlja veliko število ljudi, včlanjenih v gasilsko organizacijo, ki je tudi proračunski porabnik, število, ki prekaša marsikatero stranko po članstvu itd.

Menim, da člani in članice, ki so si ukradli s svojim delom za svoje požrtvovalno delo tudi kakšen proračunski "sold" več pozornosti od občinskih veljakov, širše lokalne skupnosti in tudi medijev, saj prostovoljni način dela živi samo še v gasilski organizaciji. Naša pa aktivno izvaja požarno varnost v občinah Ribnica in Sodražica.

Upam, da gornji stavek ne zveni preveč kritično in do srca, saj ne želim da naslov Na pomoč ne bo v kratkem dejansko "Na pomoč".

Poveljnik GZ Ribnica
Janez Puželj ml.

PIONIRKE - VZORNE GASILKE

Na lanskoletnem izbirnem regijskem tekmovanju v Stični pri Ivančni Gorici so si s svojim znanjem, močjo in hitrostjo pionirke prostovoljnega gasilskega društva Sveti Gregor zagotovile z doseženim 2. mestom v svoji kategoriji nastop na mladinskem državnem gasilskem tekmovanju.

12. junij 2004 dosežejo pionirke 16. mesto med 54. enotami iz cele Slovenije. Vsaka tekmovalka prejme tudi srebrno tekmovalno značko. Kaj vse to pomeni? Pomeni, da so morale te tekmovalke več kot pol leta zavzeto vaditi vsaj dvakrat tedensko ob prisotnosti svojega mentorja Vinka Levstka, pod budnim očesom poveljnika Franceta Modica in predsednikom društva Petra Adamiča.

Da pa dan odločitve ne bi bil preveč suhoparen, so se organizatorji tekmovanja, Gasilska zveza Celje, odločili, da ga popestrijo.

Na voljo nam je bila vožnja s turistično ladjo, kar je bilo za deklice, stare od 6 do 11 let, pravo presenečenje. Seveda nista manjkala kakšna lučka ali

sok, pa tudi kosilo je bilo zelo obilno.

Na poti proti domu so se pionirke - vzorne gasilke - precej razživele, saj so že na Trojanah uprizorile koncert za mimoidoče z našo himno Zdravljico, kar je pri mimoidočih in pri obiskovalcih povzročilo, ne samo začudenje, temveč tudi občudovanje.

Upam, da je bilo to tekmovanje pionirkam všeč, da jim bo ostalo v trajnem spominu, da bodo nadaljevale tradicijo in poslanstvo svojih očetov in mamic v gasilski organizaciji in da jim bo letošnji nastop na tem velikem tekmovanju ostal v spominu, morda tudi za nastop na gasilski olimpiadi v bodočnosti.

V imenu poveljstva GZ Ribnica se jim zahvaljujem za njihov nastop, čestitam k uspehu za doseženo mesto, mentorju in vodstvu PGD Sveti Gregor pa se zahvaljujem za njihovo delo in uspehe, ki so jih v kratkem dosegli.

Poveljnik GZ Ribnica
Janez Puželj ml.

JSKD Ribnica in Klub harmonikarjev 'Urška'

vabita na

12. tradicionalno SREČANJE HARMONIKARJEV
v Zamostcu (Gostilna 'Urška'), v soboto, 7. avgusta ob 18. uri.

Tekmovanje bo potekalo v 5 kategorijah. Nagrade bo prispeval rezbar Drago Košir ml. iz Zamostca. Vsi nastopajoči prejmejo spominsko darilo.

Po tekmovalnem delu bo družabno srečanje z ansambлом 'Pogum'.

Vabljeni vsi ljubitelji frajtonaric!

Klub harmonikarjev 'Urška'

Občina se je zadolžila za sedem let

Nekateri finančni lizing razumejo kot zadnje rešilno bilko pred bankrotom: bi bila občina res pred tem, da bankrotira zavoljo obnove ŠC, če ne bi našla te rešitve?

Do bankrota občine bi težko prišlo, je pa res, da se je zavoljo neplačanih obveznosti znašla v resnih težavah. Svojih dejavnosti ne bi mogla več normalno financirati in izpolnjevati, tako da je bil lizing dobra rešitev. Je pa to uveljavljena oblika pri načinih poplačila obveznosti in se v občinah ter gospodarstvu uporablja kar v veliki meri.

Dolgoročno se je lahko občina kreditno zadolžila v letu 2004 za 47 mio SIT, tako da je izpolnila maksimalno višino kredita v skupnem znesku 120 mio SIT, skupno s kreditom iz preteklih let.

Ali je občina že sprožila postopke za njegov najem?

9. julija je bil v Uradnem listu RS že objavljen razpis za najem finančnega lizinga, ki bo zaključen sredi avgusta. Na razpis se ponavadi javijo finančne hiše, ki imajo v svojem poslovanju predvideno tudi to obliko.

Obstaja kakšna nevarnost, da občina izgubi lastništvo nad ŠC?

Nikakor ne. Po sedmih letih bo lastništvo spet povsem njeno, do tedaj pa bo Občina normalno upravljala s ŠC. Pri poravnavi obveznosti ne računamo, da bi prihajalo do kakršnih koli zamud ali zapletov.

Pred časom ste dejali, da namerava Občina sprožiti revizijski postopek glede gradnje ŠC, a ga še ni. Kdaj naj bi se revizija opravila, če se sploh bo, in kako namerava Občina sankcionirati izvajalca, če svojega dela ni opravil korektno?

Investicijo smo dali pregledati pripravljavcu investicijskega programa Investburoju iz Novega mesta. V kratkem pričakujemo tudi poročilo o izvajanju investicije. Tudi to, ali je upravičena razlika, ki nam sedaj dela največ preglavic: namesto načrtovanih 575 mio SIT moramo namreč sedaj poplačati 758 mio SIT.

Zakaj v obnovo ŠC ni bila vključena tudi obnova bazena, za katerega se je izkazalo, da je v slabem stanju in ga je bilo potrebno zapreti? Kaj konkretno je narobe z njim in koliko bo odprava napak stala?

Bazen ni bil vključen v zadnjo obnovo, ker se je obnavljal že pred leti in ponovno obratovanje je pokazalo, da so se pojavile nove napake. Voda je pronicala skozi dno bazena in kapljala na električno napeljavo, kar je predstavljalo resno nevarnost. Pušča bazenska školjka in potrebna so manjša gradbena dela. Napake naj bi bile odpravljene najkasneje do 15. septembra letos. Stroški vzdrževalnih del še niso določeni.

Peticija za obratovanje bazena

V roke Vam je bila vročena peticija, v kateri so štirje klubi postavili kar nekaj zahtev glede obratovanja ŠC. Predvsem želijo, da bi bil bazen odprt preko celega leta. Bi bilo to za občino rentabilno oz. ali se namerava ugoditi želji?

Naše izkušnje kažejo, da v poletnem času ni zanimanja za obisk in da uporabniki raje izrabijo zunanje površine. Tudi do začetka junija bazen ni bil polno zaseden, pa smo njegovo obratovanje vendarle podaljšali do konca šolskega leta, da bi šolajočim se otrokom - članom klubov - omogočili

treninge v domačem kraju. Pomembno se nam zdi, da otroci v času zaključevanja ocen niso bili obremenjeni s prevozi na treninge. Stroški obratovanja bazena niso bili ključni razlog za tokratno zaprtje, ampak njegova varnost. Tako nismo mogli ugoditi želji plavalcev, da bazen deluje do začetka državnega plavalnega prvenstva sredi julija. V prihodnje bomo pa razmislili o dolžini obratovalne sezone. Do sedaj je obratovalna sezona sovpadala z zaključkom kurilne sezone v osnovni šoli.

Kako komentirate njihovo zahtevo, da se ustanovi posebno upravno telo, ki bo oblikovalo dolgoročno strategijo delovanja ŠC in nadziralo delo v njem?

Nimamo namena, da bi ustanovili posebno komisijo ali upravno telo, ker bi potem enako lahko storili za vsa naša delovna področja. Smo pa v občinski upravi dojemljivi za vse možne predloge, ki bi pripomogli k čim večji izkoriščenosti ŠC.

Kdo zdaj nadzira oz. upravlja z njim in komu je zaupana strategija razvoja Centra?

S Centrom upravlja vodja oz. upravnik Sašo Hribar, ki je neposredno podrejen vodji oddelka za gospodarstvo in kmetijstvo. Upravnik je zadolžen tudi za strategijo razvoja Centra, saj usklajuje delo in aktivnosti v njem. Lahko pa rečem, da je njegovo doseganje delo uspešno, čeprav je prišlo do nesoglasij z nekaterimi klubi. Predpostavljam da zato, ker novi vodja vzpostavlja pravila in red, ki v preteklosti niso bila v veljavi, so pa povsod, kjer taki centri obratujejo.

Knjižnica se je začela širiti

Poleti so se začela dela v prostorih kmetijske zadruge, kamor se bo razširila knjižnica. Kdaj bo investicija končana, kaj zajema, koliko bo stala in ali je financirana izključno iz občinskega proračuna?

Investicija bo končana do sredine avgusta in bo občino stala 18 mio SIT. Obnavlja se 250m² površine, ki smo jih odkupili od KGZ Ribnica. Tam bodo svoj mesto našli kotiček za otroke, računalniški prostor, pisarne, skladišče, del knjižničnega gradiva in študijski prostor, kjer bo možna izposoja gradiva, katerega pregled je možen le v knjižničnih prostorih.

Ali se kaj dela na projektu Marof - nova knjižnica, ki ga je predlagala Miklova hiša? Marof je v izdelavi projektne dokumentacije, vemo pa, da bo trajalo nekaj časa, preden bo objekt pripravljen za vselitev knjižnice.

Strah pred obvoznico

Stanovalci Gornjih Lepovč so zaradi nejevolje, da se Občina ne izjasni, ali bo ob trasi železniške proge gradila servisno cesto ali obvoznico, sklenili celo zapreti cesto. Kaj menite o njihovem očitku, da Občina nima dolgoročne vizije prostorskega razvoja Ribnice?

S predstavniki Gornjih Lepovč smo se sestali v začetku julija in takrat zapore ceste niso več omenjali. Pojasnil sem jim, da je ureditev obrtne cone Breg načrtovana v prostorskih aktih občine, zanjo pa smo pridobili tudi državna sredstva. V letu 2003 smo začeli z deli in v sklopu 1. faze urejanja cone uredili makadamski del v dolžini 250 m, postavili transformatorsko postajo in uredili kanalizacijo. Letos bomo dokončali to fazo s tem, da bo cesta asfaltirana. Prebivalcem je v interesu predvsem zagotoviti varnost na cesti, predvidena sta pločnik in dvosmerna kolesarska steza, upoštevali bomo pa tudi njihove predloge in

pripombe.

Glede obvoznice pa...Dokler ne bo rešeno lastništvo zemljišč ob celotni trasi, ki je planirana za obvoznico (od Brega, mimo Lepovč in ob železniški progi do Male Hrovače), o kakih obvoznici še razmišljati ni mogoče. Za zdaj bo to le servisna cesta za obrtno cono. Ravno na eni izmed zadnjih sej pa ste lahko slišali, da se pri odkupu zemljišč zapleta že vrsto let.

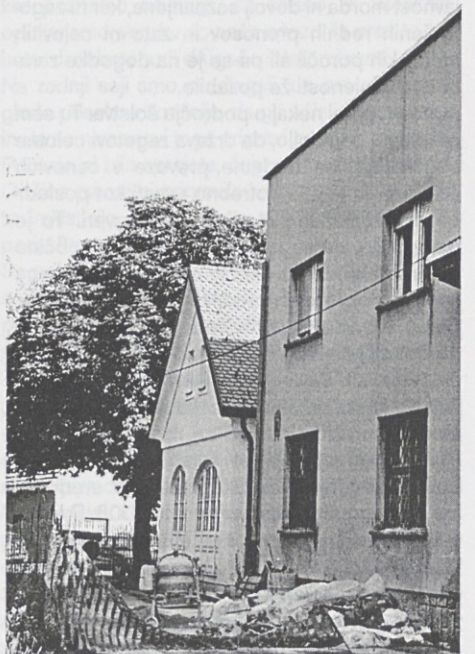
'Ni denarja!'

Ni denarja, ves se je porabil za obnovo ŠC, je najpogostejši razlog za zavrnitev vseh projektov ali prošelj. Ali Občina trenutno sploh vodi kakšne nove projekte oz. jih kratkoročno načrtuje?

Projekte za nove investicije smo želeli načrtovati že za leto 2004, ko smo sestavljali proračun, vendar ni bilo dovolj razpoložljivih sredstev. Tako trenutno potekata izdelavi projekta za knjižnico na Marofu in projekta za gradnjo bivalnih enot, v prihodnje pa bomo skušali sredstva rezervirati še za začetek postopkov srednje šole ter projekte za urejanje okolja. Na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve smo vložili najavo za namero izgradnje doma starejših občanov v obdobju od 2006 do 2010.

Ali namerava Občina odkupiti zdajšnji komercialni center Ideal, ker je ugodna strateška točka, primerna za izvajanje dejavnosti, ki so neprofitne in družbeno potrebne, npr. mladinski center...?

Konec oktobra se bo iztekla pogodba z najem-

nikom centra, a o njegovi prihodnosti ne bom odločal sam, marveč v dogovoru z občinskim svetom. Občinski delež pri stavbi znaša okrog 25% in zanj smo zainteresirani še naprej, saj občina nima drugega primerne prostora za izvedbo kulturnih prireditev, kot je ravno dvorana Ideal. Ministrstvo za obrambo, ki je lastnik preostalega dela centra, nima interesa, da bi lastništvo nad centrom zadržalo, tako da so vse debate okrog njegove prihodnosti še odprte. Mislim pa tudi, da ni bojazni, kolikor bi se na hitro pojavil kak nov lastnik, da bi spremembe uvajal čez noč, in bomo lahko zadeve urejali postopoma.

Podatke zbrala A. Pahulje

RIBNICA IN KOČEVJE NE BOSTA TVORILA SOMESTJE

Zapisi in oglasi v Rešetu in drugih medijih čedalje bolj navajajo na dejstvo, da smo v podaljšanem volilnem času, ki se bo od pomladnih volilnih opravil za

volitve v evropski parlament podaljšal do jeseni, ko bomo volili poslance državnega zbora. V tem času je in še bo veliko novic o delu Vlade, poslancev pozicije in opozicije ter o delu preteklih in sedanjih lokalnih predstavnikov.

Morda je primeren trenutek, da nekaj napišem o tistem delu mojega poslanskega dela, ki se nanaša na lokalno okolje in o katerem domača javnost morda ni dovolj seznanjena, ker ni zagotovljenih rednih prenosov in zato ni celovitih medijskih poročil ali pa se je na dogodke zaradi odmaknjenosti že pozabilo.

Morda najprej nekaj o področju šolstva. Tu sem predlagal dopolnilo, da država zagotovi celotne stroške za vse dodatne prevoze v osnovnih šolah, ki jih je bilo potrebno uvesti kot posledico naraščajočega števila velikih zveri. To je omogočilo, da so naša in vse okoliške občine organizirale prevoz osnovnošolcev do vsakega naselja v ogroženih predelih na breme države. Samo Ribnica je upravičena do povračila ca. 18 mio sit letno, Loški Potok in Sodražica pa po ca. 3 mio sit. Še pred tem sem iz Ministrstva za šolstvo za isti namen izbezal dva kombija, ki sta še danes v uporabi.

Pomemben uspeh je tudi uvrstitev Ribnice med bodoča srednješolska izobraževalna središča, kar bi se moralo realizirati do leta 2008. Dve leti sta sicer že šli v prazno, a vendarle upam, da bo lokalno okolje v naslednjih štirih letih zmoglo pripraviti kvaliteten projekt in da si bomo na volitvah zagotovili tudi zadostno politično podporo za izvedbo tega nadvse pomembnega projekta.

Sprejet je bil tudi zakon, v katerem sem predlagal drugačno ureditev prevozov vajencev, dijakov in študentov. Predlog je koalicijska mašinerija v DZ sicer precej poslabšala, vendar je še vedno veliko ugodnejši za veliko večino upravičencev, predvsem za tiste, ki se vozijo na šolanje v bolj oddaljene centre.

Dvakrat sem predlagal tudi Zakon o dijaški prehrani, s katerim bi se sploh prvič sistemsko uredila prehrana srednješolcev. Dijaki so, kot edini del populacije, povsem prepuščeni nezdravemu in nerednemu prehranjevanju, kar prav gotovo pušča velike posledice na njihovem telesnem in duševnem zdravju. Te se pokažejo šele v kasnejših letih. Zakon na žalost ni bil sprejet.

Na plodna tla pa je padla pobuda, da država prevzame vse stroške sanacije v javnih objektih, v katerih se ugotovi prekomerne količine radona. Letos bo na ta način preurejena šola v Dolenji vasi, pripravlja pa se že obnova zdravstvene postaje in lekarne v Sodražici. Morda ne bi bilo napak, da bi preverili količino radona v še kakšni javni ustanovi, npr. v Miklovi hiši, preden se jo začne prenavljati. Škoda pa je, ker se te priložnosti ni izkoristilo pri obnovi športne dvorane.

Precej uspešen sem bil tudi na cestnem področju. V letošnji državni proračun in proračune za naslednja leta je uvrščenih več odsekov na našem območju, nekaj pa jih je bilo že obnovljenih v preteklih letih. Izredno velik uspeh pa pomeni vključitev novega priključka naše ceste na območju Škofljice v Nacionalni program izgradnje avtocest, s čimer bi naši kraji dobili bistveno boljše povezavo - železniška progga med Kočevjem in Črnomljem. Nisem pa uspel prodreti s predlogom, da bi se Ribnica in Kočevje razvijala skupaj, kot somestje, kar je velika škoda.

Pred nedavnim smo obravnavali tudi Strategijo prostorskega razvoja Slovenije. Tu je bil sprejet moj predlog, da se zgradi povezava - železniška progga med Kočevjem in Črnomljem. Nisem pa uspel prodreti s predlogom, da bi se Ribnica in Kočevje razvijala skupaj, kot somestje, kar je velika škoda.

Sem tudi pobudnik za popravke novega Zakona o vzpodbujanju skladnega regionalnega razvoja, saj sem prepričan, da je širše območje Ribnice in Kočevja zaradi nezavidljive zgodovine upravičeno do samostojne regije in do drugačne obravnave v vseh zakonskih, strateških in razvojnih projektih in programih države. To območje je upravičeno tudi do posebne podpore države, ki bi jo zagotovili s posebnim zakonom.

V nacionalni program za kulturo je uvrščena tudi obnova ribniške knjižnice, ki jo bo potrebno v naslednjih letih razširiti in dvigniti na višji nivo.

Za prihodnje leto (2005) je v državni proračun uvrščena izgradnja prepotrebne doma za celodnevno varstvo invalidov. Upam, da bo občina zmogla pravočasno storiti še zadnji korak, da bo pripravila PGD/PZI projekt, pridobila gradbeno dovoljenje in še zadnje soglasje ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Ob obravnavi Resolucije o nacionalnem energetskem programu, je bilo sprejeto moje dopolnilo, da se za izvajanje programov učinkovite rabe energije (URE) in obnovljivih virov energije (OVE) zagotovi 14 mlrd letno oziroma dvakrat več kot je predlagalo ministrstvo za okolje. To je priložnost vsaj za dve naši podjetji, za INLES in FRAGMAT, saj bodo ti programi namenjeni tudi za energetske izboljšave stanovanjskih objektov - za zamenjave oken in izolacije ter za kogeneracije in pa seveda za vse proizvajalce in uporabnike lesne biomase, ki jih v našem okolju ni malo.

Precej naporov pa je bilo vloženih tudi v sprejem zakona o vodah, na osnovi katerega se je obnovil zadrževalnik v Prigoricah.

To je del aktivnosti, pri katerih sem zastavil svoje znanje, prodornost in spretnost in vesel sem, da so (večinoma) te ideje bile ocenjene kot primerne in dobile tudi (javno - državno) podporo.

Jože Tanko, poslanec DZ

Končuje se moj štiriletni mandat

POTREBNA STA ŠE SREDNJA ŠOLA IN DOM ZA OSTARELE

poslanca v državnem zboru, zato je sedaj priložnost, da se skupaj z vami ozremo na opravljeno delo.

Predvsem bi rad povedal, da mi je bilo v veliko zadovoljstvo delati z vami, dragi Ribničani, da ste mi bili v veliko spodbudo in se vam zahvaljujem za dobro sodelovanje.

Zlasti pa se vam v imenu Nove Slovenije zahvaljujem za zaupanje na zadnjih volitvah.

Srečevali smo se osebno na prireditvah, na ulici, v poslanski pisarni in še marsikje, kjer smo spregovorili, se poveselili ali tudi nazdravili. Oglašali ste se z vprašanji, predlogi in pobudami, mi telefonirali, me vzpodbujali pri delu, spregovorili na neštetihi uradnih in priložnostnih srečanjih. Zahvaljujem se vam za vaše pobude, vprašanja in predloge, ki sem jih lahko "prelil" v amandmaje zakonov ali pa celo pripravil zakonska besedila.

Poslanska pisarna v Ribnici je bila vselej živahna. Obiskovali ste me, mi dajali predloge za izboljšanje javnih zadev, spraševali ste, kako rešiti vašo stisko, kako se prekopati preko birokratskih ovir, ki jih je v državnih službah vse več. Vrata sem imel odprta za vsakogar, ne glede na politično prepričanje, strankarsko pripadnost ali svetovnonazorsko usmeritev. Po teh rečeh vas nisem spraševal, ker je zame bistven človek, zato je treba pomagati vsakomur, ki se je znašel v stiski, če imaš za to potrebno vedenje in znanje.

Ko se ozrem na opravljeno delo, ne morem mimo spoznanja, da so državni organi in službe marsikje nedostopni za običajnega državljana, uslužbenci pa neprijazni do ljudi; kot da so ljudje zaradi institucij in ne obratno. Velikokrat je zadeva "stekla" potem, ko sem posredoval; vendar na ta način ne morejo delovati država ali njene službe, če se premakne le tako, da pritisne avtoriteta ali pokažeš "denar za pospešitev postopka".

Ob delu v svoji pisarni sem ugotovil, da se tako mladi kot starejši težko znajdejo v juridičnih paragrafi in pred uradniškimi okenci. Zato smo se skupaj prebijali skozi izpolnjevanje obrazcev, pisanje vlog in prošenj. Ob tem se lahko vprašamo, zakaj imamo toliko različnih služb, tudi svetovalnih, ki očitno ne opravijo potrebnega dela za ljudi.

Številke o statistiki, koliko amandmajev sem vložil v postopek, koliko ur govoril za govornico in podobno, boste prebrali kje drugje. Štejejo samo rezultati. In ti so zagotovo pri ureditvi družinskih prejemkov, na področju zaposlovanja invalidov, dobredelnih in human-

Proračun in lizing

itarnih organizacijah, vojnega in povojnega nasilja... Preprečili smo namero vladajoče koalicije, da bi uveljavila nedopusten privilegij za tiste, ki so obogateli v tranzicijski zgodbi, da bi ne plačali davka na dobiček iz kapitala tako kot vsi ostali državljani. Uspel sem tudi z odločnim vztrajanjem, da si vodilni v Elanu, ki ga je država sanirala z vašim denarjem, niso razdelili 2,5 milijarde denarja za ekstra nagrade...

Uspeli smo tudi z izboljšavami na področju financiranja šolskih prevozov otrok, ne nazadnje pa sem sodeloval pri uveljavitvi referendumskih pobud, z izjemo reorganizacije železnic, uspešno. Tudi gradnjo nekaterih cest ali priključkov smo uspeli uveljaviti. Veselim se, da nam je uspelo z gradnjo stanovanjske enote za ljudi s posebnimi potrebami v občini Ribnica, v naslednjem obdobju pa moramo zagotoviti še srednjo šolo in pospešiti gradnjo doma za ostarele.

Moja odločnost in vztrajnost v javnem nastopanju je odraz iskrenosti za to, da ustvarimo za vsakogar pravo domovino na slovenskih tleh brez korupcij, klientelizma in oholosti, kjer bo pravo delo cenjeno in nagrajeno. Pri tem mi dajete oporo vi in me podpirate v prizadevanju za javno korist, predvsem pa za "malega človeka", ki je običajno brez pravic - na robu.

Ne glede na vse, kar se je dogajalo v "politični areni", kar ste prebrali v tisku in spremljali po TV, lahko rečem, da pravo podobo Slovenije ustvarjajo ljudje; tisti ljudje, ki živijo svoj skriti vsakdan, ki jih muči mnogi stisk: kako vsa dan preživeti, kako otrokom omogočiti vsak dan bolj dostopno in dražjo šolo, kako ob nemogočih delovnih zahtevah tranzicijskih kapitalistov najti čas za družino, kako ob neverjetni poplavi moralnih iztirjenosti še verjeti v zakon? To so ljudje, to ste tudi vi, za katere se je vredno truditi, za katere je vredno nastaviti lice v parlamentu pred neizprosnimi mediji in pred vsemi, ki si želijo, da nas ne bi bilo, ker smo njihova slaba vest.

Zato se na jesenske volitve pripravljam z veseljem in me ne skrbi, saj vem, da delam z zaupanja vrednimi ljudmi. Zadnja zmaga Nove Slovenije z Lojzetom Peterletom na evropskih volitvah kaže, da si želite spremembe in da je Nova Slovenija vredna zaupanja. Skupaj z nami lahko dosežemo veliko na lokalni in državni ravni.

Vaš poslanec
mag. Janez Drobnič

**Naslednja številka
Rešeta izide
30. avgusta.
Gradivo oddajte do
15. avgusta.**

22. junija se je sešel občinski svet in sprejel sklep, da se proda športna dvorana, sicer naj bi občina bankrotirala. Istočasno pa bo občina pri kupcu dvorane najela še finančni lizing, s katerim bo dvorano v 7 letih odkupila - da bo ponovno postala občinska last. Vrednost finančne operacije je okrog 100 mio sit. Toliko bo pač dodatno plačala občina.

Samo vprašamo se lahko, kaj se je tako pomembnega zgodilo v dobrih treh mesecih, med 1. marcem in 22. junijem letošnjega leta, da se je sesul finančno uravnoteženi občinski proračun in da je v njem nastala več kot 500 mio sit velika luknja. To je za resnega finančnega načrtovalca nepojmljivo in nedopustno. Kako je do tega sploh prišlo?

Morda najprej za hip v zgodovino.

Leta 2002 je proračun končal s presežkom v višini ca. 70 mio sit. Tudi leta 2003 je ostalo okrog 21 mio sit presežka in to kljub temu, da občina ni izpeljala zadolževanja v višini 106 mio sit. Skratka, finančna podlaga za leto 2004 ni bila ravno slaba. Pri obravnavi in sprejemanju proračuna za leto 2003 je prav naša svetniška skupina (edina) ugotovila in opozorila na več nedoslednosti in odstopanj pri sestavi proračuna in na drugačen pristop nove občinske oblasti. Kljub volitvam hitri in radikalni prelomi namreč niso možni brez posledic. Ena od napak tega proračuna je bil tudi planirani prihodek Fundacije za šport v višini 77 mio sit, čeprav je občina že približno dva meseca prej dobila sklep, da jih je odobrenih samo 10,8 mio sit. Napihovanje prihodkov to leto še ni bilo kaznovano. Tega proračuna SDS ni podprla.

Pretiravanje usklajene lokalne koalicije (SLS, LDS, ZLSD) pa se je v še mnogo bolj ekstremni obliki pokazalo pri pripravi, obravnavi in sprejemanju proračuna za letošnje (2004) leto, saj se je samo na postavki Športna dvorana zaplanirala za 310 mio sit.

Ponovno je bilo pretirano pričakovanje sredstev iz razpisa Fundacije za šport, in to kljub opozorilu SDS, da je občina že do sedaj dobila precej (večino) sredstev iz tega vira. Predviden prihodek v višini 150 mio sit je tudi več kot dvakrat višji od najvišjega zneska, ki ga je Fundacija namenila za katerokoli športno investicijo v Sloveniji. Kaže, da je lokalna oblast s podporniki intenzivno lobirala in imela veliko obljubljenega. Postavka je ostala v napihnjenih prihodkih (oblakih), rezultat samo 800.000 sit, izpad 150 mio.

Nadalje naj bi se občina dogovarjala z izvajalcem o prenosu dela plačila - 160 mio sit - na prihodnje (2005) leto. Koalicija je pritrnila, odhodek se ni planiral, izvajalec na predlog ni pristal, rezultat torej nič, zato se je moral znesek dodatno priračunati letošnjim odhodkom. Skupaj torej že 310 mio.

V skladu z ljudskim rekom: "Ko ima hudič mlade,..." se je zgodila še "tehnična" napaka pri planiranju zadolževanja. Planirano 120 mio SIT, možno samo 47 mio, izpad 73 mio. Mimogrede, predpisi se v zadnjih treh letih na tem področju niso nič spremenili.

Vse skupaj znese ogromnih 383 mio SIT, ki jih župan in njegovi podporniki niso uspeli (ali znali) zagotoviti v letošnjem proračunu.

Ko smo pri sprejemanju proračuna opozorili, da je le-ta nerealen, da nima prave vsebine, je eden od koalicijskih svetnikov zabrusil: "Zdaj smo mi oblast. Naredili bomo proračun, kot nam odgovarja." Lepo je z vehemenco in demagogijo vzbujati pozornost medijev in v javnosti, dajati intervjuje, vendar so usodne posledice odločitev hitre in boleče.

Dodatno je k temu enormnemu dolgu prispevala še podražitev v višini 180 mio, za katero svetniki tudi po pol leta po odprtju dvorane še niso dobili nobenega pojasnila. Vse je zavito v skrivnost. Pred časom je župan sicer napovedal revizijo, vendar se bo, glede na pregovorno odzivnost in hitrost, verjetno začela šele v prihodnjem mandatu. Ko bo vse končano. Vse te nerodnosti približno znesejo 560 mio, oziroma znesek lizinga.

Tudi tega proračuna SDS ni podprla. Vendar tudi tokrat ne zaradi metanja polen pod noge, ampak ker poznamo situacijo, na katero že vseskozi opozarjamo, vendar so naša opozorila prezrta ter hote ali nehote tudi drugače interpretirana.

Na zadnji seji smo predlagali, da proračun pregleda posebna komisija, da ga očisti vse navlake in da se na osnovi tega pripravi predlog ukrepov. Pobuda ni bila sprejeta, čeprav je zelo smiselna. Občina pa naj bi pripravila kronologijo dogodkov te investicije, menda bo v njej pojasnjena tudi podražitev.

Še nekaj malega o radonu. V letu 2002 in 2003 so bile opravljene meritve, ki so pokazale povečano prisotnost radona v dvorani. Če bi se problema resno lotilo, bi bilo možno precej iztržiti. Storilo se žal ni prav veliko. Nekaj dni pred sejo, pred 22. junijem, me je poklicala uslužbenka občinske uprave in me vprašala, kam se mora obrniti, da bodo dobili poplačane vse stroške sanacije radona na Podružnični osnovni šoli v Dolenji vasi, ki jih je na osnovi zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti dolžna plačati država. Dve leti po sprejemu zakona najodgovornejši na občini ne vedo, kam se morajo obrniti. Mislim, da je vsaj glede radona stvar jasna.

Svetniki SDS smo za oba proračuna tega mandata posredovali vrsto pripomb in tudi amandmajev, ki pa so bili več ali manj vsi prezrti in vehementno zavrnjeni. Kljub temu, da smo v opoziciji, smo bili in smo še vedno pripravljeni sodelovati ali pomagati z znanjem, nasveti in idejami, da bi se nadaljevalo dobro zastavljeno delo prejšnjega mandata in pripomoglo k nadaljnjemu razvoju Ribnice. Vendar, če se je lokalna koalicija odločila za tako radikalno izključevanje SDS, mora odgovorno nase sprejeti tudi odgovornost za vse odločitve, ki jih je sprejela s preglasovanjem. Navsezadnje se je za tak način dela sama odločila.

Jože Tanko, svetnik SDS

Z MAJHNIMI KORAKI V BOLJŠO PRIHODNOST

Na območju ribniške občine živi dokaj veliko število Romov, ki se želijo izobraziti in bolje spoznati naš način življenja, kar sčasoma gotovo vodi v socializacijo Romov v okviru sodobnih vrednot, pravic in dolžnosti. Tako je na začetku letošnjega šolskega leta dobil ribniški Vrtec poleg svojega običajnega dela še dodaten izziv, s katerim se je marljivo spoprijelo kar nekaj strokonjakov. Vrtec je namreč v okviru programa vključevanja Romov v slovensko družbo romskim otrokom ponudil poseben oddelek.

Skupina Zlati sonček

In tako se je vse skupaj začelo. V poseben romski oddelek vrtca je bilo vključenih 9 romskih otrok v starosti od 6 do 11 let, ki živijo v romskih naseljih v okolici Ribnice. Do tedaj se otroci v širše okolje večinoma niso vključevali, zato ne samo da niso poznali načina življenja širšega okolja, ampak so zelo slabo poznali tudi slovenski jezik, kar je bil seveda eden izmed glavnih razlogov za vključitev teh otrok v poseben oddelek vrtca. Tako je bilo sicer še posebno v začetku delo z otroki zelo naporno zaradi samih težav pri komuniciranju z njimi, vendar pa smo se zaradi napačnega razumevanja drug drugega dostikrat iz srca nasmejali.

Po kratkem uvajalnem obdobju dela v romskem oddelku sva vzgojiteljica Marija Petek in pomočnica vzgojiteljice Dragica Lovšin glede na dotedanje izkušnje še dopolnili program dela tega oddelka, ki je usmerjen predvsem v učenje slovenskega jezika, izboljševanje higienskih navad, spoznavanje vrednot in vzorcev obnašanja, ki vladajo v našem okolju. Celotnemu programu sem svoj delček pristavila tudi Katja Zobec, socialna pedagoginja iz OŠ Ribnica, in sem v okviru sodelovanja osnovne šole z vrtcem enkrat tedensko obiskala vrtec in romske otroke preko različnih dejavnosti še dodatno pripravljala na vstop v šolo. Poleg običajnih aktivnosti v vrtcu kot so igranje v kotičkih, ustvarjanje iz različnih materialov, dejavnosti, povezane z glasbo in plesom, pripovedovanje pravljic, smo izvajale ogromno aktivnosti za pridobivanje besednega zaklada v slovenskem jeziku, izboljšanje pozornosti, koncentracije in vztrajnosti ter spoznavanje novih vedenjskih vzorcev, pri čemer je bilo potrebno ogromno individualnega dela, kajti vse to je pri

romskih otrocih mnogo manj razvito kot pri ostalih otrocih.

Otroci so bili sčasoma pripravljani za izvajanje aktivnosti v sodelovanje z otroki iz ostalih oddelkov. Skupaj so plesali, se igrali, romski otroci so si najprej ogledali predstavo, ki so jo izvajali vrtčevski otroci, nato pa so jim še vrtčevski otroci vrnil obisk. V decembru je romski oddelek obiskal tudi OŠ Ribnica, kjer smo v sodelovanju z učiteljico Meto Rus in njenim razredom skupaj ustvarjali v likovni delavnici. Prek leta smo večkrat obiskali tudi knjižnico Miklova hiša, kjer nam je gospa Marjeta Oberstar vedno prebrala zanimivo pravljico in nas še dodatno presenetila. Naše šolsko leto pa smo zaključili z obiskom osnovne šole, kjer nam je knjižničarka Angelca Bregar razkazala šolsko knjižnico in nam prebrala prijetno pravljico.

Poleg vseh teh aktivnosti z otroki smo se ves čas trudile vzpostaviti tudi dober odnos z njihovimi starši. Tako smo kot prvo z otroki nakajkrat obiskali obe romski naselji v okolici Ribnice. S starši smo izvedle veliko individualnih razgovorov, ob priložnostih, kot so novoletno praznovanje, praznovanje rojstnih dni otrok in nastop ob koncu šolskega leta, pa smo starše skupno povabili v vrtec ter jih presenetili z novim znanjem in spoznanji njihovih otrok. Tako smo jim želele predstaviti slovensko kulturo še s strani delovanja romskih otrok, jih usmeriti v vključevanje otrok v vrtec in šolo ter jim pokazati, kako odprte so možnosti za razvoj otrok tudi naprej.

Romski oddelek vrtca je v tem letu sicer zahteval ogromno dela, vendar pa je mnogo pomembneje to, da lahko govorimo tudi o uspešnosti naših prizadevanj. Delček tega, kar so se otroci letos naučili in novega spoznali, so prikazali tudi na srečanju z zunanjimi sodelavci, katerega so se s pomočjo organizacije ravnateljice vrtca, Andreje Hojč, udeležili tudi predstavnica Ministrstva za šolstvo gospa Pavlovič, predstavniki CSD In RK, logopedija ter predstavniki OŠ Ribnica z ravnateljem, gospodom Ivancem. V okviru priznanja tej uspešni predstavitvi je RK, s katerim smo sodelovali skozi vse leto, povabil otroke na enodnevni izlet na Debeli Rtič, kjer so romski otroci prvič tudi sami spoznali radosti morja. V zadnjem času se v medijih ogromno govori o Romih in romski problematiki v Sloveniji, ne govori pa se kaj dosti o reševanju teh težav. Zavedamo se sicer, da je predvsem po tistih območjih Slovenije, kjer so Romi naseljeni, ta problematika globoko zakoreninjena in težko rešljiva. Vendar kljub temu in prav zato verjamemo, da je tako obširen problem potrebno pričeti reševati pri koreninah - torej pri otrocih. Pokažimo jim drugačno življenje in dajmo jim možnosti, da postanejo drugačni, da si izberejo drugo, pravilnejšo pot.

*Marija Petek, Dragica Lovšin in
Katja Zobec*

32 PREŠERNIH

Pot do zastavljenega cilja je včasih dolga, naporna in zahteva polno mero potrpežljivosti. Starši in učitelji so lahko otrokom pomočniki, nekakšni krmarji, ki odmerjajo čas za učenje, za zabavo in druge dejavnosti, spodbujajo in seveda tudi nadzirajo. Za uspeh pa je nujna lastna prizadevnost.

Izreden uspeh je, če si odličen vsa leta osnovnega šolanja. Zaslužiš si, da si vpisan v Zlato knjigo odličnjakov in prejmeš naziv odličnjak - levstikovec. Ob koncu šolskega leta 2003/2004 ga je na OŠ dr. Franceta Prešerna Ribnica prejelo 32 učencev.

ODLIČNJAKI - LEVSTIKOVCI

MAJA ARKO
MANCA ARKO
BLANKA ASIČ
JONA BAMBIČ
MARUŠA BUT
MAJA GOVŽE
SARA HOČEVAR
SAMO JERANKO
SIMON KLAVS
MATEJA KLUN
NINA KNAVS
KAJA KOS
ANA KOZINA
ANA LEVSTEK
NATAŠA LEVSTEK
JURE LOVŠIN
LIDIJA LOVŠIN
ROK LOVŠIN
KLAVDIJ OBERSTAR
VESNA ORAŽEM
NUŠA PINTAR
ANJA PRIJATELJ
INES PUCELJ
ANA ROSA
MARTIN RUS
ŽIGA TANKO
TONI VALČIČ
ALJAŽ ZALAR
MAJA ZBAŠNIK
JOŽE ZOBEC
ŠPELA ZOBEC
TADEJA ŽEPOHAR

Vodstvo šole

90 pevcev, tudi ribniških, sodelovalo na slavnostnem koncertu ob 70-letnici 1. Mladinskega pevskega festivala in stotega koncerta Trboveljskega slavčka

Foto Milan Čirović

ALJAŽ ZALAR, šestkrat zlat

Med odličnjaki - levstikovci izstopa osmošolec Aljaž Zalar, ki je osvojil šest zlatih priznanj.

Za uspehe bo vpisan v Knjigo dosežkov ribniških učencev, ki jo na novo začinjamo pisati s tem šolskim letom.

Z Aljažem Zalarjem se je pogovarjala šolska novinarka Ana Češarek iz 7.b/8 in nastal je naslednji zapis.

Aljaž Zalar, učenec osmega razreda, je letos končal šolo s šestimi priznanji. Dobil je srebrno priznanje iz kemije in kar pet zlatih, iz logike, fizike, matematike, zgodovine ter slovenščine.

To je zelo veliko, še posebej, ker sam ni nobenega pričakoval, učitelji pa so predvidevali, da bo bera obilna. Največ mu pomeni zlato priznanje iz logike, pred katerim je imel nekaj treme, vendar ga je opogumilo, ker je bil drugi najboljši v Sloveniji. Naloge na tekmovanjih se mu niso zdele težke, saj je s pomočjo učiteljev predelal vso potrebno snov. Učiteljev kar ne more prehlaliti in jim je zelo hvaležen, da so mu pomagali. Nekateri učenci imajo pred kontrolnimi nalogami veliko treme, so pa tudi taki, ki zaupajo vase.

Aljaž je tak. Zdaj, ko je končal 8. razred, ni veliko razmišljal o tem, kaj bi na šoli spremenil, ga pa je motilo, da je moral hoditi na stadion tako daleč. Že jeseni, ki je njegov najljubši letni čas (29. 9. ima rojstni dan), ga bomo lahko videli na gimnaziji Bežigrad v Ljubljani. Kaj bo potem z njim, še ne ve. Po poklicu bi rad postal nekaj v zvezi z naravoslovjem ali matematiko.

Ne najdemo pa ga samo za knjigami, saj rad zahaja na igrišče "fuzbal špilat", rad gleda televizijo (šport, naj film-Gladiator) in seveda obožuje računalnik. Rad ima pse. Doma ima zlato pri-našalko Boro.

Kako se je opisal? "Včasih sem trmast, preklinjam ne, rad se "hecam", goljufam pa tudi ne. Največ mi pomenita šola in prijateljstvo."

Poleti 2002 je bil v Zavodu sv. Stanislava ustanovljen Slovenski otroški zbor. Od tedaj dalje se zbor vsako leto zbere na enotedenskih pevskih vajah in jih zaključijo z enim ali več nastopi. V zboru sodelujejo mladi pevci in pevke v starosti od 10 do 16 let, ki morajo najprej uspešno opraviti avdicijo.

V zboru smo letos drugič sodelovale učence ribniške osnovne šole: Sara Lakota, Sara Češarek in Barbara Gorše. Približno 90 pevki in pevcev se nas je zbralo 25. junija v Zavodu sv. Stanislava. Veselo smo se pozdravili, saj smo se večinoma že

raven doseglo že pred sedmimi desetletji.

Ni naključje, da je bil slavnostni koncert 1. julija ravno v Unionski dvorani v Ljubljani.

1. in 2. junija 1934 je 20 zborov, 1200 pevcev in pevki, v Unionski dvorani sodelovalo pri rojstnem dnevu slovenskega mladinskega zborovskega petja. Eden od teh zborov je bil Trboveljski slavček, ki je sedaj zapel na svojem stotem koncertu. Trboveljski slavček je nastal v revnem, knapovskem okolju in se je pod vodstvom Avgusta Šuligoja zapisal v svetovno zgodovino. Bili smo zelo veseli, saj je bila dvorana nabitopolna, poželi pa smo bučen aplavz, ki je nagradil naš trud. Koncert je snemala tudi TV Slovenija. Ponovitev koncerta je bila 2. julija v Celju in 3. julija v Trbovljah. V Trbovljah so se koncerta udeležili tudi nekateri "Šuligojevi slavčki".

poznali. Takoj po kratkem slovesu od staršev smo pričeli z vajami, saj nas je čakalo trdo delo. Po vajah smo se razporedili v sobe, potem pa nas je že čakala slastna večerja. Vse naslednje dni smo vstajali ob pol osmih ob bujenju z živahnoglasbo. Delovni urnik za vsak dan je bil sproti dogovorjen. Po zajtrku smo takoj pričeli z vajami do kosila. Popoldne smo imeli nekaj prostega časa, nato pa spet vaje. Ob večerih smo se zabavali v skupnih prostorih ali pa smo si skupaj z animatorji ogledali kakšen film. Tudi za športne igre se je našel čas. Vaje so bile naporne, saj smo peli tudi štiriglasne pesmi. Ker smo peli več ur skupaj, je včasih malo bolelo grlo.

Slovenski otroški zbor sta letos vodila priznana strokovnjaka skladatelj Damjan Močnik in prof. Martina Batič. Naučila sta nas petindvajset pesmi, ki smo jih uspešno predstavili na koncertih. Letošnji izbor pesmi je obsegal izključno skladbe slovenskih pesnikov in skladateljev, saj je bil zbor povabljen, da oblikuje slavnostni koncert ob 70-letnici 1. Mladinskega pevskega festivala in stotega koncerta Trboveljskega slavčka. Organizatorji festivala so želeli opozoriti na pomen mladinskega zborovskega petja, ki je svojo visoko

V prvem delu koncerta smo peli pesmi, ki jih je pred leti pel Trboveljski slavček. Veseli in prijetno presenečeni smo bili, da so nekdanji njihovi pevci zapeli z nami kar iz dvorane.

Vsega lepega pa je seveda enkrat konec. Po končanem koncertu v Trbovljah smo se morali posloviti. Objemom in pozdravom ni bilo konca. Izmenjali smo si naslove in telefonske številke. Slovenski otroški zbor ne nudi samo zborovskih izkušenj, pevskega znanja in glasbene razgledanosti, temveč omogoča tudi druženje, seznanjanje in razvijanje prijateljstva z vrstniki iz različnih koncev Slovenije.

Za konec bi se rade zahvalile gospe Nataši Arko, naši učiteljici glasbe, ki nas je pri delu vzpodbujala in nam pomagala, ter gospodu Jožetu Lampetu, predstavniku Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti v Ribnici za finančno pomoč.

**Sara Lakota
Sara Češarek
Barbara Gorše**

Komaj čakam vikend, še bolj dopust ...

Da, komaj čakam vikend, mislim na tista dva dneva, ki tako hitro mineta, pa čeprav je tudi takrat treba marsikaj postoriti.

Resnično smo danes zaposleni vsi, moški in ženske - včasih ni bilo tako. Žena, mati je skrbela za družino in toplo ognjišče, oče pa za materialno bit družine. Hiše so bile skromne, tudi prehrana, danes pa je drugače. Vsi delamo, zato imamo večje hiše, vikende, avtomobile, hrano mnogokrat po želji...

Marsikaj si zlahka privoščimo, a še vseeno nam kar naprej nekaj manjka. Službe, te so pa sploh

zahtevne, mnogokrat osem ur trdega dela ni dovolj. Tudi na letnem dopustu ne moremo biti kadar in kolikor bi hoteli. Mnogo ljudi z odporom pomisli na ponedeljek, saj je treba spet v službo, zato je to najbolj zoprni dan v tednu. Če pa vprašate brezposelne, bi pristali na marsikaj, le da bi lahko delali ter imeli socialno in materialno varnost.

Kaj vse to pomeni? Nam je res tako hudo? Morda smo le navajeni stokati; se bojimo izraziti zadovoljstvo, da se ne bi pokvarilo dejansko stanje - zato hitro potrkamo ob les. Če smo srečni in zadovoljni, bodo sosedje in sodelavci takoj nevoščljivi; morda smo skromni in introvertirani, pa ne pokažemo zadovoljstva... Skratka, takšne so okoliščine in marsikdo je prepričan, da drugače ne gre. V resnici si moramo priznati, da smo si vse te okoliščine ustvarili sami; sami smo se odločili za način življenja, poklic, službo, partnerja... Torej, če razmišljamo na tak način, pomeni, da že takrat, na startu, nismo izhajali iz sebe, si nismo prisluhnili. Pa saj nismo natančno vedeli, kaj bi. Takrat je bilo to moderno, najbolje plačano, takoj si dobil službo...

Kot kaže, se res ne da nič spremeniti, zato nam še vedno ugaja vikend in dopust seveda - ki tako hitro mine. Kaj pomeni vse to? To pomeni, da smo se res odločili napačno ali pa razmišljamo z zavoro in tako sami sebi otežujemo življenje. Treba bo nekaj spremeniti. Poklic in službo je težko zamenjati čez noč, čeprav poznam ljudi, ki so v srednjih in zrelih letih končali šolanje ob delu in se zaposlili v poklicu, ki jih res veseli - zato se veselijo vsakega ponedeljka. Že sama misel na službo jim vlije zadovoljstvo, energijo in elan. Razmišljanje z zavoro pa nam vse to jemlje. Vsaka misel je energija, vsak notranji vzgib je energija. Vsaka najmanjša misel, ki nas prešine za sekundo ali dve, nam da energijo ali pa jo vzame, vzbudi v nas nekaj prijetnega ali neprijetnega. Malokrat smo tako nevtralni, distancirani in neprizadeženi, da se nas ne dotakne, da naša energija ne vzvalovi v pozitivno ali negativno. S tem želim poudariti, kako pomemben je začetni notranji pristop do vsake stvari - začetek pa je v glavi, v umu, v mislih. Torej pomislimo na nekaj dobrega v službi v ponedeljek, na prijeten kontakt, na dobro voljo sodelavca, na lepo urejen prostor, na delo, ki smo ga uspešno opravili - nove naloge so izzivi, ki budijo našo ustvarjalnost, dajo nam možnost za izboljšave in izpopolnitve, s tem pa se izognemo enoličnemu delu. Če vse to ne zadošča, se potrudimo prisluhniti sodelavcem, opazujemo jih, poslušajmo na drugačen način in odkrili bomo, kako zanimivi so, resnično tudi prijateljski. Če ne gre niti to, jim poskušamo pomagati, naredimo nekaj za njih, pohvalimo jih. Začutili bomo njihovo zadovoljstvo, ki bo napolnilo naše srce.

Vse je treba samo začeti, samo premakniti težek kamen, dovoliti, da se spremembe začnejo odvijati. Potem so vsi nadaljnji koraki lažji. Spustiti je treba zavoro, da avto spelje. Tako bomo že na začetku pritisnili na plin in bomo sredi dogajanja uživali, da sami ne bomo vedeli, da se je že začelo, a tudi že skoraj končalo. Energije ne bomo porabili za obotavljanje, stokanje, nelagodno počutje, marveč bomo presenečeni sami nad sabo, kako hitro in koliko smo naredili. Prehitevali bomo sami sebe, to pa bo porodilo zadovoljstvo, nove ideje, izzive in vsak ponedeljek se nam bo zdelo, da se začnjen nov vikend. Negativni stres se bo spremenil v pozitivnega, letega pa rabimo vsi, saj nam daje energijo, elan, osmišlja življenje in delo. Vse postane zanimivo, odkrivamo nove interese, ugotavljamo, zakaj vse smo nadarjeni. Včasih smo pa imeli o sebi čisto drugačno samopodobo, ker so nas lastni neuspehi in kritike okolja zavrele in zaprle.

Kratka meditativna vaja za dopustniške dneve:

Ko ležite na plaži, v domačem ležalniku na terasi, v spalnici, ob potoku ali se predajate soncu v gorah, bodite nekaj časa samo s seboj. Vse druge misli opustite, kot da jih ni. Zaprite oči. Opazujte svoje počutje, razpoloženje - brez vrednotenja, logičnega razmišljanja. Zaznavajte samo trenutno stanje. Sprejmite ga, kakršno je. Vztrajajte vsaj nekaj minut. Vadite vsak dan. Oblikovala se vam bo pomembna informacija o sebi.

Se nadaljuje.

Darinka Suljević

3. Tek po Lončariji V DOLENJI VASI TEKLA VSA SLOVENIJA

Zmagovalec Aleš Rijavec, ki je tekel za domače športno društvo Lončar

3. julij in tretji Tek po Lončariji...simbolično lepo usklajen datum za tek, ki si je že ob nastanku zamislil napovedoval lepo prihodnost. Resda je lani v članski konkurenci nastopilo 220 tekačev, letos pa 170, toda manjše število je moč pripisati le dejstvu, da so se enaki pokali pojavili tudi na Gorenjskem in Štajerskem, je dejal idejni snovatelj teka Srečko Vrbinc. Dolenjevaški sodi v sklop Tekov Dolenjske, tokratnih tekmovalcev za pokal Dolenjskega lista,

osvežilni napitki, ob prihodu na cilj poživljajoča lubenica in čaj, zvečer pa še kulturno-zabavni program in podelitev medalj ter praktičnih nagrad.

Tekači iz vse Slovenije in Hrvaške (10), med katerimi je bilo okrog 50 žensk, tudi Darja Kokalj, lanska zmagovalka v ženski konkurenci, so tekmovali v različnih kategorijah. Tudi otroci, ki jih je prišlo okrog 60, ter invalidi na vozičkih so imeli svojo. A najelitnejša je bila seveda članska, kjer smo tokrat lahko, za razliko od lani, videli tudi precej Ribničanov, ne samo članov ŠD Lončar in domačinov, ki jih tekmovalno razpoložene in vztrajne videvamo že vsa tri leta na progi, dolgi 9400 metrov. Ta obkroži tako Dolenjo vas kot Prigorico in Rakitnico. Najstarejši tekmovalce je letos prišel iz Trbovelj, star 70 let, skozi cilj pa smo videli prihiteli tudi "gospoda z najlepšimi brki na Dolenjskem", poslanca Janeza Drobniča in Toneta Henigmana iz Rakitnice, ki je kljub zrelem letom pretekel že tretji lončarski tek. Prvi pa je v cilj prihitel Aleš Rijavec iz Mozlja, ki je tekmoval za ŠD Lončar. Progo je komentiral kot zelo hitro, ker je ravninska in zato ne preveč težka. Organizacija pa izjemno dobra, je dodal. Kočevce je na pol Ribničan, saj se je v imenu TŠD Grič udeležil tudi državnega prvenstva v duatlonu. Tudi on se Teko po Lončariji udeležuje od začetka, saj tekmuje za Dolenjski pokal in mora biti navzoč na vseh 13 tekih.

Zmagovalec Aleš Rijavec

med tekači pa smo videli tudi predsednika Staneta Lindiča. Njegova prisotnost ni presenetljiva, saj je Tek po Lončariji drugi najboljši glede na število udeležencev in med najboljšimi po načinu organizacije, ki je bila tudi letos domena Športnega društva Lončar in Krajevne skupnosti Dolenja vas. Gostujoče tekače so ob progi čakali

med tekači pa smo videli tudi predsednika Staneta Lindiča. Njegova prisotnost ni presenetljiva, saj je Tek po Lončariji drugi najboljši glede na število udeležencev in med najboljšimi po načinu organizacije, ki je bila tudi letos domena Športnega društva Lončar in Krajevne skupnosti Dolenja vas. Gostujoče tekače so ob progi čakali

...PRED OLIMPIJSKIMI IGRAMI V ATENAH... (III. del)

Toneta Henigmana je pri teku skozi cilj spodbudil kar sokrajan

Tek po Lončariji spremljala
A. Pahulje

jenja, ne zgreši pa tudi nobenega odmevnega teka po Sloveniji. Vsekakor ne bo smel izpustiti 10. Teke Veronike Deseniške, ki bo 22. avgusta v Kočevju in bo naslednji tek, ki se bo štel za Dolenjski pokal.

Tek po Lončariji pa bo drugo leto še bolj slovesen, je dejal predsednik KS Dolenja vas Janez Pogorelec, saj bo ŠD Lončar praznovalo svojo 15. obletnico delovanja. Le eno se gotovo ne bo spremenilo: vztrajnost in volja boriti se do konca tekaške poti, ki odklikuje vse tekmovalce. Kdo ve, ali to moč črpajo iz dejstva, da naj bi vsak tek življenje podaljšal še za dve leti, kot je pripomnil moderator Marko Modrej...Tisti, ki bolj prisegajo na hojo, in teh je bilo kar nekaj, ki so se v sklopu teka odpravili na 6 km pot proti sv. Marjeti, bi verjetno rekli, da ga kvečjemu skrajša...

EKO tabor "Sv. Ana 2004"

Za nami je že sedmi Mladinski planinski EKO tabor, ki ga je organiziral Mladinski odsek PD Ribnica. Ker domače planinsko društvo PD Ribnica praznuje 25-letnico delovanja, smo sklenili, da letošnji tabor organiziramo na domačem terenu, bolj natančno pri Sv. Ani na Mali gori.

Letošnjega tabora, ki je potekal od 12. do 17. julija, se je udeležilo 23 nadobudnih planincev iz Ribnice, Kočevja in Ljubljane. Najbrž vas zanima, kaj smo počeli? Povzpeli smo se k sv. Ani, nato na Grmado, se spustili, obiskali vasico Struge in podrobno raziskali našo okolico. Bili smo tudi na nočnem pohodu; z baklami smo se odpravili do Sten Sv. Ane.

Tudi izobraževali smo se; se pogovarjali o orientaciji, kaj sodi v nahrbtnik, o naravi in naravovarstveni vzgoji, nevarnostih v gorah, o prvi pomoči itd. Da pa ne bi bilo videti vse tako "šolsko", smo se sprostili v pristočasnih delavnicah; izdelovali smo verižice, slikali na majice in na telo, igrali razne športne igre itd. Za zaključek tabora smo odšli na izlet v

Kolpsko dolino, si ogledali slap Nežica, kostelski grad in se kopali v Kolpi. Seveda pa ne bi bilo tabora brez obveznega zaključnega večera, kjer ne smejo manjkati krst, poroka in priznanja za naj...

Na koncu bi se rad zahvalil vsem donator-

jem, vodstvu tabora, posebna zahvala pa gre našemu ekonomu Tonetu Dejaku. Brez vaše pomoči ne bi bilo mogoče organizirati aktivnih počitnic za naše osnovnošolce. Še enkrat hvala.

Martin Žuk, vodja tabora
Foto Z. Mihelič

Skok v daljino je bil za Grke najtežja športna disciplina. Za uspešen skok je bilo potrebno veliko vaje. Atleti so namreč uporabljali posebne uteži, imenovane halteres, s katerimi so pri odrihu zamahnili naprej, tik pred doskokom pa so jih zavhteli nazaj. Običajna dolžina skokov je bila okoli osem metrov. V Atenah so vsako leto organizirali devetdnevne športne igre v čast boginji Ateni, zaščitnici mesta. Glavna športna panoga je bil tek z baklami. To je bil pravi štafetni tek, v katerem so si tekači dveh moštev predajali baklo. Zmagovalci so dobili okrašen keramični vrč, napolnjen z oljem iz svetih oljčnih gajev. Iz vrča se je v moderni dobi razvila nagrada v obliki pokala. Štafetni tek ni sodil med olimpijske discipline.

Tudi maratonskega teka niso prirejali na olimpijskih igrah, ampak je kasneje postal priljubljena športna disciplina, ki ima korenine v slavnem prizoru antične zgodovine: po bitki med Perziji in Grki na Maratonem polju leta 490 pr. Kr. je grški poveljnik Miltiades poslal v Atene tekača, naj oznaní zmago. Tekač je z velikim naporom pretekel razdaljo 42 kilometrov, dosegel Atene, prebivalcem povedal novico o zmagi in se mrtev zgrudil.

Iz grškega sveta so se različne oblike tekmovanja razširile tudi v druge dežele. V naših krajih je bil zelo priljubljen boks. Gola boksarja sta imela na rokah privezane posebne ročke, verjetno iz trdega usnja, da sta okrepila udarno moč. V železni dobi, med 7. in 3. stoletjem pr. Kr., je bila na ozemlju Slovenije razširjena t. i. situlska umetnost. Situle so bile bronaste posode, ki so jih obrtniki pogosto okrasili z različnimi mitološkimi motivi in prizori iz vsakdanjega življenja. Boksarski dvoboj je pogost motiv na situlah, in tako ga najdemo tudi na znani situli z Vač. Lepo upodobitev boksa pa poznamo tudi na bronasti pasni plošči z Magdalenske gore pri Grosuplju.

Cesar Teodozij je bil fanatično zagrizen kristjan, ki ni prenašal rimskih božanstev in starodavnih poganskih tradicij. Prepričan je bil, da vsako športno tekmovanje prebujajo poganstvo duhovno izročilo, zato je leta 393 prepovedal vse oblike iger. Vsakomur, ki bi si drznil izvajati kakšno športno disciplino, je grozila smrtna kazen. Cesar Teodozij je bil dvakrat tudi v naših krajih: leta 388 je z vojsko prvič prečkal današnje slovensko ozemlje, šest let kasneje, jeseni 394, pa se je vrnil, saj ga je pri reki Frigido (Soča) čakal odločilen spopad za oblast v državi. V slavni bitki je premagal nasprotnika Evgenija in kot vrhovni vladar je zavladal enotni rimski državi. Po nekaj mesecih je pozimi leta 395 umrl v Milanu. Država je dokončno razpadla in nikoli več ni dosegla nekdanje veličine. Njegovi nasledniki so v nestabilnih političnih razmerah in v stalnih bojih za oblast pozabili tudi na olimpijske igre. Evropski duhovni svet je bil vse bolj omejen in z vsakim novim stoletjem je v spominu človeštva vedno bolj bledela podoba atletske tradicije grške Olimpije.

Športni duh starodavnega antičnega sveta je bil dobrih 1500 let prisoten nekje v globini človeške zavesti in leta 1896 je ponovno stopil v ospredje. Tistega leta so se sredi aprila, na stadionu Panathinaiko pod mogočno Akropolo v Atenah, ponovno zbrali športniki in oznanili novo dobo olimpijskih iger. Do danes so se slavne igre odvijale na različnih koncih sveta, v letu 2004 pa se ponovno vračajo v domovino. V senci Akropole in v bližini porušenega svetišča olimpijskega Zeusa bo na stadionu podobno kot pred 108 leti ponovno plapolal tradicionalni olimpijski ogenj. V njegovih svetlobi bodo oživele podobe preteklih iger in v izročilu antične Olimpije bo za nekaj dni povezan cel svet.

Dr. Marko Frelih, arheolog

AVGUST

Datum: SOBOTA - NEDELJA, 7. - 8. 8. 2004
Kam: na KANJAVEC (2568 m), TRIGLAV (2864 m)
Odhod: s parkirišča za prostori PD Ribnica (Škrabčev trg 5, Ribnica)
Izhodišče: Zadnjica
Zahtevnost hoje: ZELO ZAHTEVNA
Trajanje hoje: 9 ur, 8 ur
Vodja izleta: Martin Žuk

Datum: SOBOTA, 21. 8. 2004
Kam: na RINKE: KOROŠKO (2472 m), KRANJSKO (2453 m), ŠTAJERSKO (2374 m), MALO (2289 m)
Odhod: s parkirišča za prostori PD Ribnica (Škrabčev trg 5, Ribnica)
Izhodišče: Okrešelj
Zahtevnost: tehnično in kondicijsko ZELO ZAHTEVNA tura
Trajanje: 12 ur
Vodja pohoda: Zdenka Mihelič

MLADI NOGOMETAŠI SI ZASLUŽIJO ORGANIZIRANO VADBO

2. otroško tekmovanje v malem nogometu nadvse uspelo

V času, ko so se največji mojstri nogometa podili za žogo na najnogometni prireditvi letošnjega leta, na Evropskem prvenstvu na Portugalskem, pa so svoje tekmovanje v malem nogometu začeli tudi mladi in najmlajši. Po lanskem, prvem in uspešnem Otroškem tekmovanju v malem nogometu (OTMN), so se najbolj zaslužni za uspeh, promocijo športa za mlade in zdravo preživljanje prostega časa odločili, da s to prireditvijo, ki je morda največja in najbolj množična za osnovnošolske otroke tod okoli, nadaljujejo tudi v tem letu. Tako se je v Sodražici v soboto, 19. junija, začel prvi krog tekmovanja, na katerem so se mladi nogometaši prvič pomerili med seboj. Sledil je dvotedenski premor, vmes smo dobili še nove evropske prvake - fantastične Grke, nato pa se je za vse ekipe 3. julija tekmovanje nadaljevalo.

čisto vse sodelujoče priskrbeli brezplačno malico in nagrade. Sklepni del OTMN so osnovnošolci odbrcali v soboto, 17. julija, na igrišču v Dolenjih Lazih. Organizator je pripravil resnično veselo športno in družabno prireditev, kjer so se otroci od 5 do 10 let pomerili še v beybladu (zmagal je Jan Češarek). Miheliču, glavni gonilni sili celotnega projekta, pa je uspelo za vse nogometaše, gledalce in bolj tihe navijače pripraviti zopet lepo presenečenje, kajti na slovesni zaključni prireditvi so gostili Saša Udoviča. Izredno preprosti in nadvse komunikativni Udovič je bivši slovenski reprezentant in udeleženec Eura 2000 v Belgiji in na Nizozemskem, sedaj pa v nogometni šoli Alfa med drugim trenira in plasira mlade nogometaše celo za znani italijanski klub Inter.

Nad prireditvijo, idejo in samo organizacijo je bil Udovič zelo zadovoljen ter izrazil same pohvale Miheliču in vsem sodelujočim.

O mladih nogometaših in njihovi igri pa je dejal: "Tu vidim veliko perspektivnih igralcev in resnično lahko rečem, da je v Ribnici velik potencial ter predvsem, kot vidim, je tu toliko otrok, da bi si res zaslužili organizirano vadbo. Če se bo le dalo, bom tudi sam kako pomagal. Kot igrajo fantje, je mogoče računati tudi na kakoga reprezentanta."

Prav vseh 19 ekip je pokazalo veliko borbenosti, srčne igre in pravega športnega duha, zmagovalci pa so vendarle postali le eni. V finalni igri so igralci KMN Loški Potok 1 po precej izenačeni igri rednega dela, ki se je

končal brez zadetkov, po streljanju enajstmetrovk (penalov) premagali ekipo Bistvo Ž Sodražica 1. Boštjan Slavec, trener KMN Loški Potok 1, sicer pa nogometaš s 15-letno kariero v slovenskih klubih (nazadnje pri Korotanu), je povedal, da so s fanti skupaj šele 3 do 4 mesece, zato pa so z zmago dobili še večji elan za delo vnaprej. Ekipa se je tega tekmovanja, ravno tako kot Grki Eura 2004, udeležila prvič in prav tako kot oni so presenetljivo slavili zmago. Tadej Levstek, trener drugouvrščenih, sicer pa tudi tehnični svetovalec OTMN, je povedal, da je izredno zadovoljen, in da čestita tudi Slavcu, tudi dolgoletnemu nogometnemu kolegu, ki ga je ravno on predlagal za trenerja najmlajših v Loškem Potoku. Za tretje mesto sta se pomerili ekipi NK Orkan in Odbiti ventilčki;

boljši so bili igralci Orkana. NK Orkan sestavljajo predvsem zlati rokometiški z letošnjega državnega prvenstva za starejše dečke. Vse štiri ekipe so prejele lepe pokale z nogometno žogo na vrhu. Vsi igralci in trenerji so prejeli lične majice, organizatorji pa so podelili še zares lepe nagrade za najmlajšega igralca (Gregor Logar, dobrih 7 let, Avtopralnica Petek 2), najboljšega strelca (Matej Gregorič, KMN Loški Potok 1), najbolj športno moštvo (Avtopralnica Petek 2); izbrali pa so tudi ekipo najboljših igralcev OTMN 2004: vratar Jošt Perovšek (NK Orkan) in igralci: Klemen Pahulje (FC Smrkci mašine), Miran Mihelič (FC Kot), Jaka Debeljak (Bistvo Ž Sodražica 1), Jošt Štupica (FC Moštikel) in Gregor Janež (KMN Loški Potok 1). Za najperspektivnejšega igralca OTMN 2004 pa so proglasili Mateja Vesela, enega izmed najmlajših igralcev tekmovanja. Kot že prejšnje leto je tudi letos sodelovalo kar nekaj ljubiteljskih sodnikov, na finalni prireditvi pa je zopet sodeloval sodnik Ivo Klarič, velik ljubitelj športa in dela z mladimi. Prav gotovo tak projekt zaluzi vso pohvalo in razvoj, kot je dejal Udovič. Lepo in prav pa bi bilo, da bi drugo leto podprl tekmovanje tudi ribniški župan, kot je to letos že storil župan občine Sodražica Andrej Pogorelec. Sicer pa kot so organizatorji zapisali: "Lepo je zmagati, še lepše sodelovati, najlepše pa je igro vzljubiti."

Tekst in foto Zdenka Mihelič

Letošnja atrakcija je bil Sašo Udovič (v sredini)

V letošnjem OTMN, ki je trajalo 11 tekmovalnih dni, so sodelovale ekipe iz kar štirih občin: iz Ribnice, Sodražice, Velikih Lašč in Loškega Potoka, tako da so se tekme odvijale na več prizoriščih (Dolenji Lazi, Dolenja vas, G. Lepovče, Grič, Sodražica, Sušje). Kot je povedal vodja OTMN, Franci Mihelič iz KMN KOT, se je letos prijavilo čez 200 otrok v devetnajstih ekipah (lani okrog 150 otrok in 12 ekip): Laški vragci, KMN Loški Potok 1 in 2, FC Kot, Šminkerji, FC Moštikel, Laški vražički, Odbiti ventilčki, FC Smrkci mašine, Bistvo Ž Sodražica 1 in 2, FC Zvita felga, Avtopralnica Petek 1 in 2, The Flinstones, Drink team Sušje, NK Orkan, FC Kriva noga in Ribniški risi.

Tudi letos so organizatorji ob koncu OTMN za

KOKOŠKA ČEZ HRBET JE PREPELJANA

Ribniška ekipa, ki je pred dvema letoma v sedmih dneh s kolesom obkrožila Slovenijo, se je 25. junija na dan državnosti s cestnimi kolesi Cult odpravila po prečki SV - JZ Slovenije. Kot je veselo povedal Andrej Klemenc: "Kokoška čez hrbet je prepeljana!"

Velik uspeh za vsakega kolesarja je že prevoziti več kot 100 kilometrov v enem kosu, kaj šele 200 ali morda več tristo razgibanih, mokrih kilometrov. To je v popolnosti uspelo Vojku, Toniju, Mirku in Andreju. Z njimi sta bila še Uroš in Jure, ki sta si izmenjavala volanski obroč spremljevalnega kombija in krmilo kolesa.

Svojo pot so kolesarji začeli v Hodošu, zgodaj zjutraj ob 3.30, ko se je po nočni plohi ravno začelo daniti. Cesta je sicer bila mokra, a k sreči ni padalo nekako vse do Slovenske Bistrice, ko so po 100 kilometrih imeli povprečne 35 km na uro.

Z vetrom in hrbet so se izognili Goričkemu, kljub temu pa jih je kar nekaj klančkov v prvem delu le pričakalo. Za Slovensko Bistrico pa so se oblaki že začeli nabirati in počasi je začelo padati. Dež ni prenehal tudi pri tretjem postanku, ko so se po 200 kilometrih med dvanajsto in trinajsto uro pri kolegici v okolici Blagovice okrepčali s kosilom. Le majhen hudomušen preblisk se je pojavil pri vseh - ali nadaljevati v tem dežju in precej mrzlem vrmenu ali odnehati. Kmalu so te misli pregnali, se 'nabili' s pozitivnimi mislimi in natempirali za

nadaljnjo vožnjo proti Ljubljani, vse do Pirana. "Mokra oblačila se še nekako sušijo oz. te toliko ne motijo, ker s telesom, rokami, nogami giblješ, toda čevlji so problematični. Ko se enkrat namočijo, se zlepa ne posušijo. Tako smo sicer imeli v teh kolesarskih čevljih vrečke, prav za dolgo pa ne pomagajo, prsti in stopalo ti kar otrpnejo. Potem so problem tudi očala, pa vožnja, ki je seveda počasnejša, in težko kombiniranje vožnje v koloni, ko ti vse šprica od predhodnika," je o težavah v dežju povedal Andrej Klemenc ter nadaljeval: "Prav gotovo pa se moram res zahvaliti Nevenki iz Inotherma, da nam je znala prisluhniti in nas oskrbela z dobrimi oblačili." Nabiti z energijo zaužite hrane so se odpravili naprej, toda dež kar ni in ni prenehal, še celo močno je treskalo, in dež jih je močno močil nekako 4 do 5 ur, vse do Logatca. "V Logatcu pa se nam je dvignila 'psiha', saj se nam je pridružil Boštjan z ribniško družbo, ki nas je pospremila vse do Pirana. Ker smo bili vseskozi v navezi tudi s kolegi iz različnih mest na poti, smo dobili razveseljivo novico iz Pirana, da ne dežuje več," je pravo pustolovščino in hkrati velik napor postopoma opisoval Klemenc. Od Logatca do Postojne je samo še rahlo deževalo, nato pa so zadnjih 50 kilometrov od Kozine do Pirana prevozili po suhi cesti. V Piranu, na trgu violinista in skladatelja Giuseppeja Tartinija, so zmagovalce pričakale vse družine in nekaj prijateljev s Primorske. Kljub temu da so bili resnično utrujeni in pod vplivom celotne poti ter vedno enakih gibov nog na kolesu, so se na kratko, toda sladko povesečili ter proslavili veliko zmago rekreativnih kolesarjev, ki so že zdavnaj

presegli meje naivnega ljubiteljstva. Postali so dolgoprogaši. 350 kilometrov dolgo slovensko traso so s povprečno hitrostjo 29 kilometrov na uro prevozili v 12 urah in 28 minutah. Cilj so dosegli v celoti, je pa res, da ostaja izziv prepeljati to razdaljo morda še hitreje - seveda ob pravih vremenskih pogojih. "Biti moraš vseskozi predvsem preudaren, pa tudi trmast. Preudarnost se kaže v tem, da ne se pelješ preudarno, da ti pulz ne skače npr. čez 160 v klanec, da skrbno načrtuješ porabo moči in hrane ter da se res kontroliraš," je razlagal Klemenc. Drugi dan so nekateri že skočili na kolesa na razpeljevanje, eni so počivali, drugi pa zatrjevali, da najmanj mesec dni ne bodo sedli na ozke sedeže dvokolesnika. Toda kot je rekel Klemenc, so zdržali brez kolesa samo nekaj dni. Na ta izziv so se pripravljali kar nekaj časa, čez teden vsak sam po svojih zmožnostih, za vikende pa skupaj na daljših razdaljah. Začeli so z 80 kilometri in pri 70. kilometru, je pravil Klemenc, "je že vse prav pošteno žulilo v rito". Toda ker vaja dela mojstra (in mojster vaje) so se natrenirali ter do dobra spoznali med seboj, toda kar je še pomem-

popoln. To bodo uresničili 15. avgusta. "Nekateri bomo vozili vse od Kolpe pa do Nove Gorice, nekateri pa se nam bodo pridružili po zajtrku v Ribnici," se je Klemenc že veselil nove skupne poti kolesarjev. Razmišlja pa tudi že o Siciliji in Etni, kjer bi kolesarski izziv bil vzpon iz ničle pa vse do 3300 višinskih metrov, do kamor se da priti na Etni.

Zdenka Mihelič

MLMN občine Ribnica

Nastopil poletni premor

Prvenstvo v Medobčinski ligi v malem nogometu občine Ribnica se je z 18. krogom prekinilo, saj je nastopil čas počitnic in sledi poletni premor. Pogled na lestvico po končanem pomladanskem delu nam pove, da so moštva z izjemo vodilnega in zadnjega precej izenačena, in da je zmago težko doseči. Dobro sta ta del odigrali dve mladi moštvi, novinca v tekmovanju, KMN Lončar, ki je trenutno drugi, in Avtopralnica Petek, ki je deveta. Pokazalo se je, da se je začetna mladostna vnaema po rezultatu in ukvarjanju s sojenjem prelevila v boj na igrišču, kar je prineslo tudi igro in rezultat. Pohvaliti je potrebno tudi moštvo KMN Divji jezdec, ki so trenutno najbolj športno moštvo, in trenutno najboljšega strelca Mitjo Miheliča

(MI&CO Extreme). Do konca prvenstva, v katerem je možno osvojiti še 24 točk, se obeta predvsem boj za drugo in tretje mesto na lestvici, ki prinašata tudi nagrade. Vse pa je odprto tudi v tekmovanju fair-play in na lestvici najboljših strelcev. Omenim naj še, da je Občina Ribnica tudi letos delno podprla to najbolj množično rekreativno tekmovanje v našem okraju. Tekmovanje se bo nadaljevalo 03. septembra 2004, ko bo na sporedu 19. krog.

REZULTATI - 18. KROG:

MI&CO EXTREME : LAŠKI PESJANI
4 : 3 (3 : 3)

LESTVICA:

Mesto	Moštvo	T	Z	R	P	Goli	Točke	Razlika
1.	MI&CO EXTREME	18	16	1	1	122 : 21	49	+ 101
2.	KMN LONČAR	18	13	0	5	106 : 44	39	+ 62
3.	ŠD PONIKVE	18	12	3	3	64 : 44	39	+ 20
4.	KMN SODRAŽICA	18	12	2	4	94 : 44	38	+ 50
5.	KMN KOT	18	12	2	4	82 : 46	38	+ 36
6.	A' D' B' ? BAR	18	9	4	5	69 : 44	31	+ 25
7.	GRAFIT	18	9	3	6	62 : 48	30	+ 14
8.	LAŠKI PESJANI	18	8	3	7	77 : 58	27	+ 19
9.	AVTOPRALNICA PETEK	18	6	2	10	59 : 69	20	- 10
10.	KMN DIVJI JEZDECI	18	5	2	11	41 : 71	17	- 30
11.	BAR ROZAMUNDA TURJAK	18	4	2	12	66 : 82	14	- 16
12.	ŠD RIB'CA	18	4	0	14	56 : 109	12	- 53
13.	KMN V. POLJANE	18	3	1	14	48 : 119	10	- 71
14.	BO 3	18	0	1	17	38 : 184	1	- 146

- AVTOPRALNICA PETEK : KMN KOT 2 : 5 (1 : 3)
- BAR ROZAMUNDA TURJAK : BO 3 13 : 1 (4 : 0)
- ŠD PONIKVE : KMN LONČAR 5 : 2 (2 : 1)
- ŠD RIB'CA : GRAFIT 3 : 6 (1 : 0)
- A' D' B' ? BAR : KMN V. POLJANE 8 : 4 (5 : 2)
- KMN SODRAŽICA : KMN D. JEZDECI 3 : 3 (0 : 2)

NAJBOLJŠI STRELEC (zadetki):

- 38: Mitja Mihelič (MI&CO Extreme)
- 34: Miha Trdan (KMN Lončar)
- 31: Boštjan Slavec (MI&CO Extreme), Roman Klarič (Laški pesjani)
- 25: Sebastijan Pogorelec (Avtopralnica Petek) ...

NAJBOLJ ŠPORTNO MOŠTVO - FAIR PLAY (kazenske točke):

- 8: KMN D. jezdec
- 9: MI&CO Extreme
- 11: Bo 3
- 13: KMN Kot
- 14: Bar R. Turjak
- 14: A' D' B' ? bar, Laški pesjani
- 15: ŠD Ponikve
- 16: KMN Lončar
- 17: Grafit
- 21: ŠD Rib'ca
- 23: KMN V. Poljane
- 27: Avtopralnica Petek
- 34: KMN Sodražica

Peter Kočever,
vodja tekmovanja MLMN

BOHOVKA, breški vaški dom

Dobra volja, pridne roke in mladostna zagnanost so veliko pripomogle za spremembe v naši vasi. Da na mladih svet stoji, se vsi skupaj lahko znova prepričamo: mi, ki živimo v Brežah, pa tudi vi, ki se le peljete ali pa sprehodite skozi našo vas. Uredili smo drevored ob Tenteri in Bohovko, zelo znano hišo po vsej Ribniški dolini.

V začetku aprila sta vaški odbor Breže in Športno kulturno društvo Breže sklenila, da bi zapuščeno domačijo Bohovko pospravili in uredili. Res je bila v zelo žalostnem stanju. Zavihali smo rokave in v dveh tednih je bila razlika več kot očitna. Sploh zato, ker smo delali le popoldan, ko nas je večina prišla iz službe. Pa še v noč smo nekajkrat potegnili.

Ko bi le vedeli, s kakšno zagnanostjo smo delali. Zavedamo se, da ni nič našega, a vseeno bi domačijo radi ohranili čim bolj pristno in izvirno, saj je zadnji čas za obnovo, ker je ostrešje zelo slabo. Res je težko, saj si domačijo deli približno 60 dedičev. V mesecu avgustu nameravamo povabiti vse lastnike Bohovke na srečanje, na katerem bi se pogovorili o naših namenih. Želimo si, da bi bila domačija vaški dom (hiša), muzej, imela pa bi prostore za druženje vaščanov, kulturne prereditve, predstavitve bio kmetij in njihovih izdelkov ter prostor za športne dejavnosti. Nekateri izmed dedičev so si lepšo, oživele domačijo tudi ogledali. Povedali smo jim za naše načrte in ti so nas v prizadevanjih podprli. Upamo in želimo, da bi tudi Bohovka doživela boljše in lepše čase, da ne bi žalostno samevala kot že toliko drugih domačij, marveč naj bi bil to kraj, ki naj bi združeval in povezoval nas mlade, vas stare-

jše, skratka, vse generacije, v naši vasi pa tudi v širšem krogu. Na koncu vsega dela pa smo pripravili tudi družabno srečanje. Na večer pred vstopom v EU smo ga kljub slabemu vremenu

lepo izpeljali. Ansambel Botri je skrbel za dobro voljo in ples. Srečolov je prižgal iskrice v očeh, predvsem najmlajšim. Vrhunec vsega pa je bila licitacija vhodnih vrat, darila našega največjega sponzorja, podjetja INLES Ribnica. Za to sponzorstvo se najlepše zahvaljujemo. Iskrena zahvala pa tudi vsem drugim, tako tistim, ki so darovali material ob urejanju okolice, predvsem pa vaščanom, brez katerih te prireditve ne bi bilo. Predvsem zaradi veselja otrok, pa tudi volje ostalih smo si rekli: "Pripravimo še kaj!"

Na večer pred dnevom državnosti in hkrati zaključku šolskega leta so pripravili dve dramski igrici in tri plesne točke. Nastopile so tudi kitaristke. Na naše povabilo pa se je odzvala tudi otroška folklorna skupina iz Dolenje vasi. Vmes pa nas je zabaval še vaški godec s harmoniko. Veselja je bilo res obilo. Vsi otroci so bili postreženi s sokom, sladoledom in pecivom, ki so ga pripravile vaške gospodinje. Za prijetno vzdušje je poskrbela tudi maskota - pingvin Erik, po otroškem programu pa ansambel Ribniški pušelj. Vidite, tako je v naši vasi. Vaščanom ne manjka idej in zamisli, le vsega hkrati se ne da postoriti. Zato pa delamo korak za korakom, po zmožnostih in dobri volji.

Janez Lovšin
Foto Vinko Arko

DOLENJEVAŠKI LOVCI ŽE DRUGIČ BLAGOSLOVLJENI

Kot je oznanil župnik Branko Potočnik, ki je tudi maševal v naravni katedrali sredi Dolenjevaškega polja, je bila v osrčju lovišča 23. maja maša za lovce lovske družine Dolenja vas. Da smo se odločili za "Hubertovo mašo", je plod dobrega sodelovanja med lovci in župnijo oz. župnikom. To ni bilo prvo takšno srečanje, saj smo imeli že leta 1995 ob odprtju nove lovske kočve v Veliki gori mašo za lovce. Naslednje leto pa smo ob praznovanju 50-letnice delovanja lovske družine "žegnali" naš lovski dom, ki je nam lovcem v velik ponos, pa ne samo lovcem, temveč celi Lončariji. Lovski rogovi Dolenjskih registov iz Škocjana na Dolenjskem pod vodstvom gospoda Staneta Jermana, so naznanili njen začetek. Vse zbrane je pozdravil in nagovoril starešina LD Dolenja vas Branko Dejak ter jim zaželel prijetno počutje v objemu narave. Župnik pa je pozdravil vse lovce, goste in seveda vse navzoče ter pričel z obredom. Lovski shod pri sveti maši je eden izmed načinov, kako se lahko lovci in tudi vsi ljubitelji narave zah-

valimo najprej Stvarniku in potem lovskeemu zavetniku sv. Hubertu za lepoto narave in vse veselje in radosti, ki jih nudi lovska poslanstva. Prav slednje postaja v današnjem času, ko so zaradi sodobne

civilizacije narava in živali večkrat ogrožene, zelo pomembno.

Poleg zahvale Stvarniku in sv. Hubertu je bil eden od namenov tega shoda poglobiti zavest poslanstva, ki ga ponuja lovstvo-vseh okrepi spoštovanje do prelepe in čudovite narave, ki nam je darovana. Božja beseda, ki nam je bila oznanjena, in življenje sv. Huberta so bile oporne točke razmišljanja o poslanstvu lovca in o našem odnosu do narave. Med mašnim obredom je lepo prepeval cerkveni pevski zbor pod vodstvom gospoda Feliksa Pogorelca.

Za vrhovi Velike gore se je bliskalo in grmelo, na nas pa je sijalo sonce.

V prelepem zelenem okolju so lovke in žene lovcev ter njihove sorodnice pripravile in postregle s pijačo in domačim pecivom. K prijaznemu in prijetnemu vzdušju pa so prispevali Dolenjski registi.

Tone Bojč
Foto Branko Mihelič

OD KOVAČIJE DO TOVARNE TELOVADNEGA ORODJA JOR

PODLISTEK

I X .

Miloš Petelin je oktobra lani diplomiral na Fakulteti za šport z diplomsko nalogo OD KOVAČIJE DO TOVARNE TELOVADNEGA ORODJA JOR.

Na 52 straneh je orisal pot Jakoba Oražma, lastnika podjetja JOR, ki je med obema vojnama postalo najmočnejši proizvajalec telovadnega orodja in drugih športnih pripomočkov v takratnem jugoslovanskem prostoru.

STOJALA ZA SKOK V VIŠINO S POMOČJO PALICE

Olimpijski model stojala za skok v višino s pomočjo palice je bil izdelan iz masivnega stabilnega okroglega podnožja, stojala iz jesenovega lesa z nastavki za dvigovanje vodoravne letve od 50 do 450 cm. Vodoravna letve se zvišuje mehanično v razmaku enega centimetra, za kar skrbi posebna oprema, ki prikazuje dejansko višino letve. V osnovni ponudbi je vodoravna letve scela. Za doplačilo je mogoče dobiti letve, ki se na polovici prelomi.

Palice za skok v višino so bile izdelane iz jesenovega lesa, fino polirane, na spodnjem koncu pa okovane s konico.

Možno je bilo dobiti palice iz bambusa, ki jih posebej priporoča v svojem katalogu, predvsem zaradi njihove teže. Na spodnjem delu je palica prav tako okovana.

PALICE

Palice za splošno vadbo iz trdega lesa, na koncih zaokrožene, dolge 90 cm ali 100 cm. Možno je bilo dokupiti tudi škatlo za shranjevanje 50 palic ali zidno varianto za 20 palic.

KIJI

Kiji so bili izdelani iz trdega lesa po lillskem vzoru:

- 40 cm za otroke,
- 45 cm za članice,
- 50 cm za člane.

Izdelovali so tudi kije, ki so imeli na vrhu svetilko, in stojala za 10 kijev.

ROČKE

Izdelane so bile iz železa, lepo lakirane, teže: 1 kg, 2 kg, 3 kg ter 5 kg. Izdelali so tudi stojalo za 20 parov ročk.

Izdelovali so tudi takoimenovane buče oz. uteži. Buče so tehtale: 15, 20, 25, 30, 40, 50 kg. Možno pa je bilo dobiti tudi uteži v obliki plošč

olimpijskega bremena.

EKSPANDER

s 3 spiralnimi železnimi peresi, s 5 spiralnimi železnimi peresi za težke atlete.

VRV

Vrv za vlečenje v dveh izvedbah, in sicer za člane 33 mm debela in 15 m dolga, na koncu je prišito usnje, na sredini pa zanka, ter 26 mm debela in 12 m dolga, je vrv za šole.

DISK

Izdelovali so olimpijske diske za tekme, ki so bili sestavljeni iz profilnega obroča, na katerega je bil s ploščicami pritrjen trd les, in sicer brez zakovic in vijakov. Tako izdelan disk je bil trajen. Obroč je bil kovan na poseben način, kar je pomenilo, da je bil neuničljiv. Olimpijski disk je bil izdelan točno po mednarodnih predpisih. Narejen je bil tako, da je kar se da dobro rezal zrak, kar je pomenilo najboljši in najdaljši met. Izdelovali so tudi tako imenovani votli disk, v celoti iz kovine, uporabljali so ga za trening, bil je popolnoma odporen. Možno je bilo dobiti tudi železni disk - ploščo - enake teže kot zgornji olimpijski disk.

KOPIJA

V Oražmovem katalogu iz leta 1928-1929 piše: Naša kopja najboljše kvalitete so rezultat dolgoletnih izkušenj na področju izdelovanja letih, to je močno povezano z izkušnjami in navodili najboljših strokovnjakov v metanju kopja.

Ob tem moramo opozoriti na dejstvo, da je zelo težko izdelati dobra kopja, čeprav bi se laiku zdelo povsem enostavno. Vzrok tega je, da pri kopju nastopa trdota skupaj z lomljivostjo. Čim trše je kopje, toliko daljši je met, pri tem pa je velika verjetnost, da se kopje pri stiku s tlemi zlomi. Da bo kopje čim trše, moramo zelo paziti na izbiro lesa. Les moramo na poseben način impregnirati, zlepiti in izvotliti sredino konice, s tem pridobimo potrebno trdnost in odpornost. Vsekakor se lahko prelomi trdo kopje, prav tako tudi elastično, še posebno, če pade na zemljo blizu metalca, ker vzdržuje v sebi silo zamaha, ki se z oddaljenostjo zmanjšuje.

Masivno jesenovo kopje je na težišču ovito, na koncu okovano s konico, fino polirano. Možno je bilo dobiti tudi 3 - do 4 - delno kopje za tekme, izdelano iz najboljšega jesenovega lesa, opremljeno s železno konico, fino polirano. Možno je bilo dobiti tudi bambusovo kopje, ki pa nima predpisane teže in služi bolj za trening. Tako za tekmovanje kot za trening je bilo mogoče dobiti posebne vrste konic.

KLADIVO

Kladivo je bilo izdelano po mednarodnih pred-

pisih, s točno predpisano težo, ročka je bila iz specialnega železa, pripeta na železno žico, ta pa na glavo kladiva s krogličnim ležajem. Kladivo se je dobilo v različici 7,25 kg ali 5 kg.

KROGLA

Je bila železna in lakirana po predpisih za tekmovanje s točno določeno težo: 2, 2.5, 3.75, 4, 5, 7.25 kg.

Možno je bilo dobiti tudi obroč za metanje kladiva, krogle in diska predpisanih mer, premera 2.5m. Za označevanje pristanka krogle, diska ali kladiva se je uporabljalo konjeniško kopje iz kvalitetnega lahkega lesa z dvema usnjenima zankama in trobojnico na vrhu. Konico za konjeniško kopje je bilo mogoče dobiti tudi iz bakra.

ŽOGE

Žoga z zanko je bila narejena iz najboljšega govejega usnja, šivana na kožni kvader. Narejena je bila točno po predpisih. Teža 2kg. Možno je bilo dobiti tudi 6 - delno žogo, prav tako izdelano iz govejega usnja, in sicer v dveh težah: 2 kg in 1 kg.

Izdelovali so tudi žogo za odbojko, ki je bila izdelana po predpisih, iz usnja z gumijasto cevko.

ODBOJKA

Mreža za odbojko je bila pletena iz močnih vrvic. Stojala za postavljanje odbojarske mreže. V tovarni JOR so imeli dve različici stojal za postavljanje odbojarske mreže.

Stojala z masivnim in težkim litim podstavkom, ki se pritrji na pod dvorane. Na stojalih pa so bili kavliji oziroma nastavki za reguliranje višine. Stojala, izdelana s tremi kraki v podstavku. Stojalo se pritrjuje s pomočjo pletene žice, ki se vpne v tla dvorane.

KOŠARKA

Koš za košarko je bil pomičen, izdelan iz lesa. Zaradi pomičnosti ga je bilo mogoče dvigniti na zeleno višino.

LOK

Športni lok je izdelan iz elastičnega lesa, v sredini ojačen, opremljen z držalom iz usnja. Na krajih loka so zatiči, na katere se vpenja tetiva. Puščice so izdelane iz lahkega lesa, opremljene s kovinsko ostjo, na drugi strani pa s perjo. Na konici puščice je klin iz roževine. Ta klin omogoča, da se puščica pri napetju ni razcepila. Kot dodatno opremo k loku so ponujali pas in tulec za shranjevanje puščic, tarče iz slame ter iz slame in tkanine v premerih 50, 75 in 100 cm.

Nadaljevanje prihodnjč

